

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Signis Prædestinationis, Et Reprobationis, Et De Numero Prædestinatorum, Ac Reprobatorum

Recupito, Giulio Cesare

Lvgdvni, 1681

Caput Ultimum. Duodecimum prædestinationis signum, Devotio erga
Deiparam: Reprobationis indevotio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44272

342 *Duodecimum prædestinationis signum*
log. lib. 4. cap. 40. & Damiano in epistol. de miraculis sui tem-
poris.

Suadetur, id quartò, quia ii, qui officiosi sunt erga has animas, si-
gnum habent quòd in eo statu aliquando erunt, in quo eis rependi
possit officium. Hoc autem rependi non potest nisi in statu saluatio-
nis. Contra verò qui erga easdem animas inofficiosi sunt, & minimè
affecti, signum habent quod de earum numero non erunt: neque vn-
quam collocabuntur in statu, in quo suffragiis iuuari possint, qui
alios minimè iuuerunt suffragiis.

C A P V T V L T I M V M.

*Duodecimum Prædestinationis signum, Deuotio erga
Deiparam: reprobationis, indeuotio.*

CCXLIII. **D**uodecimum, & potissimum prædestinationis signum est affe-
ctus; & vt vocant, deuotio erga Deiparam. Ita ferè communis
sensus fidelium: & probat Pelbartus in stellario lib. 2. pag. 2. cap. 1.
Spinellus de B. Virgine cap. 34. num. 18. & deinceps. Binettus in
libello, qui inscribitur, *Deipara tessera salutis*. Oliuerius Bonartius
in Eccles. 24. Cornelius ibid. v. 13. vbi dicit à *granibus Theologis do-*
Cornelius. *ceri signum prædestinationis, & electionis diuina esse cultum, & de-*
uotionem assiduam erga Virginem.

Probatur primò è Scripturis. Quis, vt clariùs procedamus, distin-
guemus in tres classes, in oracula, in figuras, in similitudines. Quod
attinet ad oracula,

Genes. 3.

Maria est
quæ serpen-
tis caput
contritura
promissa est.
Cyprianus.

Primus locus est Genes. 3. vbi Deus dæmonem serpentis figura
tectum alloquens, *Inimicitias*, inquit, *ponam inter te, & mulie-*
rem: & semen tuum, & semen illius, Ipsa conteret caput tuum.
Quem locum explicans Cyprianus lib. 2. testimon. adu. Iud. cap. 9.
mater, inquit, *Domini nostri Iesu Christi in illa muliere promissa est.*
Hac inimicitias opposita est serpentis. Ponam, inquit, inimicitias inter
te, & mulierem. Non dicit, pono, ne ad Euam pertinere videretur.
Verbum promissionis est, quod transmittitur in futura. Nimirum,

Bernardus.

vt ait Bernardus serm. in signum magnum, *Ipsa Virgo est quondam à*
Deo promissa mulier, serpentis antiqui caput virtutis pede contri-
tura. Scio Septuaginta interpretes vertere, *ipse conteret caput*, refe-
rendo ad semen mulieris, quod in hebræo est masculini generis. Quam
lectionem sequitur Irenæus lib. 4. contr. hæres. cap. 78. Cyprianus
lib. 1. testim. cap. 9. Chrysol. serm. 173. Leo serm. 2. de nat. & alii.
Vulgata tamen editio habet, *ipsa conteret*, &c. quam sequitur Am-

brofius lib. de fuga fecul. cap. 7. Auguft. lib. 2. de Gen. con. Manich. cap. 18. Chryfoft. hom. 17. in Genef. Greg. lib. 1. moral. cap. 18. & quamplures alii. Vtraque autem lectio vera. Ideo enim *ipfa conteret*, quia, *ipfe conteret*: & ideo ipfe, quia ipfa. Quippe Maria per Iefum, & Iefus per Mariam: & fic vtrumque verum eft, *ipfe conteret*: *ipfa conteret*. Ex hoc ita formo argumentum. Post latam fententiam generalem damnationis Adamo, eiusque pofteris, primum liberationis, atque adeo prædeftinationis fignum fuit promiffio Deiparæ. Ideo S. Leo. ferm. 2. de natiuit. *Deus*, inquit, *omnipotens, & clemens* S. Leo. *ftatim vt nos diabolica malignitas veneno fua mortificauit inuidia, prædeftinata renovandis mortalibus fua pietatis remedia, inter ipfa mundi primordia, designauit: denunciatis serpenti futurum semen mulieris, quod noxii capitis elationem fua virtute contereret.* Ergo quò magis quis per affectum accedit ad Virginem, quæ fuit primum, & generale prædeftinationis fignum, eò magis habebit in ea fignum fuæ prædeftinationis fpecialis.

Confirmatur primò, quia omne id, quod continet fignum victoriæ à dæmone reportandæ, eft fimul prædeftinationis fignum. Sed Deipara eft huiufmodi, utpote contritura caput serpentis. Ergo, &c. Rupertus. Quò facit admirabile illud relatum à Ruperto lib. 3. de Trin. cap. 20. *quod fi nuda mulieris planta viuaciffimum caput serpentis vel leuiter prefferit, ftatim totum cum capite corpus interibit.* Ergo fub tutela & protectione Virginis victoriam nobis poffumus de dæmone adpromittere, atque adeo prædeftinationem, & falutem.

Confirmatur fecundò, quia primum fuæ prædeftinationis fignum, quod habuere primi parentes poft peccatum, fuit Deipara. Quippe, vt notat fanctus Vincentius ferm. 2. de Natiuit. Virg. *reuelauit Deus* Vincentius. *parentibus primis Virginem ab ipsis processuram: qua afferret maius horum, quam ipsi perdidiffent. Quare conceperunt Virginem Mariam ipsam defiderando.* Ergo etiam iis, qui prædeftinati funt ex Adami pofteris, affulgere debet tanquam præcipuum prædeftinationis fignum Deipara: quod vtique fit per fpecialem eius venerationem, & cultum.

Secundus locus eft Pfalm. 44. *Vultum tuum deprecabuntur omnes* Pfal. 44. *diuites plebis.* Supra dixerat, *& concupifcet Rex decorem tuum,* &c. tum addit, *vultum tuum deprecabuntur,* &c. Quæ verba de B. Virgine, eiusque studiofis intelligit Gregorius 2. in epift. ad Germanum quæ habetur in 7. Syn. act. 4. vbi dicit *Sancta Dei matris faciem diuites plebis supplicare.* Athanafius ferm. de Deipara, vbi eam alloquens: *Ideo*, inquit, *vultum deprecantur omnes diuites plebis, ditati fcilicet iſtiusmodi bonis, & fpiritualibus folatiis.* Idem habet Damascenus or. 1. de Natiuit. Andreas Cret. or. 2. de dorm. &c., quod caput Gregorius. Athanas. eft, ipfamet Ecclefia hæc eadem verba Deiparæ applicat in miſſa An-

nunciationis, & in Missa Vigiliæ Assumptionis. Per divites autem plebis, viros sanctitate insignes intelligi conveniunt Interpretes: nempe, ut ait Paulus 1. ad Tim. 6. *divites bonis operibus*: & ut supra diximus ex Athanasio, *ditatis bonis spiritualibus*. Idcirco Bernardus sermone 3. super *Salve* humiliter se dimittens, *Si vultum*, inquit, *innum deprecabuntur*, *Virgo sacra*, *divites plebis*; quanto magis *pauperes plebis*: *Et si pauperes plebis*, multò magis ego *egenus & pauper, opprobrium hominum, & abjectio plebis*. Assiduè igitur deprecari vultum Virginis signum est non solum prædestinationis simpliciter, sed etiam prædestinationis insignis, secundum quam prædestinantur Sancti præcipui, significati per divites plebis. Hi quod devotionis studium vel ab exordio nascentis Ecclesiæ exhibuerint erga Virginem, faciliè apparet à Templo illi adhuc viventi erecto, ac dicato Cæsaraugustæ in Hispania ab Apostolo Jacobo, ut ejus Ecclesiæ fuit traditio. Hoc idem studium erga Virginem prætulit sanctus Dionysius Areopagita, ut apparet ex ejus epist. ad Paulum: sanctus Ignatius martyr, ut apparet ex ejusdem epist. ad Joannem; alique postea sanctitate conspicui, de quibus Spinellus lib. de beata Virgine cap. 35.

Psal. 85. Tertius locus est *Psal. 85. Salvum fac filium ancilla tua. Fac mecum signum in bonum, ut videant qui oderunt me, & confundantur.* Perit David à Deo salvari, adhibens hoc motivum, quia est filius ancillæ Dei, nempe Mariæ. Nam, licet hæc ex ipsius progenie descenderit secundum carnem, ipse tamen ejus filius erat secundum spiritum: ideo dicit, *Salvum fac filium ancilla tua*; nempe illius, quæ dixit, *Ecce ancilla Domini*, Luc. 1. Quare Augustinus in eum *Psal. 85. fac*, inquit, *salvum filium ancilla tua: cuius ancilla? Cui, quando nasciturus nunciatus est, respondit, & ait, Ecce ancilla Domini: fiat mihi secundum verbum tuum.* Ex hoc titulo, quo quis est per devotionem & affectum Mariæ filius, habetur salus: & fit cum eo *signum in bonum*, nempe signum prædestinationis, & ejus boni quod absolute est bonum, ut videant qui oderunt eum, nempe demones, & confundantur.

Psal. 115. Juxta hoc idem David in *Psal. 115. O Domine, ego servus tuus, & filius ancilla tua.* Quem locum Ambrosius libro 5. de fide cap. 3. & Cerealis epist. 1. contra Maxim. cap. 6. ita interpretantur, *filius ancilla tua, id est filius Mariae.* Coniungitur cum affectu filiali erga Mariam Dei servitus, *Ego servus tuus, & filius ancilla tua.* Huic promittitur prædestinatio ad regnum: ideo subditur, *Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiam laudis.*

CCXLIV. Proverb. 8. Quartus locus est *Prov. 8. Ego diligentes me diligo: & qui manè vigilaverit ad me, inveniet me.* Quem totum locum cum sequentibus Deiparæ applicant passim Interpretes, ut sensus litteralis primarius sit de Sapientia increata, secundarius de Deipara: cui verba ejusdem capituli aptat Ecclesia in Festo Conceptionis. Ex hoc itaque loco

Bernardus.

Mariæ cultus ab exordio nascentis Ecclesiæ exhibitus.

Augustin.

CCXLIV. Proverb. 8. Maria diligentes se diligit.

loco sic arguo. Maria diligit diligentes se. Ergo dilectio erga Mariam prædestinationis est signum: Diligi enim à Maria prædestinationis est signum. Sed diligere Mariam fert secum diligi à Maria. Ergo diligere Mariam prædestinationis est signum.

Confirmatur primò, quia hoc dupliciter potest intelligi. Primò, vt dilectio deuotorum erga Mariam sit signum & causa dilectionis Mariæ erga deuotos : & in hoc sensu certum est hos redamari à Maria. Tum quia in ea perfectissimæ sunt omnes virtutes, & sic etiam gratitudo, ad quam pertinet redamare eos qui sanctè amant : Tum quia, si Maria, vt ait Petrus Damianus sermone 1. de Nat. *benignissima est, & omnes amat amore inuincibili, quos in ea, & per eam filius eius & Deus summa dilectione dilexit*, certè eos specialiter amat, à quibus specialiter amatur, vt pote ab exhibentibus illi obsequium speciale. Quamobrem sanctus Ignatius Martyr in epistola ad Ioannem de Maria loquens, *humilibus*, inquit, *est deuota, & cum deuotis deuotior, id est cum amantibus amantior*. Amor autem Mariæ signum est & causa salutis. Ideo ipsamet dicit Cant. 8. *ubera mea*, ex Hebræo *amores mei sicut turris*: nempe ad propugnandum contra hostes. Secundò id potest intelligi, vt dilectio deuotorum erga Mariam sit signum & effectus dilectionis Mariæ erga deuotos : qui ideo diligunt Mariam, quia antecedenter diliguntur à Maria : & in hoc sensu id etiam verum est. Quippe amor Deiparæ imitatur in hoc amorem Dei; qui præuenit, & causat amorem nostrum: ideo enim diligimus Deum quia *ipse prior dilexit nos*, 1. Ioan. 4. Eodem modo dici potest, quod ideo diligimus Mariam, quia ipsa prior dilexit nos. Dilectio igitur deuotorum erga Mariam signum est & effectus antecedentis dilectionis Mariæ erga deuotos. Hæc autem antecedentis dilectio signum est etiam antecedentis prædestinationis, quæ omne dilectorum meritum antecedit. Proinde, dum dicitur ex persona Mariæ, *Ego diligentes me diligo*, signum est dilectionis antecedentis ex parte Mariæ: & sic prædestinationis ex parte Dei, cui conformatur dilectio Mariæ.

Confirmatur secundo ex iis quæ ibi subduntur, *vt ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam*. Dilectio Virginis est ad spiritualiter ditandos eam diligentes : & ideo supra dictum ex Psalmo 44. *vultum tuum deprecabuntur diuites plebis*. Addit autem, *& thesauros eorum repleam*; quia, vt ait Damianus sermone 1. de Nat. *in manibus eius sunt thesauri miserationum Domini*: & vt addit Idiota in Prol. de contempl. *ipsa est thesauraria gratia*: vt Andræas Cretensis erat. de dorm. *est omnis sanctitatis sanctissimus thesaurus*. Vt mirum non sit ab ea dici, *vt ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam*.

Porro replet Maria sui studiosorum thesauros in omni genere. Replet thesauros scientiæ, vt præstitit Alberto, qui cum ingenii esset

Maria sui
studioforum
thesauros
omni bono
replet.

hebetioris, scientiam, quam à Virgine postulabat : ita copiosè accepit, ut ab ejus magnitudine Magni cognomen acceperit. Ita 1. part. Chron. libro 3. cap. 45. Idem de Hermanno Benedictino refert Trithemius libro 2. de viris illustribus sancti Benedicti cap. 4. & de Ruperto Abbate Tuisiensi refert idem cap. 109. qui divinarum Scripturarum scientiam ope Virginis sunt adepti. Replet thesauros continentia, quod præstitit sancto Ignatio ; cui, cum ex militia se ad Dei famulatum transferret, ac Deiparæ commendaret, illa cingulum castitatis è cælo detulit : quo ex tempore omni postea carnis stimulo immunis fuit. Replet thesauros sanctitatis. Quod tum cæteris Sanctis, tum speciali modo sancto Andrea Episcopo Fesulano, & Carmelitæ præstitit. Quippe, cum ille ex cumulo scelerum ad beatam Virginem confugisset, hæc non multò post ei apparens, dicenque, *Servus meus es tu : in te gloriabor*, insignem illi sanctitatis gradum largissimè contulit. Replet thesauros etiam divitiarum & opum temporalium : quod, ut narratur in libro miraculorum sanctissimi Sacramenti, præstitit Vdoni cuidam : qui, ope Virginis, cujus cœperat esse mirificè studiosus, ad Episcopatum, atque ad amplissimas opes pervenit. Copiosius id præstitit Narseti Eunuchò, cui, cum is, ut refert Nicephorus libro 4. hist. cap. 20. studiosissimus esset Virginis, ejus opera ingens thesaurus subter Imperialis Palatii lapides absconditus mirabiliter detectus est, ad divitiarum augmentum : quò ad litteram impleteretur, *ut ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam*. Replet denique thesauros etiam humanæ felicitatis : nam Heraclius Persas ope Virginis profligavit, ut habetur ex Orosio libro 18. Hist. Pelagius primus Hispaniæ Rex, è Saracenis, cæsis octoginta millibus hostium, invocata Virgine, amplissimam victoriam reportavit, ut habetur ex Mariana de rebus Hispanis. Godefridus, recitatione Officii beatæ Virginis imposta militibus, Hierosolymam recuperavit ; ut refert Tyrius in bello factò, & alii. Quamobrem jure optimo potest dici ex persona Virginis, *ut ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam*. Quod si, *sicut qui thesaurizat, ita & qui honorificat matrem suam*, Eccles. cap. 3. Utique honorificanti Virginem, quæ fidelium communis est mater, thesauri non deerunt gratiæ & gloriæ : ac proinde honorificatio Virginis prædestinationis ac felicitatis est signum.

CCXLV.
Proverb. 8.

In Maria invenitur omne bonum.

Quintus locus est Prov. 8. *Qui me invenerit, inveniet vitam ; & hauriet salutem à Domino*. Quæ verba applicantur communiter ab interpretibus, Deiparæ, imò ab ipsa Ecclesia in Festo Conceptionis : *Qui me invenerit, inveniet vitam* : idest, juxta glossam Cornelii, *vitam gratia & gloria*. Ideo sapienter Idiota, *inventa*, inquit ; *Maria, invenitur omne bonum*. Omne autem bonum est Deus clarè visus : juxta id, quod dicitur Moyli, Exod. 33. *Ostendam tibi omne*

bonum. Addit præterea clarius, & hauriet salutem à Domino. Illud hauriet dicit quandam abundantiam, & copiam gloriæ quam hauriunt prædestinati per Virginem, tanquam per canalem & aquæductum gratiæ & gloriæ. Ideo dicit Bernardus sermone de Aquæductu, *Propterea tanto tempore humano generi fluente gratia defuisse, quod necdum intercederet tam desiderabilis aquæductus.* Approximatio igitur cordis & oris ad hunc aquæductum Mariæ, signum prædestinationis est; quia signum est quod quis hauriet salutem à Domino: utpote fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam, Ioan. cap. 4. Ita ut possit de ea dicere Virginis studiosus, ex Sap. 7. *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa, & innumerabilis honestas per manus illius.* Quamobrem Bernardus sermone citato, *intuemini, inquit, quanto deuotionis affectu à nobis Mariam voluerit honorari, qui totius boni plenitudinem posuit in Maria.*

Bernard.

Sap. 7.

Sextus locus est Prou. 31. *Omnes domestici eius induiti sunt duplicibus.* Loquitur de muliere forte, per quam Bernardus homil. 2. super *Missus est*, & alii Deiparam intelligunt. Deuoti Mariæ domestici sunt Mariæ; quos illa vestit duplicibus; ut opponatur Euz, quæ, ut notat Bernardus sermone de laudibus sanctissimæ Mariæ, *superuestiuit carnem filiorum suorum diploide confusione sua.* De manu quippe illius: *duplicis mali semen terra nostra suscepit, scilicet culpam in anima, calamitatem in corpore.* Domestici igitur eius vestiti sunt duplicibus; quia eos Virgo vestit, ut glossat Cornelius, *charitate in anima, continentia in corpore.* Siue domestici eius vestiti sunt duplicibus; quia vestiti sunt Christo, iuxta illud Pauli ad Rom. 13. *induite Dominum Iesum Christum: & vestiti sunt Maria, iuxta id, quod dicit Bonanventura in Psalterio: Mariam induite quotquot eam diligitis. Hæc luceat in moribus, splendeat in actionibus.* Addit Pelbartus in stellario Virg. l. 12. part. 1. art. 3. *author pius, & priscus, eos qui speciali affectu profecuti sunt Virginem, in eius deuotione insignes, assequi in cælo peculiarem veluti aureolam, & aliqua veluti insignia, quibus à ceteris, ut speciales Deiparæ affectæ, discernantur: Nam sicut, inquit, serui Regis & Regina in Curia Regia certis vestibus & insignibus decorati procedunt, per quæ discernuntur ut serui Regis vel Regina, ac speciali purpura vestiti ambulant; ita in Curia cælesti serui beatissimæ Virginis speciali ornatu, & gloria, quæ præ aliis discernantur quod serui sine Maria, fulgebunt, iuxta illud Prou. ult. Omnes domestici eius vestiti sunt duplicibus.*

Proverb. 31.

Bernardus,
Maria suos
domesticos
induit dupli-
cibus, id est
charitate, &
continentia,
Cornelius:

Pelbartus

Septimus locus Eccl. 24. *qui creauit me, requieuit in tabernaculo meo, & dixit mihi, In Iacob inhabita, & in Israël hereditare, & in electis meis mitte radices.* Hæc verba explicantur de Virgine ab Hugone Cardinale, Cornelio, & aliis in eum locum, & quod magis est, eadem ab Ecclesia aptantur in Festo Assumptionis. *Dixit, qui creauit*

Eccles. 24.

Damasc.

Ad Rom. 9.

Maria radix
est electorū.

Psalm. 138.

Bonavent.

CCXLVI.

Tria erga
Mariam sunt
præstanda.

Psalm. 36.

me, requievit in tabernaculo meo, Per quod intelligitur uterus Virginis: de quo Psal. 45. *sanctificavit tabernaculum suum Altissimus*, ut interpretatur Augustinus sermone de Assumptione, & sanctus Thomas 3. part. quæst. 27. art. 2. Ideo Damascenus oratione 1. de nat. Virg. Cedat, inquit, *Abrahami tabernaculum vivo & ratione prædito Dei tabernaculo*. Ait igitur Virgo, *qui creavit me, requievit in tabernaculo meo, & dixit mihi, In Iacob inhabita, & in Israël hereditare, & in electis meis*, &c. Idem dicitur sub variis vocibus: Nam Iacob figura est electorum, sicut Esaii figura reproborum, juxta Paulum ad Rom. 9. *Iacob dilexi, Esaii autem odio habuit Israël idem sonat*, ac videns Deum; & sic in idem recidit. Denique expressius, *& in electis meis mitte radices*. Nempe, ut ait Cornelius, electorum dux, mater, magistra, & custos. Sicut igitur radix & causa est & signum germinis; ita Deipara electorum. Quicumque igitur per devotionis affectum manserit in hac radice, signum habet quod ex ea germinabit electus. Ideo subdit infra, *radicavi in populo honorificato*. Electos ipsos vocat *populum honorificatum*, juxta id quod dicitur Psal. 138. *nimis honorati sunt amici tui Deus*. Sequitur, *& in parte Dei mei hæreditas illius*, idest in parte, quæ inter tot reprobos obtigit Deo meo, & quæ est hæreditas illius, ut optimè explicat Cornelius. *Et in plenitudine Sanctorum detentio mea*, Vbicumque videris detineri Virginem, ibi plenitudo Sanctorum & electorum; quia, dum detinetur à Sanctis per devotionem, ipsa eos detinet per protectionem. Quamobrem sanctus Bonaventura in spec. Virg. cap. 7. *Virgo non solum in plenitudine sanctorum detinetur, sed etiam in plenitudine sanctos detinet, ne plenitudo minuatur. Detinet virtutes, ne fugiant: detinet merita, ne pereant: detinet demones, ne noceant: detinet filium, ne peccantes percutiat. Ante Mariam non fuit, qui sic detinere Dominum auderet, teste Isaja 64. qui dixit, Non est qui invocet nomen tuum, & teneat te*. Omnes igitur qui per assiduum & perseverantem eius cultum Mariam detinent, signum prædestinationis habent; quia detinebuntur à Maria, quæ poterit de iis dicere idem quod Christus, *non peribunt in æternum, & nemo rapiet eos de manu mea*, Ioan. 10.

Octavus locus est ibidem infra: *Qui audit me, non confundetur: & qui operantur in me, non peccabunt. Qui elucidant me, vitam æternam habebunt*. Quæ verba ab interpretibus sensu litterali primario explicantur de sapientia increata, secundario verò de Virgine. Tria proponuntur facienda, *audire Mariam, operari erga Mariam, & elucidare Mariam*. *Audire Mariam* est, inspirationum vocibus eius intercessione immixtis patere. Sic illam qui audiunt, *non confundentur*, confusione reproborum, de qua David Ps. 36. *non confundentur in tempore malo*. Ideo Biblia Complut. *Qui obedit mihi, non erubescet. Operari erga Mariam est in eius venerationem, & cultum bona opera facere*.

ut erogare eleemosynas, actus mortificationis in eius honorem elicere, certis diebus jejunare, orationes ad eam fundere, recitare rosarium, & similia. Qui sic in eam operantur, non peccabunt. Quia per eam auxilia efficaciter impetrabunt, per quæ à peccatis gravibus præservabuntur, aut saltem citò ad veram, & stabilem pœnitentiam redibunt. *Elucidare* Mariam est, illi sive verbo, sive scripto lucem laudis aliquam comparare. Ideo Anselmus lib. de excell. Virg. cap. 1. *Quomodo*, inquit, *fieri potest, ut ex memoria laudum ejus salus non proveniat peccatorum, cujus uterus facta est via ad peccatores sanandos?* Admirabilia sunt, quæ suarum laudum præconibus Virgo præstitit. De Fulberto Episcopo Carnotensi, qui librum de Virgine scripserat, ac sermones in ejus laudem ediderat, narrat Baronius tom. 11. anno 1028. illi, dum in lecto decumberet, Deiparam apparuisse, atque ubera præbuisse sugenda: reddito labiis lacte pro laude. Sanctus Ildefonsus, qui totus fuit in laudibus Virginis ac defensione ejusdem immaculatissimæ puritatis, accepit ab ea vestem sacerdotalem in præmium, ut ex antiquioribus refert Mariana lib. de rebus Hispanis cap. 10. S. Damasceno amputatam à Saracenis Maria restituit dexteram, quæ in ejus scribendis laudibus laboraverat, ut refert Baronius anno 728. Dum concionator quidam ex Dominicanorum familia, qui semper aliqua de laudibus Virginis in concione miscebat, in extremo morbo, magno è peccatorum memoria metu concuteretur, ægrum, ac trementem invisente Deipara, illico incredibili voluptate perfusus ad cœlum migravit feliciter, ut refertur in speculo exemplorum. Ex his apparet quàm verè pronuncietur à Virgine *qui elucidant me, vitam æternam habebunt*. Ubi nota dici, *qui elucidant me*, querendo scilicet lucem, & laudem Virginis; non autem qui elucidant se, captando splendorem, & lucem proprii nominis. Potest etiam latius id accipi, ita ut extendatur non solum ad præcones, sed etiam ad quolibet devotos Deiparæ. Quia sive præcibus, sive operibus, dum eius cultui, ac venerationi serviunt, illi gloriam accidentalem adaugent; atque adeo claritatem quandam, ac lucem. Et proinde tam cultores Virginis, quàm præcones signum prædestinationis obtinent maximum, & quoddam pignus æternæ vitæ ex hoc promisso, *qui elucidant me, vitam æternam habebunt*.

Nonus locus est ibidem infra. *In me omnis gratia via & veritatis*: In Maria
in me omnis spes vitæ, & virtutis. Quæ verba S. Thomas opusc. 8. spes æternæ
S. Bonavent. in spec. cap. 3. & alii interpretantur de Virgine. Si *omnis vitæ.*
spes vitæ, nempe æternæ vitæ in Maria, utique spem specialem æternæ vitæ habent studiosi Mariæ. Quod si Christus dixit Joan. 14. *Ego*
sum via, veritas & vita: & in Maria est *omnis gratia via, & veritatis*,
& omnis spes vitæ; profectò per Mariam habetur Christus ut *via*,
veritas, & vita: & sic ut prædestinationis medium, & finis: me

5. Thom.

dium ut via, & veritas; finis ut vita. Addit præterea, *in me omnis spes vita, & virtutis*: quia, ut notat S. Thomas loco cit. *in omni opere virtutis potes eam habere in adiutorium: & ideo dicit ipsa, in me omnis spes vita, & virtutis*. Confirmatur, quia Maria idem valet, ac spes, ut notat Epiphanius orat. de laudib. Virg. quia scilicet spem æternæ vitæ collocare præcipuè debemus in Maria: idcirco ait, *in me omnis spes vita, & virtutis*.

Matth. 25.

Decimus locus est Matth. 25. ubi dicitur *regnum calorum simile decem Virginibus, quæ accipientes lampades exierunt obviam sponso, & sponse*. Ex his dicuntur *quinque prudentes, quæ acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus*; & hæ symbolum sunt electorum: *quinque fatua, quæ non sumpserunt oleum secum*: & hæ symbolum sunt reproborum, ut patet ex fine parabolæ, & notat Gregorius homil. 12. in Evang. Observandum quod Virgines hæ accipiunt lampades, ut *exeant obviam sponso, & sponse*, utique Christo, & Mariæ. Neque enim nomine sponsæ hic accipi potest Ecclesia, ut vult Cornelius. Nam, ut notat Gregorius ibid. *decem Virginibus similibus esse perhibetur Ecclesia, in qua Virgines fatua, & prudentes, electi cum reprobis admixti sunt*. Ornandas igitur Christus monet lampades non solum in occursum sponsi, sed etiam sponsæ; non solum Christo, sed etiam Mariæ: ac proinde in lampadibus bonorum operum accipiendum oleum devotionis in honorem sponsi, & sponsæ; Christi, & Mariæ. Non disjungendus sponsus, & sponsa; Christus, & Maria. Unde fit, ut illæ animæ; quæ tanquam Virgines fatuæ non habent lampades sanctorum operum lucentes affectu devotionis erga Mariam, neque exeant obviam sponsæ, & sic neque sponso: qui dicit illis, *nescio vos*. Quæ verò lucent affectu devotionis erga Mariam, jam habent lampades suas ornatas *ad exeundum obviam sponso, & sic etiam sponso, & cum eo intrant ad nuptias æternæ vitæ*. Hæc expositio comprobatur maximè ex eo quod refert S. Adelinus apud Surius 22. Aprilis de S. Opportuna Abbatissa. Cui, cum graviter ægrotaret, apparuerunt Sanctæ Lucia & Cæcilia ita eam alloquentes: *Expectat te Maria, ut jungaris cum filio. Tu accensa lampade, exi obviam sponso, & sponse*. Quibus dictis mox Deipara apparuit: cui Sancta Opportuna exiens obviam intravit cum ea ad nuptias. Lumen igitur devotionis, & veluti lampas ornata in cultum Virginis signum est futuri ingressus ad nuptias. Notandum quod Virgines in ea parabola, licet significant, ut notat Gregorius loco cit. *multitudinem fidelium ex utroque sexu collectam*, ponuntur tamen fœminini generis, quia mulieres *exiunt obviam sponso, & sponse*, magis se parant ad excipiendam sponsam, quàm sponsum. Ut mirum non sit sæpè magis sensibiliter elucere in electis studium erga Virgine, quàm erga Christum. Quia hæc est voluntas ipsiusmet Christi, qui ad inge-

Animæ ipso & sponsæ, id est Iesu & Mariæ, cum devotionis lampadibus debent occurrere.

Surius.

rendum in suis electis hunc affectum deuotioni, sensibilem circa matrem, præstat, teste Anselmo de excell. Virg. cap. 6. *tu velocior al-* Anselmus.
quando sit salus memorato nomine Maria, quam Iesu. Nimirum virginibus exeuntibus obuiam sponso, & sponsæ magis familiarem se præbet sponsa, quàm sponsus. Et hæc quoad dicta Prophetica, & Euangelica.

Quoad secundam classẽ, quæ pertinet ad figuras, distribuendæ hæc sunt in figuras animatas, & inanimes. Ex priori genere.

Prima figura Deiparæ fuit Eua, quæ hoc nomen sortita est *eò quod* CCXLVII.
esset mater cunctorum uiuentium. Genes. 3. Debuerat appellari, post Maria figura
 auditam in se ac posteros mortis sententiam, vt notat Rupertus lib. 3. fuit Eua.
 de Trin. cap. 26. *mater cunctorum morientium.* Quod dubium sol- Genes. 3.
 uens Epiphanius hæresi 78. *Ecce, inquit, mater uiuentium, postquam* Rupertus.
audiuit terra es, & in terram reuerteris. Et mirum est, quod post Epiph.
hanc transgressionem, magnum cognomen habuit. Et secundum sensum
quidem ab illa Eua omnis hominum generatio est in terra. Hic au-
tem verè à Maria hæc vita mundo est genita, vt uiuentem gigneret.
Per anigma igitur Maria mater uiuentium appellata est. Si igitur
 Maria, vt ait Athanasius serm. de Deipara, *nona Eua, mater vita ap-*
pellata permanet ad primitias vita immortalis omnium uiuentium,
 signum habet quod uiuat vita gratiæ, & futurus sit uiuens vita gloriæ,
 qui verè affectum filialem sentit erga matrem uiuentium. Sicut enim
 ab Eua ducta est generatio omnium uiuentium vita naturali, & mor-
 tali; ita à Maria ducta est generatio uiuentium vita supernaturali, &
 æterna, idest generatio omnium electorum, qui absolutè, & per an-
 tonomasiã dicuntur *uiuentes*, iuxta illud Psalm. 68. *deleantur de* Psalm. 68.
libro uiuentium: & Psalm. 26. *credo videre bona Domini in terra* Psalm. 26.
uiuentium. Illi igitur, qui afficiuntur erga matrem uiuentium, *vi-*
debunt bona Domini in terra uiuentium. Duplex quippe est homi-
 num series, vna reproborum, quæ adhæret primis parentibus; à qui-
 bus peccatum, & mors: & hi, quamuis nobilitatem iactent & titulos,
 perducuntur ad perditionem. Altera est series electorum: quæ non
 adhærens familiæ propagini ductæ ex Adamo, & Eua, per nouam &
 spiritualem generationem innititur Christo, & Mariæ. Nemo ab Nemo à
 Adamo, nisi per Euam: nemo à Christo nisi per Mariam. Immo Christo nisi
per Mariam.
 multò magis. Nam Eua non potest dici in ordine ad seriem naturalem
 primus homo: qui titulus competit Adamo, iuxta illud Pauli 1. Cor. 1. Cor. 15-
 15. *primus homo de terra terrenus.* Mater autem messæ appellata
 est à Rabbi Haccados viro doctissimo ante Christi aduentum *primus*
homo, & prima creatura; & à Damasceno or. 3. de tract. *masse* Damasce.
nostra primitia. Quasi Mariæ in hac generatione spirituali commu-
 nicatæ sint partes & Adami, & Eux: quia non per Euam primus
 Adam; sed per Mariam secundus Adam, Ideo dicitur à Petro Da- Pet. Damas.

miano sermone 3. de nat. parentis, fons fontis, origo principii. Quapropter non solum dicitur cum Eua mater uiuentium; sed etiam, ut eam vocat Andraas Cretensis orat. de dorm. vita uiuentium, & causa vite. Ad hanc qui per affectum accedit, causam habet & signum vitæ, ut cum Germano dicitur infra.

Marix figura fuit Sara. ad Rom. 4. Bonau.

Spinell.

Augustin. Maria gaudium, Eua lachrymas in ventre portavit. Damascen.

Matie partus uniuersi orbis gaudium.

Gregorius Thaum.

Secunda Deiparæ figura fuit Sara: deueniendo ab Adamo, qui fuit pater hominum, ad Abrahamum qui fuit pater credentium, ad Rom 4. Sara autem mater Isaac figura fuit Mariæ; sicut Isaac figura fuit Christi. Ideo Bonauentura in spec. cap. 6. O Maria, inquit, o Sara nostra, dic quod sis soror nostra, ut propter te bene sit nobis à Deo, & uiuet anima mea ob gratiam tui (ita dixit Abraham Saræ Gen. 12.) ut propter talem sororem Egyptii, idest demones, nos reuereantur: ut Angeli nobis in acie conjungantur: ut propter talem sororem Pater, Filius & Spiritus sanctus nostri misereantur. Quod si Sara idem sonat ac princeps, ut notat Spinellus libro de Virgine cap. 29. num. 1. Maria utique nostrum omnium princeps est & Regina, ut ostendimus tomō priore libro 6. q. 38. num. 49. Quia verò Isaac idem sonat ac risus, seu gaudium, (Natus est Isaac, dixitque Sara, Risum fecit mihi Dominus, Gen. 21.) utique Sara figura fuit Mariæ, ut notat Cornelius ibidem, & Spinellus de beata Virgine cap 5. num. 15. quia sicut Sara mater fuit Isaac, idest risus; ita Maria mater fuit Christi, qui, ut notat Rupertus, risus fuit & gaudium uniuersæ terre. Quare sicut Sara Isaac, idest risum; siue, ut vertit Chaldæus, gaudium, portauit in utero; ita, ut ait Augustinus sermone 18. de Sanctis: Eua lacrymas, Maria gaudium in ventre portauit. Gaudium, quanto vel ab ipsis mundi primordiis Eua lacrymas exhilarauit. Ideo Damascenus in Theoph. hymnis inter opera eius auctiora. Per te, inquit. Virgo, primi parentes exhilarantur. Dixit Sara post partum Isaac, Risum fecit mihi Dominus: omnis qui audierit, congratulabitur mihi. Dixit Maria post conceptum Verbi, exultauit spiritus meus in Deo salutari meo, Luc. 1. Et ex persona eius Ecclesia, Congratulamini mihi, quia de meis visceribus genui Deum & hominem. Cum hoc tamen discrimine, quod Isaac fuit risus & gaudium Saræ, Risum fecit mihi, &c. partus verò Virginis fuit risus & gaudium uniuersæ terre, ut supra diximus cum Ruperto. Ideo Maria dicitur ab Ecclesia in Litan. causa nostra letitiæ, & ipsius ortus gaudium annunciare uniuerso mundo: quod videtur sumptum à Gregorio Thaumaturgo, qui Orat. de Annunc. Aue, inquit, gratia plena: per te gaudium dispensatur omni creatura. Illi igitur quibus per affectum affulget Maria, affulget gaudium, & spes æternæ vitæ. Abraham, sepulta Sara in Hebron, quæ spectabat ad terram promissionis, pignus per hoc accepit introducendi posteros in terram promissionis: & ut notauit Abbas Pastor in vitis Patrum, respondens interroganti, Quid faciam ut saluer? Per Sara monumentum

mentum terram in hereditatem accepit. Memoria & umbra Saræ ibi in spelunca conditæ introduxit Israëlitas in possessionem terræ promissionis. Memoria & umbra Mariæ conditæ in spelunca cordis introducit electos in possessionem Regni cælorum; cuius figuram habet terra promissa, ex Origene hom. 7. in cap. 13. Numerorum. In Saræ monumento pignus habuerunt Israëlita futuræ hereditatis: in Mariæ memoria pignus habent, & signum cælestis hereditatis veri Israëlita & electi. Ideo Damascenus orat. 1. de dorm. Sufficit, inquit, iis qui tui

Damas.

memoriam piè usurpant, pretiosissimum memoria tue donum : quæ ejusmodi latitiam parit, quam nullus potest eripere.

Tertia Deiparæ figura fuit Rebecca, ut notat sanctus Antoninus 4. part. tit. 15. cap. 2. Hæc autem mater fuit Jacob, qui fuit typus electorum; & Esau, qui fuit typus reproborum, ex Paulo ad Rom. 9. Quia Maria mater in Ecclesia omnium credentium, sive reprobi sint, sive electi. Ideo dicitur à Bonaventura in spec. cap. 8. mater omnium fidelium universalis. Cum igitur ex fidelibus aliqui sint electi designati per Jacob, aliqui reprobi designati per Esau: observandum est, quod à Rebecca diligebatur Jacob, ab Isaac diligebatur Esau, Gen. 25. Sicut igitur Jacob in affectu Rebeccæ erga ipsum majore, quam erga Esau, signum habuit & causam paternæ benedictionis, quam ipse unà cum hereditate, excluso Esau, suscepit ab Isaac, ut habetur Gen. 27. ita electi figurati per Jacob pignus habent futuræ benedictionis in affectu Mariæ erga ipsos: & sic in affectu ipsorum erga Mariam: quippe quæ protestatur Prov. 8. Ego diligentes me diligo. Vide quæ de hac figura diximus tom. 2. Theol. lib. 3. q. 10. n. 14. occasione designationis electorum facta per Mariam. Illud addo, quod Isaac motus est ad dandam benedictionem ex odore vestimentorum quæ Jacob acceperat à manu matris, statim ut sensit fragrantiam vestimentorum eius; quia scilicet nescio quid olebant Rebeccæ. Similiter Christus movetur ad impertiendam benedictionem salutis ex fragrantia orta ex Maria, nempe ex affectu devotionis eorum qui toti olent Mariam. Imò ipsemet Isaac benedictionem dedit Jacob, quia in eo prophético spiritu est odoratus Mariam. Ideo sanctus Hieronymus epist. ad Paulam & Eustochium de Maria loquens, De isto, inquit, venturo agro Patriarcha Isaac longè odorans aiebat, Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni. Et sanè plenus ager dicitur, quia plena gratia virtutum Virgo Maria pronuntiatur.

CC XLVIII.
Mariæ figura
Rebecca.

Bonavent.

Prov. 8.

Hieronymus.

Quarta Deiparæ figura fuit Rachel, quæ erat, ut dicitur Gen. 24. devora facie, & venusto aspectu: ac proinde Deiparam adumbrabat, quæ fuit pulcherrima inter mulieres, Cant. 1. & ut dicit Georgius Nicomed. Orat. de oblat. pulchritudo omnium pulchritudinum. Rachellem adoravit Jacob, & pro ea servivit plusquam pro Lia, Mariam adamavit Christus, pro qua etiam formam servi accepit, ad Philipp. 2.

Mariæ figura
Rachel.
Genes. 24.
Cantic. 1.
Georg. Nic.

Quippe, vt affirmat sanctus Bernardus Senensis tomo 3. Conc. 51. art. 3. cap. 4. *plus venit pro redimenda Maria, quam pro omni alia creatura.* Quod si inter tot filios Iacob ex Lia, natus est illi ex Rachele *Beniamin filius dextera*, Gen. 35. vtique qui Mariam, nouam Rachelem, matrem agnoscit, signum habet quod sit *filius dextera* idest, vt ibi interpretatur Rupertus, cum electis collocandus à dexteris. Obseruandum quod Rachel vocauit nomen filii sui *filius doloris*; pater verò appellauit *Beniamin*, idest *filius dextera*. Rachel vocauit filium doloris, vt notat Rupertus, *ob doloris in pariendo immensitatem*, Maria vero, vt ait Bernardus de lament. Virg. *dolorem quem pariendo filium non sensit, millies replicatum passa est filio moriente*: Quia scilicet tunc vna cum Christo pariebat electos. Ideo Anselmus apud sanctum Antoninum 4. part. tit. 15. cap. 2. *Sicut, inquit, Christus nos genuit in cruce patiendo: ita Maria nos genuit, & peperit in maximis doloribus filio compatiendo.* Ideo vnusquisque electus appellatus à Virgine, *Beniamin filius doloris*: sed appellat eum pater, *Beniamin*, idest *filius dextera*: quia is, pro quo Maria specialiter suos offert dolores, à Deo prædestinatur, vt sit *filius dextera*. Ille igitur, qui erga Deiparam afficitur tanquam erga matrem, signum habet quod sit *filius dextera*, idest prædestinatus & electus.

Gen. 35.

Bernard.
Maria quos
in Christi
partu non
sensit dolo-
res, sensit
cum
Christo in
cruce, ei
compatiendo,
pariebat
electos.

Anselmus.

Mariæ figura
fuit Maria
Prophetissa.
Basilius.

Quinta Deiparæ figura fuit Maria Prophetissa soror Aaron: Quæ præfigurauit Mariam; tum nomine, quod primò illi videtur impostum; tum dono Prophetiæ, cum appellatur Prophetissa Exodi 15. *Maria* autem, vt ait Basilius, *quod Prophetissa fuerit nemo contradixerit, qui fuerit verborum illius memor, quæ dixit prophætico afflata spiritu.* Tum denique quia Maria soror Aaron fuit virgo, vt notat Nyssenens libro de Virg. cap. 6. Ambrosius exhort. ad Virg. & alii. Alioquin non diceretur *soror Aaron*, sed vxor talis vel talis viri. & sic sola hæc mulier in veteri Testamento virginitatem coluit. Sed præcipuè Maria soror Aaron typum gessit Mariæ ex eo quod prima post egressum è mari rubro *sumpsit tympanum, egressæque sunt omnes mulieres post eam*: quibus præibat dicens, *Cantemus Domino*, &c. Exod. 15. Primum signum Pharaonis in mari rubro demersi, & Israëlitiçi populi à tyrannide Ægyptiaca liberati apparere cœpit in Maria. Maria præcessit populum: Maria ad terram promissam dux extitit per desertum; vt eo factò adumbraretur primum nostræ prædestinationis & liberationis signum, diabolo in Christi sanguine, veluti in rubro mari demerso, rursus nobis apparere in Maria. Ita vt hæc, & libertatis omen, & ducatum præbeat ad salutem. Ideo Chrysologus sermone 146. *Semper, inquit, Maria humana prauia salutis, Populum, quem vnde generatrix emisit in lucem, ipsa prior præcessit in Cantico. Maria soror Moysi sumens tympanum dixit, Cantemus Domino, &c.* Obseruat Cornelius quod primum hoc loco, quando epinicium eccinit

CCXLIX.

Chrysologus.

libertatis , appellatur Maria : cùm cap. 2. dicta sit tantùm , suppresso nomine, *soror Aaron*; quia in hoc typum gessit Mariæ, quæ est electorum libertatis præcentrix. Dicitur præterea Num. 12. *non est motus populus de loco suo, donec revocata est Maria* : ubi Lyranus, *impedimentum*, inquit, *itineris fuit reverentia Mariæ*. Non audebat populus Israël ad terram promissionis progredi , nisi prævia esset Maria. Signum igitur habetur quod præventuri sunt ad terram promissam, qui ductricem sequuntur Mariam. Ideo Ambrosius epist. 81. ad Syricium, *In veteri, inquit, Testamento virgo Hebraorum per mare duxit exercitum : in novo Testamento Virgo Regis aula celestis electa est ad salutem.*

Num. 12.

Ambrosius.

Sexta Deiparæ figura fuit Rahab, quæ excipiens exploratores missos à Iosue in domum suam, causa fuit salutis omnibus suis domesticis per signum funiculi coccinei suspensi in fenestra Iosue 2. Rahab idem significat , ac *dilatata* seu *latitudo* , ut advertit Origenes homil. 3. in Iosue. Quæ autem magis dilatata, quàm Maria : *cujus gratia immensa*, ut ait Epiphanius. serm. de laud. Deiparæ : *cujus venter calum est* , ut ait Damascenus or. 2. de nat. *quæ capacior est mundo , quia eum clausit quem totus non capit orbis* , ut ait Bonaventura in spec. cap. 5. Sicut autem Rahab sibi, aliisque facta est causa salutis , eò quod susceperit missos à Iesu filio Nave : ita hæc quod exceperit hospitio ipsummet Iesum. Hoc mysterium innuitur Psalm. 36. ubi cum juxta glossam Hugonis Cardinalis , & aliorum , David dixisset de Virgine, *fundamenta ejus in montibus sanctis : diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Jacob : gloriosa dicta sunt de te Civitas Dei*, statim subdit, *memor ero Rahab*. Nihil commune Virgini cum Rahab, nisi quod hæc figura fuit Mariæ Iesum excipientis sui ventris hospitio. Ideo Bernardus sermone 2. de Assumptione , *Felix, inquit, mulier, qua jam non exploratores Iericho, sed potius fortissimum illum expoliatorem : non legatos Iesu filii Nave ; sed ipsum suscipere meruit verum Iesum filium Dei*. Sicut autem Rahab ob hospitium exploratoribus præstitum salvavit ab incendio domum suam, omnesque domesticos, ut habetur Iosue cap. 2. ita nunc salvantur omnes domestici & familiares Mariæ, qui per affectum in eadem domo cum Virgine , imo in ipsa Virgine , inhabitant. Ideo in Psalmo citato subiicitur, *Sicut latantium omnium habitatio est in te*. Quod clariùs explicans Ecclesia in Officio beatæ Virginis , *Sicut, inquit, latantium omnium nostrum habitatio est in te, sancta Dei Genitrix*. Meritò dicuntur latantes, qui habitant per affectum in Virgine ; quia planè tuti in hac domo, & penè certi sunt de salute; cùm in conflagratione universali Iericho, quæ universitatem reproborum designat, sola Rahab , & qui cum ea reperiuntur , sint salvi. Quippe signum salutis , *funiculus coccineus*, qui teste Ambrosio sermone 13. in Psalmum 118. designat Passionem

Mariæ figura
Rahab.

Bonaventura.

Psalm. 36.

Bernardus.

- Dominicam, pendet tantum à domo Rahab; cum sanguis Christi, quem ipse accepit à matre, iis efficaciter communicetur, quibus vult mater. Adde sanguinem, & aquam, quæ ex latere Christi manarunt, & , ut ait sanctus Epiphanius lib. 3. hæc. 78. *facta sunt pretia redemptionis*, à Virgine cruci affante fuisse vasculo excepta, ut refert Nicephorus libro 1. hist. cap. 31. & Metaphrastes orat. de vita & dormit. Deiparæ. Apud nostram Rahab est *funiculus iste coccineus* solvens à servitute, in signum salutis. Ideo jure Ildesofus sermone 8. de Assumptione, *Dubium*, inquit, *non est illam posse pro liberatis impertiri suffragium, qua meruit pro liberandis afferre pretium*. Denique liberationis, ac salutis signum *funiculus iste coccineus* in tantum datur, qui sunt in domo Rahab; nempe iis qui per affectum habitant cum Maria.
- Mariæ figura
Debora.
CCL.
Iud. 4.
Bernard.
Prou. 31.
Ambrosius.
Maria idem
ac illuminatrix.
Iud. 9.
Anselmus.
Cant. 6.
Rupertus.
- Septima Deiparæ figura fuit Debora; quæ, ut habetur libro Iud. cap. 4. domina populo Israël, debellavit hostem ejus Sisaram. In quo typus fuit Mariæ, quæ idem sonans ac Domina, debellavit Diabolum, veluti Sisaram infernalem. Illa victoria sub mulieris reportata vexillis, attributa est mulieri, juxta id quod dicitur cap. 4. *in manu mulieris traditur Sisara*. Hac victoria, ut ait Bernardus hom. 2. super Missus est, *cui servata nisi Maria?* Hanc mulierem requirebat Salomon, cum vehementer admirans dicebat, *Mulierem fortem quis inveniet?* Prou. 31. & ita videbatur congruere, ut qui per sceminam vicerat, per sceminam vinceretur. De hac victoria potest magis propriè usurpari, quod dicitur de victoria Deboræ, *de celo dimicatum est contra eos: stella manentes in ordine, & cursu suo adversus Sisaram pugnaverunt*. De Maria potest veriùs dici, quod de Debora libro de viduis dixit Ambrosius, *Fœmina indicavit: fœmina disposuit: fœmina prophetavit: fœmina triumphavit*. Debora, ut refert Magaglianus in 4. Iud. sect. 1. annot. 4. fuit hoc insignita titulo, *fœmina illuminatrix*. Maria, ut notat sanctus Thomas opusc. 8. *idem est ac illuminatrix*. Debora appellata est *mater in Israël*. Ideo dicitur Iud. 9. *donec surgeret Debora, surgeret mater in Israël*. De Maria dixit Anselmus lib. de excell. Virg. cap. 11. *quod sicut Deus omnia sua potentia parando cunctorum pater est, ita Maria suis meritis reparando cunctorum mater est*. Denique Debora idem sonat ac *Apis*, ut observat Ioseph. antiq. libro 5. cap. 6. Origenes in Iud. cap. 4. & Hieronymus epist. ad Fur. quia scilicet aculeum præterdit hostibus, mel suis. Multo magis id quadrat in Mariam, quæ suis clientibus mel dulcissimum, dæmonibus profert aculeum. Ideo dicitur Cant. 6. *suavis & decora sicut Jerusalem: terribilis ut castrorum acies ordinata*. ubi Rupertus, *non solum*, inquit, *suavis, nec solum terribilis; sed utrumque est, & suavis & terribilis*. Nempe suavis, quia mellea; terribilis, quia aculeata; suavis suis clientibus, ac devotis; terribilis hostibus, ac dæmonibus.

Ex utroque autem studiosi Virginis pignus habent suæ prædestinationis, ac salutis. Nam, dum eam experiuntur sibi suauem, iam dulcedinem prægustant æternæ vitæ: dum putant eam contra dæmones esse terribilem, spem concipiunt reportandæ per eam victoriæ. Non traditur in manus Sisaræ, qui militat sub vexillis Mariæ. Vexilla eius dici possunt Congregationes institutæ & erectæ in honorem Mariæ. Sicut autem de Christo dixit Cyprianus libro 2. ad Mart. cap. 6 quod *mor-*

Cyprianus.

tem, quam semel vicit pro nobis, semper vincit in nobis: ita dici potest de Maria, quod dæmonem, quem cooperata redemptioni filii semel vicit pro nobis, semper vincit in nobis. Octaua Deiparæ figura fuit Ruth. Hæc enim idem sonat, ac festinans; quod benè consonat Mariæ. Festinauit enim in ea, gratia ante peccatum: festinauit vsus rationis ante ætatem: festinauit eius meritis accelerata Incarnatio: festinauit in nuptiis Canæ Galilææ eius precibus accelerata in Christo exhibitio miraculum: festinauit eius lachrymis accelerata resurrectio. Denique de Maria dicitur Luca 1.

Mariæ figura Ruth.

Luca 1.

abijt in montana cum festinatione: quia semper festinat ad exhibendas gratias. Idcirco Bonauent. in spec. cap. 4. Ruth, inquit, significat videns, & festinans: & signat B. Virginem, quæ est videns nostras misérias, & festinans ad impendendam suam misericordiam. Quod si, vt dicitur Eccles. 43. medicina omnium in festinatione nebula; quæ verba S. Bernardin. Sen tomo 3. serm. 11. art. 11. adaptat festinæ protectioni Mariæ: quantò magis in sibi deuotorum necessitatibus erit noua Ruth, idest videns, & festinans, in tantum vt postulationes ipsas præueniat. Sicut enim habet Conciliū Basilæense in institutione festi Visitationis, ipsa non solum supplicantes exaudit: sed, vt ex sua clementia consuevit, etiam supplicare volentium preces præuenit. Quamobrem Anselmus lib. de excell. Virginis. Velocior est, inquit, nonnunquam salus memorato nomine eius, (Maria) quàm innocato nomine Iesu. Vt ex hoc ipso sit noua Ruth, idest festinans: quando ad solam eius nominis inuocationem festinat salus. Ideo Bonau. in spec. cap. 8. Tu benè, inquit, signata es per illam Ruth de qua sic legitur, sit exemplum virtutis Ephrem, & habeat celebre nomen in Bethleem, idest in Ecclesia. O celeberrimi nominis Maria, quomodo potest nomen tuum non esse celebre, quæ deuotè nominari non potes sine nominantis utilitate? Potest ex hac Ruth figura, maxima erui spes nostræ prædestinationis in Virgine. Nam Ruth petiit vt colligeret spicas, quæ fugerent manus metentium: idque datum illi fuit à Booz, vt habetur in libro Ruth cap. 2. Hoc autem figurabat Mariam, cui soli datum est colligere animas penè perditas & incorrigibiles: quæ fugerunt manus metentium, idest laborem, & sollicitudinem prælatorum. Quod animaduertens idem Bonau. in spec. cap. 5. Ruth, inquit, in oculis Booz, Maria in oculis Domini hanc gratiam inuenit, vt

Bonauent. Ruth significat videns, & festinans. Eccles. 43.

Concil. Bas. Maria precantium voces anreuerit.

Anselmus.

Bonauent.

Mariæ vel nomen ipsum sine utilitate inuocari non potest.

358 *Duodecimum prædestinationis signum*

ipsas spicas, idest animas à messoribus derelictas, colligere ad veniam possit. Qui sunt messoris, nisi Doctores, & rectores? O verè magna Maria gratia, qua multi ex ijs ad misericordiam colliguntur, quia à doctoribus, & rectoribus tanquam incorrigibiles relinquuntur. Quod maius prædestinationis signum, quàm etiam in incorrigibilibus per Virginem, & veniam, & præmij spem inveniit?

CCLI.
Mariæ figura
Iudith.

Genes. 3.

Nona Deiparæ figura fuit Iudith, quæ truncato capite Holofernis causa fuit liberationis, & salutis toti populo; ut habetur in libris Iudith: & sic figura fuit Deiparæ, quæ infernalis Holofernis caput truncavit. Siquidem diabolo dictum est Genes. 3. *inimicitias ponam inter te, & mulierem: ipsa conteret caput tuum. Sive, ut 70. ipse conteret. Nam, ut supra notatum est num. 243. ipse contrivit, ipsa contrivit: quia neque Maria nisi per Christum, neque Christus nisi per Mariam: atque adeo, ut dicit Petrus Dam. serm. de Annunt. sicut sine ipso factum est nihil: ita sine ipsa refectum est nihil. Ac proinde utrumque verum est, quod caput diaboli ipse contrivit: ipsa contrivit. Quoniam verò voluit Christus potiùs laudem victoriæ tribui Matri, quàm sibi, ideo absolutè dictum est, ipsa conteret: & absolutè præfigurata est hæc victoria in Iudith, tanquam typo Mariæ.*

Eulb. Card.

Bonauent.

Iudith. 15.
Hilarius.

Dam.

Albertus.

Dionys.
Mariæ pul-
chritudo.

Epiph.

Quamobrem Fulbertus Carnot. de laud. Virg. *contrivit Maria caput serpentis: contrivit caput Satanae, & astutiam ejus. Unde de illa dici potest, una mulier Hebræa fecit confusionem in domo Nabuchodonosor.* Et Bonau. in spec. cap. 8. *Maria, inquit, optimè signata est per illam famosissimi nominis fœminam Iudith: de qua scriptum est, non erat, qui de ea loqueretur verbum malum. Idem observat Canisius lib. 1. operis Mariani cap. 2. Spinellus de B. Virg. cap. 24. num. 17. Seratius in lib. Iudith c. 16. quæstiunc. 12. Celada in Iudith. in prol. Append. ubi dicit fuisse Iudith *Mariæ umbram.* Quippe Iudith castissima, de qua dicitur cap. 15. *confortatum est cor tuum, eò quod castitatem amaveris.* Maria purissima: & ut ait Basilius. hom. de hum. Christi gen. *nulla puritate par est Maria.* Iudith *vir ejus reliquerat divitias multas* cap. 8. *Maria est gazophylacium thesauri, quo sumus de cruenti prædonis servitio comparati,* ex Dam. ser. 45. *Iudith erat eleganti aspectu nimis* cap. 8. *Maria pulcherrima inter filias hominum: sicut Christus speciosus præ filiis hominum,* ut ait Albertus lib. de B. Virg. *Iudith vultui contulit Dominus splendorem* cap. 10. De Maria testatur Dionysius in epist. ad Paulum, *cujus meminit Adrianus in 1. epist. ad Carolum cap. 36. quod ductus ad Deiformem presentiam Virginis, tantus eum splendor circumfulsit exteriùs, ac plenius irradiavit interiùs: ut nec corpus, nec spiritus possent tante felicitatis insignia sustinere.* Iudith *pulchritudinem ita Dominus ampliavit: ut incomparabili decore omnium oculis appareret* cap. 10. *Maria, teste Epiphonio or. de laud. Virg. formosior est ipsis Cheru-**

bim, ac Seraphim, & omni exercitu Angelorum. Judith pulchritudo, cum captiva duceretur ad castra Assyriorum, neminem allexit ad malum: sed considerabant faciem eius, & erat in oculis eorum stupor, cap. 10. Mariæ pulchritudo talis erat, ut nullus è conspectu Virginis, quamvis esset pulcherrima, ad concupiscentiam inflammaretur, teste Gersono serm. de nat. Mariæ confid. 3. immo etiam iis, quos inviseret, integritatis insigne conferret, teste Ambrosio lib. de instit. Virg. c. 7. Judith sandalia rapuerunt oculos ejus cap. 16. idest Principis. Mariæ sandalia rapuerunt oculos Dei: ideo dicitur Cant. 7. Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis, filia principis. Judith erat mulier sancta cap. 8. mulier sancta es. Mariæ sanctitas talis est, ut in ea sit forma omnium Ecclesiarum Dei, ex Ildefonso serm. 3. de Assumpt. Judith jejunabat omnibus diebus vita sua, præter sabbata, &c. Mariæ congeminati ieiunio dies, teste Ambrosio lib. 2. de Virg. Judith misit ad Presbyteros, qui venerunt ad illam: & eos sapientissimè admonuit cap. 8. Maria non solum magistra seniorum; sed etiam, ut ait Rupertus libro 5. in Cant. est prophetissa prophetarum, & magistra magistrorum. Judith ita de se pronunciauit, Non permisit me Dominus ancillam suam coinquinari, cap. 18. Maria, quæ se etiam ancillam nominat, potuit idem universaliùs usurpare: Manda, juxta illud Apostoli 2. Cor. 7. ab omni inquinamento carnis & spiritus; quia, ut ait sanctus Thomas in 1. d. 44. q. un. art. 3. ad 3. puritas Virginis nulla fuit contagione peccati inquinata; quæ fuit ex peccato originali & actuali immunis. Judith de se dixit, Custodivit me Angelus eius (Dei) & hinc euntem, & ibi commorantem, & inde huc revertentem, cap. 13. Mariæ, ut ait sanctus Bernardus tomo 2. Conc. 51. art. 3. cap. 2. assistebant innumerabiles multitudines Angelorum; quorum plurimas legiones habuit ad custodiam. De Judith dicitur, mirabantur sapientiam eius, cap. 11. De Maria dicitur, scientiarum scientia est in Maria. Ita Bernardus. De Judith dictum est, non est talis mulier super terram. De Maria, nec primam similem visa est, nec habere sequentem. Ita Bernardus sermone 4. de Assumptione. Judith dictum est à Summo Pontifice Joachimo, tu eris benedicta in æternum, cap. 15. Mariæ dictum est ab Angelo, benedicta tu inter mulieres. Judith aggressa est necem Holofernis, cum esset vidua, cap. 8. Maria aggressa est cladem inferni, tempore Passionis; cum jam defuncto Iosepho esset vidua, ut consecraret in se statum matrimonii, virginitatis, viduitatis. Judith non pepercit animæ suæ, propter angustias & tribulationes generis sui, cap. 13. Maria propter angustias generis humani non pepercit animæ suæ, quam doloris gladius pertransiit, Luc. 2. imo imitata æternum Patrem, proprio filio suo non pepercit; sed pro nobis omnibus tradidit illum, ad Rom. 8. Judith abscidit caput ejus (Holofernis) cap. 13. Maria contrivit caput diaboli, juxta illud Gen. 3. ipsa conseret caput

E Mariæ cōspectu nullus ad concupiscentiam inflammabatur. Judith. 16. Cant. 7.

Rupertus.

2. Cor. 7. D. Thom.

CCLII, Bernard. Maria plurimos habuit Angelos ad custodiam.

Bernard.
Maria Luciferi domui confusione attulit.

num. De Judith dictum est, *una mulier Hebraea fecit confusionem in domo Nabuchodonosor*, cap. 14. De Maria dici pariter potest, quod fecit confusionem in domo Luciferi. Quippe, ut ait Bernardus in deprec. ad Virginem, *illam horruerunt principes tenebrarum, quando viderunt præter morem armatura omni fortiore instructam contra se procedere foeminam*. Judith denique dictum est, *Tu gloria Hierusalem, tu latitia Israël, tu honorificentia populi nostri*. In Mariam hæc meliùs quadrant; quæ, ut ait sanctus Ephrem sermone de laudibus Virginis, *est gloria Prophetarum, spes Patrum, latitia Sanctorum, honor Martyrum, præconium Apostolorum*. Si igitur Judith umbra fuit *Mariæ*, ut dictum est; sicut Israëlitis, qui tunc populus Dei electus, tota spes liberationis & salutis sita fuit in Judith: ita nunc electi fundant maximè suæ prædestinationis signum in adjutorio Mariæ, quæ dicitur multò magis quàm Judith, *latitia Israël*, idest videntis Deum, nempe prædestinati, qui in Maria nunc lætatur spe, postea lætaturus re. Per Judith fugatus est exercitus Assyriorum *centum viginti millium pedum bellatorum, & equitum viginti duo millium*, cap. 7. Per Mariam fugantur innumerabiles exercitus demonum: ita vt, si totus se effundat infernus, in eos non prævaleat pro quibus pugnat Maria. Pugnat autem pro suis devotis, sicut Judith pro populo suo. Quippe, ut ait Germanus oratione in zonam Deiparæ, *illa nequissimi hostis contra servos suos invasiones, sola eius nominis sanctissima invocatione repellens, tutos, atque incolumes servat*. Denique *in omni spatio vitæ Judith non fuit qui perturbaret Israël*, cap. 16. Non erit qui perturbet servos Mariæ, in omni spatio vitæ Mariæ: vivet autem in æternum.

Maria pro suis devotis pugnat.
Germanus.

CCLIII.
Mariæ figura Esther.

Nona Deiparæ figura fuit Esther, quæ ob eximiam pulchritudinem ad conjugium Assueri, atque ad Regnum evecta, populo suo in extremum discrimen adducto, liberationem contulit & salutem. Hæc typus fuit Mariæ, ut notat sanctus Thomas in Prologo comment. in Epistolas Canonicas. Bonavent. in spec. cap. 3. & 6. Gerson tract. 4. in Magnif. Sanctus Bernardinus Senensis loco infra citando. Canisius libro 1. de beata Virgine cap. 2. & libro 5. cap. 23. Spinellus de beata Virgine cap. 24. num. 16. Serarius in Esther quæst. 9. & alii. Nempe Esther *pulchra nimis, & decora facie*, cap. 2. Maria, ut ait Georgius Nicomed. orat. de oblat. *est pulchrorum omnium ornamentum*. Esther *placuit ei (Assuero) & invenit gratiam in conspectu illius*, cap. 2. Mariæ Gabriel dixit, *invenisti gratiam apud Deum*. Esther *adamavit Rex plusquam omnes mulieres*, cap. 2. Mariam adamavit Deus supra omnem puram creaturam; &, ut ait Anselmus libro de excell. Virg. cap. 4. *Christus ostendit amorem erga matrem, quo nullum putamus esse posse majorem*. De Esther dicitur, *Posuit Rex diadema Regni in capite eius, fecitque eam regnare*. Maria, ut ait Damascenus libro 4. de fide cap. 15. *Verè facta est Domina omnium creaturarum;*

Maria quantum à Christo sit dilecta.
Anselmus.
Damasc.

cum

cum Creatoris omnium facta est mater. Esther assumpsit duas famulas; & super unam quidem innitebatur, altera sequebatur dominam, defluentia in humum indumenta sustentans, cap. 15. Maria, ut ait Bonaventura in spec. cap. 3. Domina Angelorum & hominum designatur in Esther regina, qua in una famula innitebatur: altera eam sequebatur. Dua famulae sunt, Angelica, & humana natura. Humana est famula dominam sequens, in mundo colligens virtutes, & exempla Mariae. Intelligentia Angelica est famula, super quam Maria innititur, in caelo se Angelis sociando. Esther ducta est ad cubiculum Regis cap. 2. Maria, ut ait S. Bernardus tomo 3. Conc. 11. art. 2. cap. 2. quasi altera Esther de triclinio foeminarum, idest de Ecclesia militante, ducta est per totam militiam caelestis exercitus ad cubiculum Regis Assueri, scilicet summi Dei. Esther dixit Assuerus si dimidiam partem regni petieris, dabitur tibi c. 7. Mariae, ut notat Gerson loco cit. datum est dimidium regni Dei: quod distribuitur in misericordiam & justitiam, juxta illud Psal. 100. misericordiam, & judicium cantabo tibi Domine. Deus autem retenta sibi parte justitiae, totam misericordiae partem reposuit in manu Mariae. Esther dictum est a Rege, non pro te, sed pro omnibus haec lex, &c. & festinans exilivit de solio sustentans eam cap. 15. Mariae, cum agitur de lege peccati originalis, per quam peccatum Adae in omnes posteros transfusum est, dictum est a Christo, non pro te, sed pro omnibus haec lex. Sicut cum dicitur, pro omnibus, non inclusa est Esther in omnibus: ita cum dicitur, omnes in Adam peccasse, Maria non est inclusa in omnibus: Non enim pro ea lex, sed pro omnibus: quia Princeps legibus subditus non est: & Augusta Princeps eadem privilegia concedit, qua ipse habet. L. Princeps ff. de Legibus. Et merito, quia Rex festinans exilivit de solio suo, sustentans eam. Quippe, ut Doctores apud Bonaventuram in 3. d. 2. q. 2. Alii post casum erecti sunt: Maria quasi in ipso casu sustentata est, ne rueret. Dicitur autem Rex festinans exilivisse de solio, sustentans eam: quia adjuvit eam Deus mane diluculo. Psal. 45. siue, ut alii, diluculo diluculi. Neque Deus festinans exilivisset ad sustentandum, si moram fecisset donec peccatum intraret. Esther praesignificata fuit ut parvus fons, qui crescit in fluvium, & in lucem, Solemque conversa est, cap. 10. Maria, ut ait Chrysippus Oratione ad Deiparam, est fons lucis omnem hominem illuminans: &c, ut Epiphanius sermone de laudibus Virg. lucis aeterna mater. Per quam, ut ait Ephrem etiam sermone de laudibus Mariae, clarissimus Sol justitia nobis illuxit. Rogante Esther, Aman suspensus est in patibulo quod paraverat Mardocheo cap. 7. Rogante Maria, fractus est diabolus per crucem, quam paraverat Christo. Postremo Esther procedit ad pedes Regis, flevitque, & locuta ad eum oravit, ut malitiam Aman, & machinationes eius pessimas, quas excogitaverat contra

Bonavent.

Bernard.

In Maria totam misericordiae partem Deus reposuit.

Maria in Adam non peccavit.

Maria pro
suis deuotis
ante filium
prosteratur.

Birgitt.

Iudaos, inberet iritas fieri. At ille ex more sceptrum aureum praetendit manu: quo signum clementia monstrabatur, cap 8. Maria pro suis deuotis prosternitur ante filium, offert preces ac lachrimas, orans vt malitiam Aman: idest diaboli, & machinationes eius pessimas iritas faciat. Ad quas preces diuina misericordia flectitur; & veluti moto aureo scepro, signum clementia monstrat. Quod si Rex dixit Esther, vt scriberet sicut placebat, & signaret literas annulo Regis; id multo clariùs apparet in Maria, cui Deus tradidit veluti sigillu ad obfignandas quascumque gratias; & vt habetur in reuel. sanctae Birgittae libro 4. cap. 74. nihil est quod non possit: quod enim vult, hoc factum est. Vnde apparet speciale signum praedestinationis & salutis in iis quos Maria, tanquam sibi deuotos, specialiter protegit: Sicut enim per Esther Iudaeis noua lux oriri visa est, gaudium, honor, & tripudium, cap. 8. ita ipsa Mariae conceptio, vt canit Ecclesia gaudium annunciauit vniuerso mundo. Si tale gaudium parit Mariae conceptio, quid assumptio, quid glorificatio, quid protectio? Si vniuerso mundo, quid fidelibus, quid clientibus, quid deuotis? His noua lux oriri videtur in Maria, multo plus quam Iudaeis in Esther, per spem praedestinationis & salutis.

CCLIV.
Mariae figura
mulier visa à
Ioanne.

His decem figuris animatis addi potest tanquam appendix mulier visa Ioanni Apoc. 12. Quamuis enim haec fuerit mulier imaginaria, tamen figuris animatis addi potest, quia mulier. *Signum magnum apparuit in caelo, mulier amicta Sole, & Luna sub pedibus eius, & in capite eius corona stellarum duodecim.* Per hanc mulierem adumbratam fuisse Mariam tradit Epiphanius sermone de laudibus Mariae, Augustinus libro 4. de Symbolo ad catech. cap. 1. Bernardus sermone super signum magnum Methodius in comment. in hunc locum. Vbi etiam Casariensis, Haymo, Ansbertus, & alii; siue per signum intelligatur miraculum, vt explicat Epiphanius; cum Maria sit caeleste prodigium, ex Ignatio epistola ad Ioannem: *magnum miraculum*, ex Chrysostomo sermone de Virgine: *officina miraculorum*, ex Damasceno orat. 1. de Natiu. Siue per signum intelligatur scopus, vt vult Viegas; cum Virgo sit *scopus excogitatus ante saecula*, ex Andrea Cretenfi Oratione de Assumptione: siue per signum intelligatur vexillum, vt volunt alii, Maria est illa mulier in qua sponfus ordinauit *charitatem*: siue ex Hebraeo, *erexit vexillum amoris*; sub quo qui militant, non peribunt. Siue denique dicatur Maria signum, quia signum est suis deuotis & affectis futurae felicitatis ac salutis, vt mox ostendam. Porro dicitur à Ioanne haec mulier praefere lucem stellarum, Lunae & Solis; qui fulgore sibi inuicem aduersantur, cum Luna & stellae noctu fulgeant, extincto fulgore Solari; Sol verò die fulgeat, extincto fulgore Lunari & stellifero. Tamè omnia haec adunantur in Virgine; quia & iusti qui versantur in die gratiae, fruuntur Solari luce

Mariæ : & peccatores qui versantur in nocte peccati, promittere sibi possunt ex eadem, & Lunæ & Stellarum lucem nocturnam; ut aliquam hauriant ex ea spem salutis. Observandum hîc est, quod huic mulieri Sol non est pro corona, sed pro pallio, *mulier amicta Sole*, Pallium hujus mulieris est protectio Virginis, quam specialius in suos devotos expandit; qui habent in hoc signo magno magnum etiam signum suæ prædestinationis & salutis. Quippe noctem timere non poterunt sempiternam, qui intra protectionem Mariæ, quasi intra Solare pallium; detinentur. Observandum præterea, dum dicitur hæc mulier *signum magnum in celo*, posse signum hîc accipi pro combinatione plurium stellarum, & sic dicitur Sol esse modò in signo Arietis, modò in signo Leonis, modò in signo Virginis, &c. Dum autem hîc dicitur *signum magnum in celo, mulier amicta sole, & corona duodecim stellarum in capite eius*, utique Sol describitur in signo Virginis, duodenis his stellis conflato. Quoniam verò *Astrologi*, ut notat Greg. homilia 10. in Evangelia, *unumquemque nasci putant sub constitutionibus stellarum*; nempe illi obvenire fortunam bonam, vel malam, juxta constellationem sub qua nascitur, & quæ illi prædestinatur, dum vivit: hoc, ut falsum sit in cæteris, certè verificatur in iis qui nascuntur, & viuunt sub hac constellatione Virginis. Quippe signum Virginis benignissimos habet influxus: & Sol cum à signo Leonis transit ad signum Virginis, furorem mitigat & sævitiam, quam in Leone exhibebat. Ideo Sanctus Antoninus 4. part. tit. 15. cap. 21. *Sol, inquit, per Zodiacum discurrens in signo Leonis est ardentissimus: sed ingrediens signum Virginis mitigatur. Ita Sol Iustitia Deus erat ut Leo rugiens, peccatores terribiliter puniens: sed in uterum Virginis intrans factus est benignus.* Benignam igitur sibi promittant fortunam devoti Mariæ; quibus dominatur hoc signum Virginis. Fortunatissima constellatio, quæ felicitatem ominatur æternæ vitæ, & eam fortem, de qua dicitur Sap. 5. *& inter sanctos fors illorum est.* Quod significatur etiam Prou. 8. ubi ex persona Virginis dicitur, *meum est consilium & aquitas*, ex Hebræo verti potest, *fortuna*: quasi dicat, *Deipara mea est fortuna.* Et meritò, cum non solum ab ipsa pendeat prædestinatio quoad executionem, sed etiam quoad intentionem & designationem prædestinatorum, ut ostensum est tom. 2. Theol. lib. 3. q. 10. num. 12. Idcirco dicere illi unusquisque potest cum Propheta Psal. 30. *in manibus tuis sortes mea*: & ipsa jure dicere potest, *mea est fortuna.* Neque sine mysterio factum est, ut Mariæ ex commoratione in Nazareth Galilææ, Galilæa diceretur: quæ vox idem sonat Nysseno orat. 2. de resurr. ac *rotatrix*, seu *rota*: quia Deipara prædestinatorum fortunæ est *rotatrix*, imo iis est ipsa *rota* fortunæ; cum constellatio Virginis, ut dicebam, sit suis auspiciatissima. Ab hac constellatione Virginis, quæ concepto Christo, cum esset Sol in signo

Gregorius.

Virginis constellatio benignos habet influxus.

CCLV. Antonin.

Virginis, intravit in domum Zachariae, & salutavit Elizabeth, Luc. 1. Ioannes adhuc in utero benignissimos hausit influxus: & ideo, ut ait Petrus Damian. sermone 15. *Ioannem summæ felicitatis immensitas largitus irroravit.* Neque mirum, quod nato Ioanne, exclamant homines, *Quis putas puer iste erit?* Quia ex observatione genethliaca sapientiorum Astrologorum natus erat præsentem Mariam, sub constellatione fortunatissima Virginis. Hæc iis prædominatur, qui affecti sunt erga Virginem: & sic hi signum, ac præfagium habent in illa, eius fortunæ quæ per æternitatem perdurat: sine qua omnis alia fortuna infortunium: cum qua omne aliud infortunium fortuna. De hac libenter usurpo id quod dixit Philosophus Cratinus apud Stobæum sermone 103. *Vtinam fortunatus fiam: aliam verò virtutem nullam desidero:* Quia scilicet virtutes omnes influit ipsamet fortuna, quam suis clientibus fert Maria. Qui in hac constellatione Virginis, in hoc signo magno signum prædestinati agnoscunt futuræ felicitatis. Et hæc quoad figuras omnes Virginis animatas.

CCLVI. Quod attinet ad figuras ejusdem inanimatas, è quibus idem probari potest. Primò designata est Deipara in arcu cælesti, quem Deus post diluivum posuit in nubibus in signum fœderis inter se & inter terram. Gen. 9. Ita S. Bernardinus Senensis tom. 3. ser. 1. de nom. Mariæ art. 1. cap. 3. *Ipsa, inquit, est arcus fœderis sempiterni, ut non interficiatur omnis caro.* Porro arcus cælestis plures habet conditiones. Primò circuit cælum. Ideo de eo dicitur Eccles. 43. *gyravit cælum in circuitu gloria suæ.* Secundò utraque cuspide tenet terras, ac maria: unde est illud Poëtæ, *ingens bibit arcus.* Tertiò residet in nube. Quattò, ex meteoristis, nubes hæc debet esse tenuis, ac levis. Quintò debet esse nubes rorida, & madida. Sextò irradiata sole. Septimò imbuta varietate colorum, quos in ea nube Sol, veluti penicillo lucis depingit. Octavò Sole humili, idest cadente, arcus sublimis apparet, teste Plinio l. 2. c. 59. His octo conditionibus constitutus arcus signum est fœderis inter Deum, & terram. Hæc autem omnia apprimè quadrant in Maria. Si arcus circuit cælum, Maria de se etiam dicit, *gyrum cali circuitivi sola* Eccles. 24. Si arcus extremis sui partibus attingit maria, Maria ibidem dicit, *& in fluctibus maris ambulavi.* Si arcus in nube residet, Maria ibidem dicit, *thronus meus in columna nubis.* Si nubes illa debet esse levis, ecce de Maria dicitur *ascendet Dominus super nubem levem.* Esai. 19. Si nubes debet esse rorida, non deest ros in arcu Mariæ, dum dicitur, *rorate cali desuper, & nubes pluant iustum.* Isa 45. Si nubes debet irradiari Sole, de Maria quoque dicitur, *mulier amicta sole.* Apoc. 12. Si arcus aureo fulgore rutilans colorum vndique varietate circumdatur, Maria quoque dicitur, *in vestitu deaurato, circumdata varietate.* Psal. 44. Denique, si arcus sublimis apparet Sole humili: tunc Maria est sublimata,

Mariæ figura
arcus cæle-
stis.
Genes. 9.
Bernardus.

Plinius.

quando sol iustitiæ Christus humiliavit semetipsum ad Phil. 2. Arcus Mariae fœderis
 hic ita constitutus signum est fœderis inter Deum, & terram. *Maria* iis signum
 quoque, vt ait Andreas Hierosol. serm. de Annunc. est diuina cum inter Deum,
 hominibus reconciliatio. Quia, vt dicit Ephrem serm. de laud. Virg. & homines.
ipsa fœdus pacemque fidelibus impetrans. Quamobrem S. Antoninus
 4. part. tit. 15. cap. 44. §. vlt. loquens ex persona Virginitatis : *Ego,*
 inquit, *sum iuxta filium meum : vt cum Deus peccatis hominum* Antoninus.
diluuio flagellorum minatus fuerit terram subuertere, ego vt arcus
appaream in conspectu eius : & cum recordatus sit fœderis, repropiti-
etur eisdem, ne mundum dissipet. Si igitur Maria vt cœlestis arcus
 signum generale est fœderis, & salutis inter Deum, & homines ; erit
 profectò signum speciale fœderis & salutis studiosis Mariæ : iis nempe,
 qui specialiter huic sunt Iridi mancipati. Si Deus respiciens hanc
 iridem Mariæ recordatur fœderis inter se, & homines ; recordabitur
 utique specialiter deuotorum Mariæ, ne dissipet eos per reprobationem :
 qua maxima hominum pars absorbebitur in illo vniuersali diluuio aquarum
 multarum ; quando sancti ad eam, vt intercedant pro aliis, non approxi-
 mabunt Ps. 31. Tunc quidem Christus sedebit in sede maiestatis sue. Matth. 19. sed animaduertendum à deuotis
 Mariæ quod iris in circuitu sedis. Apocal. 4. nulla igitur de illa sede
 potest prodire sententia, quam Mariæ iris non ambiat. Deuoti Mariæ
 cum iudicandi astabunt in conspectu illius sedis, in illa iride respirabunt.

Circa hoc obseruandum est primò : quod in quo loco iris, siue arcus
 cœlestis deiecerit capita sua, terra emittit halitum suum diuinum ex
 solo conceptum, cui comparari suauitas nulla possit, teste Plinio l. 17.
 cap. 5. Quid est odor suauissimus comparatus ex hoc arcu cœlesti, nisi
 fragrantia deuotionis concepta ex Maria : Anima, in qua fragrauerit
 hæc deuotio : signum habet quod sit terra recta, & protecta ab hoc
 arcu, & ideo odorifera. Quod si, vt ibidem subdit Plinius, hic ex
 arcu conceptus odor de terra optimè indicabit : vt scilicet terra magis
 ex arcu olens sit melior, minus olens sit peior : utique anima erit
 melior in qua conceptus ex hoc arcu spirat magis hic odor deuotionis
 erga Mariam : & sic talis maius habet prædestinationis signum, vt-
 pote remotior à terra reprobâ, & maledicta proxima, vt loquitur
 Paulus ad Hebr. 6.

Obseruandum est secundò hoc discrimine adamantem verum discerni
 ab adulterino, quod in vero elucet iris, in ficto non item : quod
 & periti testantur, & experientia comprobat. Hoc eodem signo à
 reprobo discriminari potest electus : quod in electi corde relucet
 Maria, in reprobi corde non relucet. Hoc signo discernitur verus
 adamas locatus inter cœlestis Hierusalem fundamenta, omni lapide
 pretioso ornata, Apocal. 21. In vero adama-
 nte iris elucet.

CCLVII.
Iris aliquot
annis ante
diem iudicii
non appare-
bit.

Observandum est tertio id, quod ex antiqua, ut ait, sanctorum traditione refert Auctor hist. scholast. in Genes. cap. 35. quod aliquot annis ante diem iudicii, non apparebit arcus celestis, quasi sublato fœderis pignore in signum supremæ cladis. Videant hi, in quibus per aliquot annos refrigit deuotio erga Mariam, ne desinat in iis apparere celestis hic arcus, quia imminet illis iudicium, & ultio.

Observandum quarto ex Riccardo Victorino in Gen. cap. 9. licet hæc iris sit signum fœderis, signum etiam esse belli: cum summitas, per quam sagitta emittitur, obuersa sit versùs cælum: ut ex hoc etiam intelligatur clientes Virginis hoc arcu pugnantes, adscribi inter eos; qui, dum regnum calorum vim patitur, violenti rapiunt illud. Matt. 11. certè dū studiosi Mariæ hoc arcu celesti inferre parant vim cælo: signum, & omen habent victoriæ, qui talem arcum ferunt ad pugnam. Hæc de celesti arcu.

Mariæ figura
arca Noë.
Bernard.

Secundò designata est Deipara in arca Noë, per quam humanum genus è diluuiio euasit. Ideo Bernardus ser. de B. Maria. Arca, inquit, Noë significauit excellentiam Mariæ. Sicut enim per illam omnes euaserunt diluuium: sic per istam peccati naufragium. Illam Noë, ut diluuium euaderet, fabricauit: istam Christus, ut humanum genus redimeret, preparauit. Per illam octo tantum animæ saluantur: per istam omnes ad æternam vitam vocantur. Illa facta est de lignis leuigatis, ista facta est de virtutibus consummatis. Illa superferebatur aquis diluuii: ista non sensit naufragia ulla uitii. Observandum in hoc, quod extra arcam Noë non fuit salus; extra arcam Mariæ non est salus. In ea pauci, idest octo anime saluæ factæ sunt, 1. Petri 3. quotquot scilicet ingressæ sunt in arcam: in hac saluantur omnes, qui per cogitationem & affectum, habitant in Maria. Ideo Virgini dicitur Psalm. 86. Sicut letanium omnium habitatio est in te: quia securus est à diluuiio, qui habitat in hac arca. Quod si columba ramum portans oliuæ virentibus foliis, Genes. cap. 8. signum hoc misericordiæ, & cessationis diluuii non aliis attulit quàm iis, qui erant in arca; hoc utique significatur, iis præferri ramum oliuæ, nempe speciale signum diuinæ misericordiæ, & nostræ salutis, qui specialiter coniuncti sunt cum Maria. Cum præsertim ipsa non sit solum arca: sed, ut ait Bonauentura in spec. cap. 8. velut altera columba ramum oliuæ, quæ symbolum est etiam misericordiæ, virentibus foliis portet.

1. Petri 3.

In Maria salus, sicut in arca: extra Mariam non est salus, sicut neque extra arcam, Bonau.

Mariæ figura
scala Iacob,
Genes. 28.

Tertio designata est Maria per scalam Iacob, per quam vidit Angelos ascendentes & descendentes, Gen. 28. Scalam hanc Deiparæ esse symbolum docent Augustinus sermone 11. Andree Cretensis, & Damascenus: ille orat. 2. de dormit. hic prima, & alii. Quia sicut per illam scalam Angeli ascendebant & descendebant; ita per hanc scalam Angeli ascēdunt offerentes Deo preces fidelium per Mariam: Angeli descendunt reportantes munera gratiarum per Mariam. Vidit Iacob

Dominum innixum scala : quia quamuis Maria sit dependens à Christo per gratiam , ideoque dicatur *innixa super dilectum suum*, Cant. 8. Christus tamen dependet à Maria per naturam: ideoque dicitur *Dominus innixus scala*. Deuoti Mariæ adhærentes firmiter huic scalæ, per deuotionem firmam & perseuerantem erga Mariam , per eam facile ascendunt ad cælum. Per hanc enim scalã vidit Iacob Angelos ascendentes ; quia, vt ait Damascenus loco cit. *per Virginem medietatis munere functam homines Angelica vita sublimes rapiuntur in cælum*. Neque mirum ; quia per eandem scalam , per quam Deus descendit ad terras, homines è terra ascendunt in cælum. Ideo Augustinus serm. cit. *Per ipsam* , inquit , *Deus descendit in terram : & per ipsam homines ascendere merentur in cælum*. Et Fulgentius serm. de laud. Virg. *facta est* , inquit , *Maria cæli fenestra : facta est scala cælestis*. Quanta verò facilitate , qui hærent Mariæ , per eam , ducuntur ad cælum , ostendit reuelatio facta F. Leoni ; vt habetur in Chronic. sancti Francisci part. 1. lib. 2. cap. 35. cui apparuerunt duæ scalæ, vna purpurea, in cuius fastigio Christus ; altera candida, in cuius fastigio Maria. Per illam multi nitebantur ascendere : plerique ruebant præcipites : pauci euadebant ad culmen. Per candidam facillimus erat ascensus ; paruoque nisu : qui attentabant, assurgebant ad suprema. Quo ostento significari voluit Deus nullam esse viam faciliorem salutis, quàm specialem deuotionem, & affectum erga Mariam. Quippe , vt ait Augustinus in Psalm. 94. *pedes nostri in hoc itinere affectus nostri sunt*. Ascendunt igitur per scalam Mariæ , qui affectum specialem habent circa Mariam. Qui autem ascendunt per hanc scalam, signum habent suæ prædestinationis & salutis, tanquam per eam facile peruenturi ad *Dominum innixum scala*. Nec deterreat nomen scalæ, quia tanta facilitate ad culmen ducit, vt obtineat etiam nomen pontis. Nam sicut Maria , quemadmodum ait Proclus Episcopus Constantinopolitanus, *orat. de Deipara, pons est, per quem Deus ad homines descendit*: ita pons est, per quem homines ascendunt ad Deum, Non timet voraginem fluuii , qui transit per pontem.

Quarto designata fuit Deipara per Rubum , in quo Moyse Deus apparuit Exod. 3. vt tradunt Ephrem ser. de laudibus Virg. Nyssenus *orat. de Christi natiuitate*. Andreas Cretensis *orat. 2. de dormit. Bernardus hom. 2. super Missus est, & ipsamet Ecclesia in Officio beatæ Virginis*. Sicut autem ibi *Dominus apparuit in flamma de medio rubi* ; ita , vt ait Sophronius sermone 2. de Assumptione , *Virginem totam incenderat diuinus amor*. Sed, quod ad rem nostram facit , Deus cùm primum signum dare constituit populo liberationis à Pharaone , & transmissionis in terram promissam, apparuit in medio rubi, *Descendi, inquit, vt liberem eum (populum) de manibus Aegyptiorum, & educam in terram bonam ; terram que fluit lacte & melle. In eo rubo*

Per Mariæ
scalam quàm
facile ad cælum
ascendatur.

Augustinus.

CCLVIII.
Mariæ figura
rubus Moy-
sis incombustus.
Exod. 3.

spinarum, siue in eo roseto potius quam spineto floruit Hebræis tanquam rosa spes salutis, signum veris: & apparuit, vt ait Philo hinc, *pulcherrima quadam forma*, nempe libertatis & salutis tessera: vt significaretur in hoc rubo ardente & incombusto Virginis collocatam esse fidelibus spem & signum liberationis à tyrannide infernalium Ægyptiorum, & inductionis in terram fluentem lacte & melle, nempe in gloriam. Accedenti per affectum ad hunc rubum Mariæ datur hoc signum salutis: auditque is à Deo, *descendi vt liberem te, & educam in terram bonam*. Id tamen aduertendum, præcipi Moyssi, antequam ad rubum accedat, *vt soluat calceamentum de pedibus suis*; quia is reperit in Virgine signum prædestinationis & salutis, qui ad eam ita deuotè accedit, vt pedes ferat carnalibus affectibus dicalceatos. Quamobrem Bernardus sermone in cap. 12. Apoc. *Solue, inquit, calceamenta de pedibus tuis: & inuolucra pone carnalium cogitationum, si ad eam accedere concupiscis*. Subjicit Scriptura: *locus enim in quo stas, terra sancta est*. Nimirum sanctus erat locus ille prope rubum, in quo suam umbram magnus ille rubus vndequaue effûdebat: quia scilicet loca, quæ sub umbra latent Mariani huius rubi, nempe sub umbra protectionis Mariæ (sunt autem maximè Congregationes & Oratoria Mariæ honori dicata) *terra sancta sunt*, in qua *soluenda sunt calceamenta de pedibus*. In hac terra, ex hoc rubo habentur faustissima nuncia terræ promissionis, quod est dicere prædestinationis & salutis. Denique mirum non est, quod primum salutis signum sit in rubo ac dumeto spinis consito. Siue quia *spina nuptiarum facibus auspiciatissima*, vt tradit Plinius libro 16. cap. 18 omen est caelestium nuptiarum. Siue quia Deipara, quæ studiosis est tanquam *plantatio rose in Iericho*, Eccles. 24. cum agitur de domando Pharaone infernali, eiusque assæctis; rubus hic ardens ad lacerandos hostes armatur spinis, ad comburendos flamma. Vtrumque igitur ex hoc rubo habetur, & salutis omen Mariæ deuotis, & ruinæ prælagium hostibus.

Plinius.

Mariæ figura
columna in
deserto.
Bonauent.

Quintò designata fuit Deipara per columnam, quæ præcessit populum in deserto. Quippe *nunquam defuit columna nubis per diem, neque columna ignis per noctem coram populo*, Exod. 13. Ideo Bonauentura in spec. cap. 3. *Maria, inquit, nobis est columna nubis, quia tanquam nubes protegit ab astu diuinæ indignationis, & diabolica tentationis, Maria quoque est columna ignis multis misericordie beneficiis nos illuminans*. Hæc columna Deum habet; & veros Israëlitas, nempe electos, ad terram promissionis ducit per huius vitæ desertum.

Epiphanius. Ideo Epiphanius sermone de laudibus Virginis, *Aue, inquit, nubes columna similis; quæ Deum habet, qui populum deduxit per desertum*,

Andr. Cret. Clarius Andreas Cretensis orat. 2. de Deipara, *O columna, inquit, viuifica, non carnalem per lucem deducens Israelem, qui fugatur; sed spiritualem, qui deducitur ad inerrantem lucem cognitionis*. Sicut igitur

tur

tur Hebraei in ea columna nubis, & opem habebant, & omen, quod ea duce peruenturi essent ad terram promissam: ita quoque fideles in Maria; iique præcipuè, qui sequuntur ductum huius Marianæ columnæ. His ipsa nunquam deest, neque in prosperis, neque in aduersis; neque dum versantur in luce gratiæ, neque dum premuntur nocte peccati: Ita ut verissimè de hac dici possit, *numquam defuit columna nubis per diem, neque columna ignis per noctem.* Ex illa nube erumpabant fulgura & tonitrua, vt notatum est supra n. 234. Virgo, vt addit Epiphanius loco citato, *nubes est lucida, quæ fulgur de caelo lucidissimum ad illuminandum mundum deduxit Christum: & tonitruum sancti Spiritus deduxit in mundum.* Denique illa columna nubis, vt notat sanctus Bernardus tomo 3. sermone 11. art. 1. cap. 3. Bernardin. *aliquando precedebat, aliquando sequebatur, aliquando superferebatur: vt mysticè patrocina multiplicia indicentur erga populum electorum.* In huius ergo columnæ ductu signum habetur electionis. Quippe, vt ait Bernardus super Missus est, *Mariam sequens non deuias: ipsam rogans non desperas: ipsam cogitans non erras: ipsam tenens non corruis: ipsa protegente non metuis: ipsa duce non fatigaris: ipsa propitia peruenis.* Bernard.

Sextò, designata fuit Deipara in vellere Gedeonis rore perfuso; cum sicca esset area, Iud. 6. Quod vellus symbolum fuit Virginis; in qua, vt ait Bernardus homilia 2. super Missus est, *distillantibus calis tota se infudit plenitudo diuinitatis: quemadmodum in Gedeonis vellus se ros cælestis infudit.* Idem tradunt Methodius orat. in hypap. Proclus Constantinopolitanus de Deipara. Ambrosius ser. 13. & alii. Idque patet ex Psal. 17. vbi de Christo dicitur, *Descendet sicut pluuia in vellus.* Obseruandum in hoc est, quod Gedeon signum liberationis populi accepit à vellere: *Si saluum facis per manum meam Israël, ponam hoc vellus,* &c. Et infra subditur, *signum quarens à vellere.* Sicut igitur Gedeon habuit in eo signum salutis, ita quilibet sibi in Mariano vellere signum suæ prædestinationis constituet, prout quippe affectus vel non affectus fuerit ad Mariam suæ salutis, vt Gedeon, *signum quarens in vellere.* Quippe Deus, vt notat Bernardus sermone de Aquæductu, *cælesti rore aream rigaturus, totum vellus prius infudit humanum genus redempturus, pretium vniuersum prius contulit in Mariam.* Hoc Mariæ vellere indui quis debet, vt ex eo agnoscat ovis, idest, prædestinatus: quid ovis Christi ille non est, qui vellere non vestitur Mariæ. Nimirum, vt ait Proclus Constantinopolitanus de Deipara, *Maria est vellus mundissimum, cælesti pluuia madens: ex quo Pastor ouem indui.* CCLIX. Mariæ figura vellus Gedeonis. Bernardus.

Septimò, designata fuit Deipara in Templo Salomonis, vt passim tradunt Patres. Plurima nempe sunt Virgini cum eo Templo communia. Primò, fundamentum eius Templi constratum erat lapidibus

Mariæ figura Templum Salomonis.

pretiosis : Præcepit Rex vt tollerent lapides grandes lapides pretiosos, in fundamentum Templi, 3. Reg. 5. Fundamentum Deiparæ, ipsa scilicet eius Conceptio, constratum fuit lapidibus pretiosis, nempe gratia, & habitibus supernaturalibus comitantibus gratiam. Neque mirum quod hæc Conceptionis immaculatæ priuilegia non hæcenus ab omnibus agnoscantur; quia gemmæ sunt delitelcentes in fundamentis: nempe *lapides pretiosi in fundamentum Templi*. Idcirco hæc fundamenta paulatim per alia & alia decreta multo effodiuntur labore, donec veritas eluceat in tempore præordinato; vt reuelatum scribitur sanctæ Birgittæ libro 6. reuelat. cap. 55. Secundò, Templum Salomonis totum erat aureum: nihilque erat in Templo, quod non auro tegeretur, 3. Reg. 6. Deipara, vt ait Damascenus orat. 1. de Nat. Templum Dei sanctum, quod Princeps Salomon, idest Christus, construxit; non auro, & inanimatis lapidibus ornatum: verum auri loco fulgebat Spiritus, pro lapidibus pretiosis margaritam Christum habens. Tertiò, erat in Templo Salomonis mensa aurea, in qua ponebantur duodecim panes propositionis, Exod. 25. quæ Leuit. 24. dicitur mensa purissima; ita, vt notat sanctus Antoninus 3. part. tit. 31. cap. 4. §. 2. in Templo mentis virginalis fuit mensa fidei perfectissime duodecim articulorum designatorum per panes. Quarto, erat in Templo Salomonis altare aureum, 3. Reg. 6. quod appellabatur altare incensi, ex Luc. 1. Sic, vt addit idem sanctus Antoninus, in Templo Virginis fuit altare aureum summæ dilectionis, cura thuribulo speciali: unde fumus aromatatum, idest deuotissimarum orationum, ascendeat ad calum. Quintò, erat in Templo Salomonis candelabrum de auro mundissimo, cum lucernis septem, Exod. 25. In Templo quoque Virginis, ex eodem sancto Antonino, est candelabrum gratia cum septem donis Spiritus sancti. Sextò, in Templo Salomonis erat velum quatuor colorum, & pulchra varietate contextum, Exod. 26. in Templo Virginis, ex eodem, quatuor virtutes Cardinales designantur per velum quatuor colorum; quod est pulchra varietate contextum: quia Deipara est circumdata varietate, Psal. 44. Septimò, in Templo Salomonis erat propitiatorium de auro mundissimo. ex Exod. 25. ytiq; ad propitiandum Deum, & placandam iram diuinam. Similiter non deest huic Templo propitiatorium; quia, vt ait Methodius orat. in hypap. ipsa est propitiatorium, per quod Deus mortalibus humanam naturam indutus apparuit. Octauò, in Templo Salomonis erant duo Cherubim aurei, ex Exod. 25. Tradit autem Prada in Ezechielem, ita formatos fuisse, vt vnus ex vultu appareret masculini sexus, alter fœminini: Sicut enim Christus designatus fuit per vnum Cherub: quippe qui Isaia 9. appellatur magni consilii Angelus; ita Deiparam Christo simillimam Cherub designabat in sexu fœmineo. Idcirco, si Deus sedet super Cherubim, Psal. 98. Deipara, vt ait Epiphanius sermone de

3. Reg. 5.

Birgitta.

Damasc.

Antoninus.

laudibus Virginis, stupendum est miraculum in calis alter thronus Cherubicus. Nonò, in Templo erat arca fœderis, 3. Reg. 8. in Templo Virginis est hæc arca; quia, ut ait Gregorius homilia vltima in Ezech. arca intra calum Redemptor noster est. Decimò, de ipso Templo Salomonis dicitur Paral. 1. cap. 25. opus grande est: neque enim homini preparatur habitatio, sed Deo. Deipara verò ita opus grande est, ut quemadmodum ait Bonaventura in spec. cap. 8. ipsa sit, qua maiorem Deus facere non potest. Maiorem mundum Deus facere potest: maiorem matrem, quam matrem Dei, facere non potest. Si igitur Deipara, ut patet ex dictis, designata fuit à Spiritu sancto per Templum Salomonis; non minora debet habere privilegia, quam habeant Tempora cetera, ac præcipuè illud toto orbe augustissimum. Quod si privilegium Templi hoc est, ut maxima sit pars salutis post delictum, per fugium ad Templum; certè, qui confugiunt ad Deiparam peccatores, habent in hoc Templo pignus immunitatis à pœna. Porro, ingressi in Sanctuarium Templi, quod dicebatur Sancta Sanctorum, tuti erant ab omni incurfu; nemine audente percurrere in Sanctuarium? Maria non solum Templum est, sed etiam Sanctuarium Templi. Idcirco appellatur ab Ildefonso sermone 6. de Assumptione, Sanctuarium, & Sancta Sanctorum. Cui, ut ait Bonaventura in Cant. Cherubim ac Seraphim incessabili voce proclamant, Sancta, Sancta, Sancta. In Maria ergo, quæ Sanctuarium est, & Sancta sanctorum, totum reorum asylum, & spes salutis. Idcirco sanctus Epiphanius sermone de laudibus Deiparæ, Ave, inquit, ... um refugium, & hospitium in Hierosolymis (quippe ibi erat Salomonis Templum) ad quam confugere possunt omnes peccatores: Quia scilicet nullum delictum est adeo enorme, quod confugientibus ad hoc Mariæ Templum immunitatem pœnæ, ac securitatem non habeat. Ideo dicit Epiphanius, ad quam confugere possunt omnes peccatores: quasi diceret, Nullum hic, ut in cæteris Templis, delictum excipitur, quod immunitate non gaudeat. Quilibet, quantumvis facinorosus, sententiam damnationis evadit, si ad hoc toto corde confugiat. Hic certum asylum, & spes salutis.

Octauò designata fuit Deipara in arca fœderis. Quæ non solum symbolum fuit Christi, ut supra dictum est cum Gregorio, sed etiam Mariæ. Methodius in hypap. & Arhanatius serm. de Deipar. eam appellant arcam animatam. Ephrem orat. de Deipar. arcam veram. Epiph. ser. de Deipar. arcam spiritualem. Andreas Cretenfis or. 2. de dorm. arcam super mundum, cuius figura erat arca legalis. Chrysoftom. in Liturg. arcam sacrosanctam. Georgius Nicomed. orat. de obl. Deipar. arcam sanctificationis. Damascenus orat. 2. de dorm. arcam sacram, & animatam Ildefonsus serm. 1. de Assumpt. arcam novi testamenti. Ambrosius serm. 81. arcam fœderis Ex hac

Bonavent.
Mariâ maio-
rem Deus fa-
cere non po-
test.

CCLX.

Ildefonsus.
Bonavent.

In Mariâ cœr-
tum asylum,
& spes salu-
tis.

Mariæ figura
arca fœderis.

autem figura bene arguitur, quod praedestinationis signum praebea
suis Mariae. Siue quia *arca foederis* idem sonat, ac *arca reconciliatio-*
nis, & pacis: Ideo S. Ephrem serm. de laudibus Virg. *Aue*, inquit,
Domina, foedus pacemque tuis fidelibus impetrans. Quid est dicere,
tuis fidelibus, nisi iis, qui fideliter tibi seruiunt, idem verè deuotis
Mariae? Siue quia, sicut Iudaeos in terram promissionis intrantes præ-
cedebat arca foederis Num. 10. ita signum habent quod intraturi sunt
in terram veram promissionis, qui ambulant post hanc arcam, se-
quuntur autem Mariam. Siue quia, sicut circumiungens Israelitis arca
Domini, ceciderunt muri Iericho; proinde circumiungens Mariam
possessio capta est terrae promissionis: ita planè contingit Deipara studio-
sis, qui hanc arcam suis precibus circumducunt. Ideo Damascen. orat. 2.
de dorm. Deipar. *Iubilemus*, inquit, *in te, o Domine totis animo:*
& muri cadent Ierichuntini; contrariarum potestatem infeste incur-
siones. Siue denique quia in arca asseruabatur manna ex Paulo: gloria
autem caelestis appellatur manna Apocal. 2. *Et uocanti dabo manna ab-*
sconditum, utique manna absconditum in hac arca, caelestem profectò
gloriam gustabunt, qui ad arcam confugiunt caeli manna gestantem.
Maria verò, ut ait Ephrem orat. de Deipar. *urna pulcherrima, qua*
caeli manna gestat.

Damasc.

CCLXI.
Maria per
tres virgas
designata: ac
primum per
Moylis vir-
gam.

Rupertus.

Bonavent.

Pet. Dam.

Mariae figu-
ra virga Aa-
ron,

Nondè designata fuit Deipara per virgam triplicem. Prima fuit
virga Moylis. Ita enim verba illa Cant. 1. *equitatu meo in curribus*
Pharaonis assimilauit te, exponuntur Rupertus l. 1. in Cant. &
Honorius in sigillo; qui volunt equitatum Dei contra currus Pha-
raonis fuisse virgam Moylis. Huic autem virgæ assimilatur sponsa,
idest Maria: quia sicut per virgam illam miraculorum opificem con-
tritus est Pharaon cum Aegyptiis: ita per Mariam, quam officinam
miraculorum appellat Damascenus orat. 1. de natiuit. contritus est
diabolus cum suis. Ideo Rupertus: *illi*, inquit, *signo, illi equitatu*
meo assimilauit te amica mea. Sicut enim virga illa (Moylis) virgas
maleficorum, & incantatorum vorauit, & omnem superbiam Egy-
ptiacam obtriuuit: sic tu pulcherrima mulierum amica mea superbiam
diaboli dejecisti. Idcirco etiam S. Bonavent. in spec. cap. 3. *Virgo*,
inquit, *est virga virtutis contra inimicos infernales: quibus magna*
virtute dominatur. Petrus Damian. serm. de Assump. appellat Virgi-
nè virgam, per quam fiunt mirabilia. Sicut igitur in virga Moyli
Israëlitæ, ita in Maria habent electi signum salutis per virgam du-
ctricem ad terram promissionis. Quamobrem S. Ephrem. orat. ad
Virg. *Virgo*, inquit, *auxiliatrix quoscumque hostiles impetus auertit:*
& in via salutis constituit.

Secunda fuit virga Aaron. Hanc enim licèt Rupertus l. 1. in Cant.
& Petrus Damian. serm. de Assump. videantur confundere cum virga
Moylis: ab hac tamen, ex communi interpretum, distinguitur virga

Aaron, quæ miraculose dicitur germinasse Num. 17. Hanc typum Num. 17. fuisse Deiparæ tradit Augustinus ser. 4. de tempore. Bernard. hom. 2. super Missus est, & Rupert. in Cant. 1. Quod autem facit ad probandum intentum, obseruandum quod virga Aaron cum germinauit, turgentibus gemmis erupuerunt flores : qui sunt dilatatis in amygdalas deformati sunt. Num. 17. Maria igitur est Aaron amygdalina. Amygdala prima omnium floret. Plinius. Quippe hæc, vt notat Plinius lib. 16. cap. 1. prima omnium floret : ac proinde prænuincia est, & signum æternæ uitæ scilicet, vt ait Ambrosius lib. 2. de Spir. Sancto cap. 5. vi. Maria, cuius flos Christianus. Et ideo in ea signum prædestinationis habetur tanquam in prænuincia æterni veris. Nulli profecto uerabit gloria, cui per flores gratiarum non fuerit prænuincia ueris amygdalina hæc virga Mariæ. Ideo Psalm. 22. Virga tua, & baculus tuus ipsa me consolata sunt. Psalm. 22. Per Virgam utique Mariam, per baculum crucis intellige. Quamobrem Petrus Dam. serm. de Assumpt. In Virgine, inquit, virga, & Pet. Dam. baculo cruce miserorum spes, & consolatio continetur : sicut Propheta declarat : virga tua, & baculus tuus ipsa me consolata sunt. Tertia virga fuit Assueri, signum regie clementiæ. Erat quippe Mariæ figura virga Assueri. Esther. 4. constituta hæc lex, vt quicumque non uocatus interius atrium regis intraret, absque ulla cunctatione statim interficeretur : nisi forte Rex auream virgam ad eum tenderet pro signo clementiæ : Esther cap. 4. Per hanc Assueri virgam, vt innuit S. Antonius 4. part. tit. 15. cap. 24. § 4. designatur Maria. Nemo enim æternam mortem euadit nisi is, in quem Deus flectit auream virgam pro signo clementiæ, nempe patrocinium Mariæ. Ideo sanctus Germanus hom. de zona, nemo est, Germanus. inquit, qui saluus fiat, o Sanctissima, nisi per te. Nemo est, qui liberetur à malis, nisi per te. Nemo est, cuius misereatur gratia, nisi per te. Ac si diceret, nemo euadit mortem, nisi ad quem flectitur Mariana hæc virga pro signo clementiæ. Sicut igitur signum habebant incolumitatis, & uitæ ii, quibus dabatur osculari summitatem virgæ. Esther cap. 5. ita ii habent signum prædestinationis, & salutis, qui tenero affectu feruntur in Mariam. Hoc est osculari summitatem virgæ quod Deus dat pro signo clementiæ. Obseruandum id, quod notat Hieronymus libro de nominibus Hebraicis in Danielem, quod Assuerus idem significat quod beatitudo. Maria igitur est virga Assueri, nempe virga beatitudinis : quia, vt ait Bonauentura in spec. c. 6. per virgam ad florem, per Mariam ad Christum accedimus. Idcirco, vt idem addit cap. 10. si hunc florem habere desideras, virgam tuis precibus flecte. Si flos est nimis altus diuinitate, virga tamen est flexibilis pietate. Hæc de triplici virga tripliciter adumbrante nobis in Maria signum prædestinationis & salutis.

Decimò, designata fuit Deipara per ciuitates refugii, quæ erant in fugitiuorum auxilia separata, Num. 35. Ideo Damascenus orat. 2. refugii.

Num. 35.
Dam.
Andr. Cret.

GCLXII.

A Maria
nullus pec-
cator ex-
cluditur.

Psal. 86.
Bernardus.

Ephrem.

de dorm. dicit *Virginem euasisse ciuitatem refugii omnibus confugien-
tibus ad illam.* Et Andreas Cretensis orat. de dorm. appellat *concilia-
tionis perfugium.* Habet autem multò amplius priuilegium, quàm
quælibet ciuitas refugii: quia in iis nõ omnia delicta gaudent immu-
nitate; quæ apud Hebræos erat valde restricta, nempe vt *fugeret ad
eas qui fuderit sanguinem.* Num. 35. Maria verò, vt diximus ex Da-
masceno, est *ciuitas refugii omnibus confugientibus ad illam.* Nullus ab
ea peccator excluditur; cum ipsa sit, vt ait sanctus Ephrem sermone
de laudibus Deiparæ, *peccatorum hospitium*; & vt Carthusianus lib. 2.
de laudibus Virginis, *singulare perditorum refugium.* Ex hoc autera
facile apparet ratio, cur Maria statim post Christum conceptum abiit
in montana Iudæa. Nempe, vt vult Toletus annot. 116. in cap. 1 Luca;
in Hebron: quæ vrbs ex Iosue 11. erat locata in montanis, & ciuitas
refugii, tanquam ciuitas Sacerdotalis. Nimirum, vt ait Philo lib. de
special. leg. *vrbs Sacerdotalis media erat inter sacrum, prophanumque,
& quasi Templum quoddam secundarium.* Ad hanc ergo vrbs fe-
stinans abiit Maria; vt ibi se loca. Quia iã ciuitas refugii spiritualis,
vbi locata erat ciuitas refugii corporalis. Neque mirum, quod Ba-
ptista ad ingressum Mariæ obtinuerit statim liberationem à delicto
originali; quia *exultans in vtero*, Luc. 1. & vt vult Chrysostomus
serm. apud Metaphr. die 2. Iulii, *exiliens & saltans*, eo modo quo
poterat, confugit saltibus ad hanc ciuitatem refugii. In hac studiosi
Virginis per frequentes & feruentes erga eam actus & obsequia de-
uotionis, sibi quodammodo domicilium statuunt. In hoc totas exerit
vires diabolus, vt aliquis consueta intermittens pietatis officia erga
Virginem, quasi extrahatur ab hac ciuitate refugii, vt postea nulla
gaudens præteritorum delictorum immunitate, comprehensus à tar-
tareis satellitibus, *ligatis manibus & pedibus mittatur in tenebras
exteriores.* In hac ciuitate quæ degunt, possunt dicere cum Propheta
Psal. 86. *Sicut latantium omnium habitatio est in te.* Quippe inueniunt
in Maria, vt ait Bernardus sermone in signum magnum, *captiuus
redemptionem, aeger curationem, tristis consolationem, iustus gratiam,
peccator veniam.* Denique in hac ciuitate refugii habet quisque
etiam perditissimus prædestinationis signum, arrham, & spem salutis
Quippe Maria vt ait sanctus Ephrem sermone de laudibus Deiparæ,
spes est desperantium. Hæc quoad secundam classem ductam è Scri-
pturæ figuris, ac symbolis, tum animatis tum inanimatis Deiparæ.
Quæ omnia, vt probatum est, eò tendunt, vt ostendant studiosos
Mariæ habere in ea speciale quoddam salutis omen, ac signum.

Quoad tertiam verò classem, quæ ducitur à similitudinibus,
nempe à rebus variis, quibus in Sacra Scriptura comparatur Maria:
Decem quoque, inter alias innumerabiles similitudines, proferam,
quæ idem intentum probant mirifice, quod in Mariæ cultu insit spe-

ciale signum salutis. Quoniam uero eadem sunt prædestinationis signa, quæ media, ut ostensum est supra: utique omnia ea, quæ probant in Maria esse nobis medium aliquod speciale ad salutem, probant etiam studiosos Mariæ applicantes sibi tale medium habere in Maria speciale signum salutis.

Prima similitudo ducitur à cedro, *Quasi cedrus exaltata in Libano*, Eccles. 24. Has & sequentes similitudines, saltem quoad sensum literæ secundarium, etiam intentum à Spiritu sancto, aptari Mariæ tradit sanctus Ildefonsus sermone 1. de Assumptione: & communis sensus Interpretum, atque ipsiusmet Ecclesiæ. Deipara assimilatur cedro: quia hæc, ut notat in hunc locum Rabbanus, odore ipso fugat, atque expellit serpentes. Vnde illud Maronis Georg. 3.

Mariæ similitudo Cedrus.

Maron.

Disce & odoratam stabulis accendere cedrum:

Galbanoque agitare graues nidore chelydros.

Id est, ut ibi Seruius, *serpentes, qui in aquis & in terris morantur*. Quare & Plinius libro 24. cap. 5. *Cedri, inquit, scobe serpentes fugari cerium est. Hoc mirificè quadrat in Virginem; quæ, ut ait Ildefonsus*

Plinius.
Ildefonsus.

loco citato, *quotidie in terris multiplicatur, & dilatatur ut cedrus Libani*. Quod si cedri odor fugat serpentes; odor Mariæ fugat demones, qui chelidri quidam sunt terribiles, grassantes terra, marique. Quamobrem sanctus Bernardus Senensis tom. 2. ser. 51. art. 3. cap. 2.

Mariam fugiunt demones.
Bernardin.

A Virginis, inquit, mente demones effugabantur: in tantum quod non auderent, nec de magno spatio illi appropinquare. Ecce serpentes ueluti odore cedri fugatos, non solum à Maria, sed etiam ab iis qui aliquo modo olent Mariam. Quamobrem factus est aliquando demon fugere se ab iis, qui deuotè recitant Rosarium aut Officium Virginis: quia nimirum hos serpentes fugat odor ipse deuotionis Mariæ. Sumitur ab hoc prædestinationis signum tanquam à remouente prohibens. Siquidem in hoc Maria Eux opponitur: nam illa serpentis afflatu dejecta est, & fugata è Paradiso, cum tota stirpe: Maria uero contrà reducit ad Paradisum se & asseclas, cum suo afflatu serpentes fugat: Nam, ut ait Hugo Cardinalis in locum cit. *sicut cedrus odore suo fugat serpentes; ita Virgo demones*. Ideo dicitur *exaltata quasi cedrus*. Quod autem additur, *in Libano* qui idem est ac *candor*, significat hos virginei cedri affectus maximè præstari iis, qui castitatis seruant candorem. Idcirco idem Hugo, *sicut cedrus, inquit, in Libano oritur & crescit; ita Virgo in candore uirginitatis & innocentie*.

Hugo Card.

Secunda similitudo ducitur à cupressu. Sequitur enim, *quasi cypressus in monte Sion*. Cupressus ad multos humanæ uitæ usus est utilis. Ideoque dicitur à Plinio lib. 16. cap. 33. *sata è cypressu questuosissima sylua: vulgoque dotem filiarum antiquos plantaria appellasse*. Nihil profectò nobis utilius, quam Maria, ad omnes sui studiosorum usus

CCLXIII.
Mariæ similitudo cupressus.
Eccles. 24.
Plinius.

Hugo Card.

aptissima. Quamobrem Hugo Cardinalis, sicut, inquit, è cupressu sunt tabula ad scribendum, mensa ad manducandum, lecti ad dormiendum: ita nobis Virgo in diversis necessitatibus auxiliatur: & liber est, & refectio, & quies. Sed præcipuè assimilatur Virgo cupressui; ex qua, ut dictum est, filiabus parentes dotem comparabant: quia animæ Virginis devotæ in hac cupressu dotem sibi ad cælestes nuptias comparant. In hoc prædestinationis est pignus. Adde cupressum arborem esse luctuosam, ac funebrem, & prælagium funeris. Habita tamen est ut prælagium regni: quando in agro Vespasiani, ut refert Sueton. in Vesp. cupressus enulsa radicitus, in sequenti die firmior ac viridior resurrexit. Hoc enim, ut addit Tacitus, prælagium fuit grande prosperumque; & summa claritas juveni Vespasiano promissa. Similiter cupressus hæc Mariana in animis sui studioforum, inter tentationum procellas, viridis, ac firma, prælagium est grande, prosperumque, nempe prælagium æternæ felicitatis. Neque mirum quod cupressus sit simul prælagium funeris, & regni: quia Maria prælagium suis est cælestis regni post funus. Ecce alterum è cupressu prædestinationis omen, & signum. Ideo additur, in monte Sion; ut significetur è Sion, & Hierosolyma terrestri Ecclesiæ militantis, transferendos fideles per Mariam ad Sion, & Hierosolymam cælestem Ecclesiæ triumphantis.

Sueton.
Tacitus.Mariæ similitudo palma.
Isidorus.
Plinius.

Tertia similitudo ducitur è palma. Quasi palma exaltata sum in Cades. Est palma victoriæ symbolum: Ideoque, ut S. Isidorus lib. 17. Origen. cap. 7. palma dicta, quia manus (palma) victricis ornatus. Est enim arbor insigne victoriæ. Sive quia, ut notat Plinius lib. 13. cap. 4. videntur eius folia cultrato mucrone lateribus in se bisidatis, ut ostendatur ad victoriam non perveniri, nisi per gladium. Sive quia palma non cedit oneri: sed pressa resurgit veluti hostis victrix, qui eam conabatur opprimere, ut testis est Theophrastus. Sive denique, quia palma semper viret; ideoque præcipuum insigne est victoriæ immortalis: & Apocal. 7. de beatis dicitur palma in manibus eorum. Quid est Mariam exaltari quasi palmam, nisi præbere suis insigne prædestinationis, & victoriæ? Hujus non solum præbet signa, sed etiam media. Tradunt ex palma trecenta sexaginta emolumenta provenire ad usum humanæ vitæ: quasi tot utilitates afferre studeat, quot anni sunt dies: qui totidem sunt, demptis intercalaribus, ut notat, & refert Bonartius in Eccles. 24. vers. 18. Nullus profectò est anni dies, in quo Mariæ devoti aliquod ex hac palma emolumentum non caprent ad usum vitæ, & victoriæ spiritualis, cujus est & signum, & medium: ac proinde ipsa in suis pugnat, ipsa vincit, ipsa triumphat. Quippe, ut ait sanctus Bernardus loco citato, Mater Domini semper contra omnes demones triumphavit. Deipara tamen dicitur exaltata sicut palma in Cades: id est, ut explicat Hugo Cardinalis, in sanctitate vite,

Palma trecenta sexaginta emolumenta præbet.
Bernardus.

vita : Quia licet sit hæc prima aliquod prædestinationis signum etiam peccatoribus Virginis studiosis, non tamen exaltatur hæc palma, vt certum insigne victoriæ, nisi in Cades, in sanctitate vita.

Quarta similitudo ducitur è rosa : Quasi plantatio rosa in Iericho. Deipara assimilatur rosæ ob fragrantiam. Quare Damascenus orat. i. de dorm. Virginem appellat rosam, quæ diuina fragrantia omnia perfundit: Siue quia, sicut rosæ odor fugat scarabeos; ita Mariæ vel ipsi nomen fugat dæmones, quos audiui sæpius sub scarabeorum specie apparere. Ideo Germanus orat. in zona. Tu, inquit, hostium nequissimorum inuisiones sola tui nominis inuocatione repellis. Siue quia rosa symbolum est auroræ, quæ Dea rosea dicitur ab Anacreonte: Maria autem est aurora consurgens, Cant. 6. Siue etiam quia rosam è diuino nectare in terram effuso emanasse fabulantur Antiqui, vt testatur Constantinus Cæsar tom. 11. de agric. cap. 18. Mariana autem hæc rosa emanauit à cælesti gratia. Quippe in Virginis conceptu, vt ait Damascenus orat. i. de nat. natura gratiam anteuertere non est ausa; sed tanti super expectauit, donec gratia fructus suos (etiam flores suos) produxisset. Siue denique quia, sicut rosa Regina est florum; caliculum, in quo sedet; habens pro throno, ruborem pro purpura, fila crocea pro corona, rorem pro gemmis, herbas pro ancillis, spinas pro satellitio: ita Virgo multò excellentiùs Regina est Sanctorum; cælum habens pro throno, Solem pro purpura, Stellas pro gemmis & corona, Lunam pro ancilla, Angelos pro satellitio. Sed, quod facit ad præbandum intentum, rosa hieroglyphicum erat & symbolum lætitiæ, vt indicat Hieronymus tom. 1. epist. 26. cum in eâ natura veluti exultare, & ridere quodammodo prata videantur. Quamobrem Sappho apud Achillem Tatium libro 1. de Leucippe & Clitophonte, rosam appellat florum Reginam, terra ornamentum, plantarum decus, prati ruborem, pulchritudinem coruscantem, terra risum. Et Innocentius III. sermone de rosa, quæ à Pontifice tradi solet in Dominica Lætare, appellat lætitiæ gaudiique prænunciam. Ideo etiam rosas Ierichuntinas quotannis nocte Natalis Domini florere tradit Adricomius in descriptione Terræ-Sanctæ. Tum in testimonium virginæ partus; cum rosa sit virginitatis ac pudoris insigne. Ideoque Columella libro 10. eum appellat florem pudicitia plenum. Tum in symbolum lætitiæ, quæ ea nocte cæpit fidelibus efflorescere. Maria igitur assimilatur rosæ, quia suis clientibus est prænuncia supernæ lætitiæ. Ideo dicitur plantatio rosa; siue, vt alii apud Cornelium Stirps, non vbicunque; sed in Iericho: id est interpretatur Gregorius, & alii, in Luna, vt notatum est supra: Quia scilicet huius rosæ stirpes in Luna, quasi in iis montibus floreant, quos nouo tubi specularis inuento Astrologi suspiciunt in Luna. Nimirum rosa florens in terris signum est caducæ lætitiæ; cui se mancipauerant ii qui dicebant, Coronatus

Mariæ similitudo rosa, Damasc.

Germanus.

Damasc.

CCLXIV.

Rosa virginæ tatis, & pudoris insignis.

Rosa ante
peccatum si-
ne spinis.
Ambrosius.

nos rosis antequam marcescant, Sap. 2. Rosa verò Mariæ, cuius stirpes in cælo, præfagium est, & insigne cælestis & incorruptæ latitiæ; quæ prædestinati fruuntur in cælo: & ideo Mariana hæc rosa prædestinationis est signum. Hoc itidem illustratur ex eo quod rosa ante peccatum carebat spinis: & ut ait Ambrosius libro 3. hexaem. cap. 11. *surrexerat antea floribus immixta teneris sine spinis rosa, & pulcherrimus flos sine ulla fraude vernabat: postea (post peccatum) spina serpsit.* Quod scilicet adumbraret, voluptatem omnem terrenam spinarum esse aculeis circumseptam, ut minus delectet quam pungat. Contra verò Deipara immunis semper à peccato fuit rosa *sine spina*: & ut ait Adam de sancto Victore in hymno Virginis, *flos de spina spina carens.* Neque mirum: cum stirpes figat in cælo. Ideo voluptatis cælestis est symbolum, quæ sola est rosa nullis inmixta spinis, bonum nullis inmixtum malis. Studiosi ergo Virginis suæ prædestinationis præfagium odorantur in hac rosa sine spinis, nempe in Maria, quæ est *tanquam plantatio rosa in Iericho*, id est habens stirpes in Luna: & ideo rosa hæc verè promittit in cælo, quæ stirpem habet in cælo.

CCLXV.
Mariæ simi-
litudo oliuæ.
Maro.

Quinta similitudo dicitur ex oliua, *Quasi oliua speciosa in campis.* Oliua, ut tradunt Scriptores sacri & prophani, symbolum erat misericordiæ & pacis, refert Valerianus in hierogl. libro 35. unde est illud Maronis.

Paciferaque manu ramum prætendit oliua.

Bonauent.

Idecirco post diluuium venit columba *portans ramum oliuæ*: Gen. 8. insigne diuinæ misericordiæ circa reliquias humani generis, quæ superstitæ relictæ erant in Noë. Si Maria est *quasi oliua*, utique insigne est misericordiæ & pacis: & sic signum fert prædestinationis & salutis. Potest ille sibi promittere euasione[m] à diluui[o] aquarum multarum, ut dicitur Psalm. 31. cum, ut ait sanctus Bonauentura in spec. cap. 8. *Maria ramum oliuæ portet, quod est symbolum misericordiæ.* Immo studiosi Mariæ, qui plântant per deuotionis affectum hanc oliuam in corde suo, gestant in se symbolum pacis & misericordiæ diuinæ. Hoc nempe significauit oleum, quod circa diem Christi natalem largissimè effluxit trans Tyberim, ut notat Orosius libro 6. histor. cap. 20. quia scilicet, ut notat in hunc Eccl. locum Hugo Cardinalis, *de hac oliua Maria nascitur oleum gratiæ, oleum sapientiæ, oleum latitiæ.* Maria, quantumuis procellosa, oleo injecto, mitescere, author est Beda libro 3. histor. Angl. cap. 14. Formidare profectò non poterunt diuinæ vltionis procellam ii qui ex hac oliua exprimunt oleum diuinæ misericordiæ, quo omnis tempestas sedatur. Quod si olea in somnis visa præfagium dicitur libertatis & regni, ut tradit Artemidorus de somn. inter. libro 2. utique Mariana oliua etiam fumiantis visa (quod solet interdum eius deuotis accidere) præfagium erit prædestinationis

E Mariæ oli-
ua oleum fit
gratiæ, sa-
pientiæ &
latitiæ.
Hugo Card.

& regni. Adde, olivam esse etiam victoriae omen & tesseram; cum olei fons erumpens circa tentorium Alexandri, illi victoriam portenderit, teste Arriano libro 5. de gestis Alexandri. Athenis quoque olea victores coronabantur, ut tradit Plinius libro 15. cap. 4. Habetur igitur in hac Mariana oliva praedestinationis signum, quia habetur signum victoriae & coronae. Hoc autem praecipue Maria praestat suis studiosis, castitatem sectantibus. Quippe, ut notant Pierius in hierogl. lib. 53. *olea puritate & pudicitia delectatur: Graci enim iubent olivam, cum plantatur & legitur, à mundis pueris atque virginibus operandum: recordati, credo, arbori huic esse praesidem castitatem.* Florentinus quoque libro de re rustica adeo puram esse oleam tradit, ut collectores non nisi puros amet: *Qui, cum ad olivationem accedunt, jurant se non aliunde quam ab uxore sua venire: ita fieri ut anno insequenti uberiores proventus exhibeat. Praecipue verò aiunt Anazarbi, quae est Cilicia civitas, oleas esse fecundissimas: quoniam à castis tantummodo pueris coluntur.* Haec, quae superstitionem olent in hac oliva materiali, verè & religiosè dicta sunt de Maria, quae, ut ostensum est, se exhibet ut signum divinae clementiae iis praecipue, qui castitatem ejus imitandae studio colunt. Nemo tamen desperet accedere ad Mariam. Non est superanda asperitas montium: quippe ipsa omnibus exposita est quasi *oliva speciosa in campis*: sicut Christus est *flos campi*, Cant. 2.

Sexta similitudo ducitur è platano, *quasi platanus exaltata sum iusta aquas, in plateis.* Facit ad probandum intentum, quod platani umbra praes omnibus gratissima. Quamobrem Plato in Phaedro introducit Socratem disputantem sub umbra platani, quippe patulis diffusa ramis; opacitasque illi perpulchra & amœna. Plinius etiam libro 12. cap. 1. dicit hanc arborem *umbra tantum gratia ex alieno orbe petitam; gentesque vectigal pro umbra pendere.* Si igitur Deipara assimilatur platano, utique ad se confugientibus suam promittit umbram, id est protectionem: Idem enim est vivere sub umbra alicujus, ac sub protectione & patrocinio. Qui viuunt sub hac umbra, nulla mala formidant: Nam si umbra platani summoverti noctuas, quae platani foliorum contactum ferre nequeunt, refert Alianus libro 1. de nat. animal. multò magis fugiunt infernales noctuae ab umbra Virginis, cum *dæmones ne de magno spatio illi audeant appropinquare*, ut supra notatum est ex sancto Bernardino tom. 2. serm. 3. art. 3. cap. 2. Quod si fugiunt ab umbra platani ferale aves, & mortis praenunciæ; non poterit sub umbra Virginis haberi omen aeternae mortis, & ferale signum damnationis. Adde confugientibus ad Marianae platani umbram ab ea ipsa praebere munimenta ad resistendum diabolo. Quippe platanus folia habet rotunda ad modum scutorum, seu clypeorum: quibus videtur platanus eos, quos sub umbra tegit, protegere. Quod idem

- Hug. Card.* planè præstat Deipara. In quam quadrat id, quod de sapientia dicit Hugo Cardinalis in eum locum. Qui *platanus*, inquit, *quot habet folia, tot habet scuta: sic sapientia* (hæc etiam adumbratur per *platanum*) *quot habet verba, tot habet scuta contra hæreticos, contra peccatores, contra tentationes.* Adde quod *platanus* arbor est adeo hospitalis, ut non solum viatores sub suam umbram excipiat, sed etiam aperto sinu iis intra se domicilium præbeat. Quamobrem loco cit. refert *Plinius*, *Licinium ter consulum cum duodevigesimo comite epulatum intra platanum; largè ipsa toros præbente fronde ab omni afflatu securum, latiore, quàm marmorum nitore, & laquearium auro cubuisse in eadem.* Intra ejus *platani* sinum excepti convivæ prope viginti. Intra hujus nostræ *platani* sinum si conviva totus terrarum orbis accedat, totus convivio excipietur. Quippe, ut ait *Bernardus* serm. in signum, *Maria omnibus misericordia sinum aperit: & de plenitudine eius accipiunt universi.* Neque verò hæc *platanus* cælatur in hortis, vel parietibus oclusa vel sepibus: neque necesse est, quemadmodum de materiali *platano* dicit *Plinius*, *ut gentes vestigal pro eius umbra pendant: cum ipsamet dicat, quasi platanus exaltata sum juxta aquas, in plateis.* Ita enim interpungendum: ut patet ex contextu, & consentiunt interpretes. Nimirum in *plateis* coram tota multitudine *Judæorum* exhibuit suam umbram hæc *platanus S. Latroni*, cum ad Christum conversus est. Quippe observatum est, ut priore tomo notavimus, umbram *Virginis* circa eam horam, ante solis eclipsim, ad dexteram obversam esse, quâ *latro* pendebat: qui ex ea accepit faustissimum suæ conversionis, & prædestinationis prælagium, mox audiens à Christo *hodie mecum eris in Paradiso.* Luc. 23. Ex hac umbra igitur specialis protectionis *Mariæ*, habetur speciale signum prædestinationis, & salutis ab iis, qui ad eam confugientes dicere possunt cum *Ieremia* Thren. 4. *sub umbra tua vivemus.* Quod si *Xerces* captus dicitur amore *platani*, quam torquibus, & armillis ornavit, ab ejus umbra, & conspectu difficile se passus avelli: ut refert *Ælianus* lib. 2. *variar. cap. 14.* *Felix*, qui amore captus *Mariæ*, eamque & devotionis affectu, & laudibus prosequens, vitam transigit sub ejus umbra: à qua auspiciam capit æternæ lucis.
- Mariæ similitudo cinnamomum, Plinius.* Septima similitudo ducitur à *cinnamomo.* Et sicut *cinnamomum, &c. odorem dedit.* Facile ex hoc probatur intentum de prædestinationis signo, si legatur *Plinius* lib. 12. cap. 19. *Dicitur, inquit, cinnamomum præstantissimum odoramentorum. Cor recreat, animique deliquio oppressos erigit.* Iure *Deipara* assimilatur *cinnamomo*, quod teste etiam *Galeno* lib. de antidotis, odoratissimum est inter aromata. Odor enim, qui efflabatur ex ipsomet corpore *Virginis*, ut testatur in epist. ad *Paulum* *Arcopagita*, abundabat *fragrantia omnium odo-*
- Mariæ umbra S. Latroni salutatis.*
- Xerces amore platani captus.*
- Arcopag.*

rauentorum, Sed quod ad nostram rem facit, cinnamomum hoc cor
 recreat: nihil quod magis spem erigat delinquentium, quam vel
 sola cogitatio Mariæ. Idecirco Bernard. homil. 2. super Missus est: Si, Bernard.
 inquit, *crimium immanitate turbatus, conscientia fœditate confusus,*
judicii horrore perterritus, barathro incipias absorberi tristitia, & des-
perationis abyssu, cogita Mariam. Quasi dicat, sola memoria Mariæ,
solus hujus cinnamomi odor cor recreabit: oppressumque deliquio ani-
mmum eriget.

Octava similitudo ducitur à balsamo. Et quasi balsamum aromati- CCLXVII.
 zans odorem dedit. In Deiparam quadrat illud Plinii lib. 12. cap. 25. Mariæ simi-
 Balsamum omnibus odoribus præfertur, uni tantum Iudæa concessum litudo balsa-
 in horto regio. Quippe ipsamet est summi regis hortus conclusus. Plinius.
 Cant. 4. Balsamo conditi corpora, ut incorrupta seruentur, comper-
 tum est. Deipara igitur assimilatur balsamo, quia incorruptionem
 & corpori impertitur, & menti per virtutem castitatis; quam Virgo
 præcipuè amat in suis asseclis. Hæc autem magnum prædestinationis
 est signum, juxta id, quod dicitur Sap. 4. *quam pulchra est casta ge-* Sap. 4.
neratio cum claritate, &c. De quo supra. Porro si verum est quod
 tradunt Brocardus in descrip. ter. sanc. & Adrichomius in voce En-
 gaddi, hortos regios, in quibus consitum erat balsamum, appellatos
 vineas Engaddi; translatosque esse à Iudæa in Ægyptum in gratiam
 Cleopatæ: ibique irrigatos esse à fonte parvo, uberrimè tamen
 fluente: in quo fama erat sæpe lorum à Virgine puerum Iesum, cum
 in Ægypto esset: & hunc apud incolas in veneratione habitum ma-
 xima appellari fontem Iesu; aperitur ex hoc mysterium cur sponsæ
 Cant. 1. dicatur *dilectus ut botrus Cypri in vineis Engaddi*, nempe
 balsami: ac proinde aperitur etiam in hoc Mariæ studiosis suæ præde-
 stinationis omen, ac signum. Quia non invenitur balsamum Mariæ
 sine fonte Iesu: neque dulcem se præbet *dilectus ut botrum Cypri,*
nisi in vineis Engaddi, in vineis balsami, quod nobis aromatizat
 Maria. Quippe, ut ait S. Bonavent. in spec. cap. 5. *balsamum Ma-* Bonavent.
ria est unctio gratiæ, qua copiosissimè est infusa. Et, ut notat Bernar- Bernard.
 dus super Missus est, *pretiosum hoc balsamum tanta plenitudine in-*
fluxit, ut copiosissimè effluat circumquaque. Non carebunt igitur qui
 accedunt ad Mariam balsamo gratiæ, quod ex ea *copiosissimè effluit*
circumquaque. Hujus vel una gutta pignus est gloriæ. Non præter-
 mittam quod scribit Pausanias in Bœoticis lib. 1. vipersas sub arbuscula
 balsami delitescentes eo odore mitescere, ac veneni acerbitatem de-
 ponere. Quo facillè signifiatur vel pessimos peccatores, si ad umbram
 Virginis, ac præsertim ad sodalitia illi dicata confugiant, sensim ser-
 pentinam rabiem exuere, ac peccati virus deponere, veluti vipersas ad
 odorem balsami. Quippe ipsa de se pronunciat, *quasi balsamum ara-*
matizans odorem dedit.

Mariae simi-
litudo aspa-
lathus.
Aristot.

Nona similitudo dicitur ab aspalatho. Nam ubi vulgata, *balsamum*, legunt septuaginta quasi aspalathus. Quam lectionem amplexi sunt Lyranus, Rabanus, Cornelius, & alii. Refert Aristoteles in problem. sect. 12. num. 3. eas herbas, quas iris, sive arcus cœlestis, videtur sua extremitate contingere, *odoratissimas reddi, maxime ubi Aspalathus est*. Maximam ego Aspalathus cognationem habet cum Iride: quæ signum est divini fœderis, & clementiæ ex Gen. 9. Quando igitur Virgo sui studiosis quasi Aspalathus odorem affert devotionis; signum evidens est eò flecti Iridem divini clementiæ: & sic signum etiam est prædestinationis & salutis, quæ tota sita est in divina misericordia. Quod si in ea *Aspalatho, in quam arcus cœli curvatur, existere suavitatem odoris inenarrabilem* refert Plinius libro 12. cap. 24. multò magis in Maria, in quam Verbum utrumque cornu divini & humanæ naturæ veluti cœlestis arcus curvavit, *suavitatem odoris existit inenarrabilis*. Odor hic pietatis, quem Maria suis sufflat affectis, prædestinationis est pignus, quia cœlestem redolet suavitatem. Quippe, ut Sophronius serm. de Assumptione Virginis, *ex ea fragrat odorem etiam Angelicis spiritibus suavissimus*.

Plinius.

Mariae simi-
litudo myr-
rha.

Maria tota
suavis.

Epiphan.

Ruth, 1.

CCLXVIII.

Decima similitudo dicitur à myrrha, *quasi myrrha electa dedit suavitatem odoris*. Myrrha amara, & ut notat Plinius libro 12. cap. 15. arbor est spinosa. Porro, ut ait Bernardus sermone in signum, *in Maria nihil austerum, nihil terribile; sed est tota suavis*. Nihil igitur habere videtur commune cum myrrha, quæ tota est amara: Adhuc tamen ita assimilatur myrrhæ, ut id sonet nomen ipsum Mariæ: quia, ut notat sanctus Epiphanius oratione de laudibus Virginis, *Maria interpretatur myrrha maris*. Quia etymologiam amplectitur etiam Hieronymus libro de nomin. Hebr. in Exodo. Myrrhæ amarities cum amaritie maris conjungitur: & idem est myrrha maris, ac *myrrheum mare, mare amaritudinum*: Itaut possit sub typo Mariæ Noëmi dicere Ruth. 1. *Ne vocetis me Noëmi, id est pulchram; sed vocate me mara, id est amaram: quia amaritudine valde replevit me omnipotens*. De hac immensitate doloris & amaritudinis in Virgine, alia occasione egimus tom. 2. Theol. libro 3. q. 8. num. 10. Nunc quod facit ad probandum intentum, hæc Mariæ amaritudo dulcedinem sui studiosis prænuñciat. Quippe fuit sibi amarissima, ut esset iis dulcissima, pro quibus offerens suos dolores mereatur illis æternam dulcedinem. Quod si eximia devotio erga Sanctum aliquem, præsertim martyrem pœnis toleratis insignem, prædestinationis est signum, ut ostensum est cap. 9. quia supponitur à tali martyre Deo suis devotis pœnas exhiberi suas, v.g. à Petro crucem, à Stephano lapides, à Laurentio prunas, ut iis impertent auxilia efficacia ad salutem multò magis id militat in Virgine, quæ cæteros Martyres, ut probatum est tom. 1. p. 559. incomparabiliter superavit. Si tantum præsidium salu-

tis in Martyre, quantum putamus in Regina Martyrum? Quod si Virgo neque ferro coñfixa est, neque per carnificis insolentiam passa est, ut Martyres; id magis proficit ad probandum intentum: Tradunt enim myrrham ferri violentia expressam imperfectiorem esse, ac minoris pretii, quam quæ sponte sudat, & stillat; hancque cæteris antecellere. Quamobrem Plinius libro 12. cap. 15. de arboribus myrrhæ loquens, *sudant*, inquit, *sponte priusquam incidantur, statim dictam, cui nulla præfertur* Myrrha ergo mortificationis in Virgine, quia nullo incisa ferro sponte stillauit, ideo perfectissima & electa: ac proinde Maria de se dicit, *quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris*: scilicet, ut notat Hugo Cardinalis, *per spontaneam mortificationem: quia myrrha, que sponte emanat, pretiosior est & electa dicitur: qua verò per incisionem corticis manat, vilior est, & minoris efficacia*: nempe martyrium spontaneum Virginis, in quo neque ferrum, neque vlla incisio intercessit, aliorum omnium martyrio est longè præstantius: quod violentia tyrannorum per vulnera, quasi myrrham inciso cortice, expressit. Ex hac igitur myrrha electa, ex hoc mari myrrheo si Deipara vel vnam stillam pro suis offeret, efficax erit ad impetrandum, ac merendum iisdem de congruo æternam gloriam. Ita fiet ut hoc quod mare myrrheum fuit Mariæ, vertatur asseclis in mare lacteum, iuxta id quod dicitur Deuter. 33. *inundationem maris quasi lac sugent*. Gutta lactis, quam Maria filio largè sugendam dedit, si aspergatur huic mari mirrheo, euadet nobis lacteum æternæ felicitatis, iuxta id quod dicitur Il. 66. *ad vbera portabimini*; cum scilicet prædestinati ex vberibus diuinæ essentiæ sugent lac beatitatis. Hoc autem potissimum ii sibi polliceri possunt à Deipara, qui in hac vita aliquid eius myrrhæ degustant, per spontaneas mortificationes in eius honorem susceptas, puta per ieiunia Sabbatorum, & in quibuscunque vigiliis Festorum Virginis, per abstinentiam à carne certis hebdomadæ diebus in eius honorem assumptis: & quod maximè omnium præstat, per spontaneam continentiam à voluptatibus carnis; cum mirrhâ potissimum corpora incorrupta feruentur. Hanc voluntariam mortificationem Virgo suos edocet asseclas: quippe *labia eius lilia distillantia myrrham primam*, Cant. 5. In hac myrrha electa reperient ii suæ electionis auspiciam. Atque hæc est postrema similitudo ex iis decem, quas ab Eccl. 24. decerptas, Ecclesia, in festo Assumptionis, Deiparæ applicat. His libet addere, in gratiam studioforum Virginis; decem eiusdem membra, quæ in Canticis laudat sponsus in spòsa. Cuius typo semper ibi adumbrari Deiparam author est Rupertus in Cant. & libro 7. de gloria Trinitatis cap. 13. Andreas Cretensis orat. 2. de dorm. Gulielmus, Honorius, Hailgrinus, Carthusianus, & communiter interpretes in Cant. Inter quos Aponius, qui ante octingentos circiter claruit, pronunciat *infelicem, qui*

Plinius.

Myrrha mortificationis in Virgine perfectissima.

Hugo Card.

Deut. 33.

Deut. 33.

Deut. 33.

Ex membris sponsæ gloriæ pignus deducitur. *hoc non credit.* Ostendam breuissimè membra sponsæ, quæ non sine magno Spiritus sancti mysterio describuntur, omnia gloriæ pignus, beatitudinis omen: spem salutis exhibere: vt merito possint ea sibi statuere Deiparæ studiosi suæ prædestinationis signum.

Primum, & præcipuum membrum est caput cum suo capillamento: *Caput tuum est Carmelus, coma capitis tui purpura Regis iuncta canalibus,* Cant. 7. Dicitur caput vt *Carmelus.* In quem locum Gulielmus: *Mens,* inquit, *in Virgine Matre moni comparatur propter excellentiam gratiæ.* Comparatur autem Carmelo, qui mons, vt notat Theodoretus, & alii, antecensissimus est, & floribus coronatus; vt è suo capite, tanquam è florentissimo monte, exhibeat suis Virgo ferta numquam marcescentia, semper florida beatitudinis: *Coma capitis, sicut purpura Regis.* Ecce Deipara è suo capite vnà cum coro purpuram exhibet & regnum. Quippe, vt ait Ambrosius in Psal. 118. ferm. 17. *ipsa tanquam bene merita Regina Christi sanguine coronatur: qui purpura est, quia Reges facit, & meliores Reges, quibus Regnum donat æternum.* Quod autem additur, *iuncta canalibus,* significat, vt ait Gulielmus, *quod tincturam illam Regalis indumenti, qua facta est in Passione, illico sequuta est abundantia gratiæ, qua per aquam signatur.* Clarius prædestinationis omen inuenitur in sponsæ crinibus, si legamus cum Septuaginta *Rex ligatus in canalibus:* Christus enim ita ligatur flexibus crinium, idest, vt Rupertus explicat in Cant. 4. *cogitationum Virginis,* vt quidquid illa ad suorum clientum salutem excogitat, ipse cogatur exequi tanquam Rex ab ea ligatus in suis crinibus, & suis cogitationibus alligatus.

Secundum membrum sunt oculi, *Oculi tui columbarum,* Cant. 4. Nemo ignorat columbam symbolum esse felicitatis. Quamobrem Valerianus in hierog. lib. 22. *adnumerantur,* inquit, *columba inter eas alites, quæ Regibus auspicia faciunt.* Hinc *Aneæ columba gemine à matre in auspicium missæ; & Casari originem inde trahenti prospero fuerunt ostento.* Gemini sponsæ oculi, quasi *columba gemine à matre in auspicium missæ* iis, qui filiali affectu Virginem prosequuntur; auspiciam vtique sunt regni & futuræ felicitatis. Hoc insinuatur à Dauidè Psal. 67. *penna columba de argentata & posteriora dorsi eius in pallo e auri,* per quod significatur omen futuræ felicitatis. Quippe, vt ait Augustinus in eum Psalmum, *posteriora sunt in auro: quia anima, postquam de corpore exiit, super aurum lucet in charitate, quæ nunquam excidit: hic argento splendens, ibi auro.* Oculi igitur Mariæ per columbas argenteas simul & aureas designati, & præsentem felicitatem ominantur, & futuram, iis præsertim quos Maria benignè intuens, quasi oculis aspicit columbinis. Quamobrem Anselmus apud sanctum Antoninum, 4. part. tit. 15. cap. 14. §. 7. *neesse,* inquit, *vt iis ad quos Maria pro eis aduocans conuertit oculos, iustificentur & glorificentur*

rificentur: Quia scilicet Mariæ oculi sicut columba: eius nempe, quæ uisa est à Dauide argenteis pennis, dorso aureo, felicitatem afferens iustificationis in pennis argenteis, glorificationis in dorso aureo: ideo *ii ad quos conuertit oculos, necesse est ut iustificentur & glorificentur.*

Tertium membrum est *nasus sicut turris Libani, quæ respicit contra Damascum*, Cant. 7. Mysterium in hoc latet, quod Adam post peccatum expulsus est è Paradiso in agrum Damascenum: ibique pœnitentiam egit peccati, vixit, sepultusque est, ut tradunt aliqui. In Virgine igitur habetur turris præsidii contra Damascum: & contra id quod post eiectionem è Paradiso ibi sedem fixit, peccatum. Quippe, ut notat hic Theodoretus, *Damascum pro impietate frequenter ponit scriptura: ut Isaiâ 8. auferetur fortitudo Damasci. Qui pugnat ex hac turri omen habet victoriæ.* Siquidem hic, ut notat Gulielmus in hunc locum, *clementia piæ matris, quæ se propitiâ pœnitentibus exhibet, insigniter commendatur. Nasi quippe officio hauriuntur odores. Quid autem preces piorum nisi odores quosdam suauissimos dixerim?* Dicitur autem *turris Libani*, quod idem sonat ac turris candoris: quia; ut notat idem Gulielmus, *fabricauit Deus, candidatis suis (prædestinatis) hanc turrin fortitudinis à facie, inimici. Turrim fiducia contra faciem Damasci; id est propria matris clementiam illis ad magnum, certumque munimen attribuit.* (Quid est magnum, & certum munimen, nisi magnum, & certum pignus salutis?) *Hæc est ergo turris Libani fortis munitio candidatorum, ne quando dicat inimicis præualui aduersus eos: & denigravi nitorem eorum. Turris ista respicit contra Damascum. Respicit enim piæ, quos respicit muniendus. Sed toruo, & terribili oculo respicit contra Damascum: ut arceatur ab his; quos illa tuendos suscipit.* Quid clarius pro prædestinationis signo in iis qui sub tutela latent Mariæ?

Quartum membrum sunt genæ. *Sicut fragmen mali punici, ita & genæ tuæ.* Cant. 4. Ex his genis Virginis & munimen habemus, & pignus salutis. Primò quia in colore sanguineo, qui habetur in fragmine mali punici, refertur sanguis Christi: quem, si ille cælat in uenis, Maria prodit in genis omnibus exhibendum. Ideo Gulielmus: *Cum filius, inquit, dicit matri suæ, sicut fragmen mali punici genæ tuæ, indicat pudorem in genis, colorem referentem cruoris; cuius effusio mundi redemptio extitit.* Secundò, quia malum punicum fractum purpuram exhibet in granis coronam in cortice: qua solum malum punicum, inter poma cætera, coronatur. Ecce nobis in genis Mariæ regni cælestis pignus; purpura, & corona: ideoque dicuntur referre mala punica Paradisum: *Emissiones tuæ Paradisus malorum punicorum.* Cant. 4. Nonne suis Maria Paradisi dat pignus, quæ in genis

Cant. 7.

Theodoretus.

Gulielmus.

CCLXX.

Cant. 4.
Mariæ genæ
pignus exhibent salutis.
Gulielmus.

exhibet paradisum? Idcirco dicuntur *genæ sicut fragmentum mali punici* : quia cum duplex sit Ecclesia, triumphans, & militans; *genæ Virginis comparantur Ecclesiæ triumphanti, quæ alterum quali fragmen est Ecclesiæ militantis.* Hæc animadversio est Martini Delrio: qui, *genæ*, inquit, *triumphantis Ecclesiæ non integro malo punico comparantur, sed fragmini: quia fragmen alterum est Ecclesia militans.* *Genæ igitur Virginis sunt fragmen mali punici: quia Ecclesiam tantummodò præferunt triumphantem.* Quod testatur Areopagita in epist. ad Paulum, ubi affirmat se ductum ad *Deiformem præsentiam altissima Virginis, non potuisse tantæ felicitatis insignia suscinere: quoniam nulla videri potest major gloria beatorum.* Ecce aspectus & *genæ Virginis nihil aliud præferunt quàm Paradisum, beatitudinem, gloriam.*

Delrius.

Quintum membrum, quod in Virgine commendatur à sponso, sunt labia: *Sicut vitæ coccinea labia tua*, Cant. 4. Clarius Septuaginta, *funiculus coccineus labia tua.* Arcanum in hoc latet mysterium, ad indagandum in Virgine nostræ prædestinationis auspiciam. Alluditur profectò ad funiculum coccineum, quem Rahab visa est suspendere in fenestra ad signum suæ salvationis, & omnium ejus domesticorum. *Signum fuerit funiculus iste coccineus, & ligaveris eum in fenestra*, Josue cap. 2. Rahab autem in hoc typum Mariæ gessisse ostendimus supra num. 249. Suspendit Rahab funiculum coccineum in fenestra domus: suspendit Maria funiculum coccineum in fenestra oris. Illa in signum salutis sibi, & domesticis, incensa Iericho sub duce Iesu filio Nave; hæc in signum salutis sibi & devotis, inenso orbe, sub iudice Iesu filio Dei. Ideo Mariæ dicitur, *funiculus coccineus labia tua*, signum in iis præferens salvationis omnibus domesticis suis. Est animadversio Theodreti in hunc locum: ubi, *per funiculum*, inquit, *coccineum in memoriam redigit Rahab: quæ ejus figuram gerebat in veteri Testamento. Etenim ipsa quoque habuit signum salutis funiculum coccineum, quem suspensum dimittere visa est è fenestra.* Hoc signum sponsus in ore sponsæ collocat: quia scilicet verba prudentia ex ore Virginis, & voces internæ, quibus suis alloquitur, sunt tanquam funiculus coccineus prænuncians, & promittens salutem. Ideoque subditur, *& eloquium tuum dulce*: quia dulcedinem sponderet æternæ vitæ. Quod idem innuitur Psal. 44. dum Virgini dicitur, *diffusa est gratia in labiis tuis.* Gratia enim, quam fundit in corda eorum qui eam audiunt, funiculus est coccineus, vexillum & signum salutis: cum gratia sit semen & pignus gloriæ. Idcirco Rupertus in hæc verba, *Labia eius sicut vitæ coccinea*, dicit *Virginem in ista gratia esse cæteris omnibus incomparabilem, post dilectum suum: cui specialiter Spiritus sanctus in Psalmo dicit, Diffusa est gratia in labiis tuis.* Quod si ex ore Herculis catenas prodisse aureas ad ligandos animos

Cantic. 4.
In Mariæ labiis salutis auspiciam.

Josue 2.

Theodor.

Psal. 44.

Rupertus.

autumarunt antiqui, teste Valeriano in hierogl. libro 3. ex ore Virginis funiculus coccineus prodire dicitur non ad ligandos animos, sed ad soluendos; cum signum sit libertatis filiorum Dei. Ex alio etiam capite hic funiculus coccineus prædestinationis signum adumbrat, & promissionem gloriæ: quippe solemne fuit apud Hebræos hereditatem appellare nomine funiculi, ex quo terram promissionis mensi sunt funiculis. Ideoque dicit Psal. 77. *sorte diuisit eis terram in funiculo distributionis.* Quam consuetudinem eosumpsisse ab Ægyptiis author est Hieronymus in cap. 3. Ioëlis. Quamobrem dicitur Deut. 32. *Iacob funiculus hereditatis eius,* nempe Domini; idest hæreditas Domini. Et Psal. 15. dicitur à Dauide, *funes ceciderunt mihi in præclaris; etenim hereditas mea præclara est mihi?* quia scilicet, ut dicit Psal. 72. *pars mea Deus in æternum.* Funiculus igitur hic è Deiparæ labiis prominens, Deum ut hæreditatem promitti: & terram vere promissionis metiendam, pro cuiusque meritis, & maximè pro cuiusque affectu in Virginem, funiculo isto coccineo qui pendet ex ore Virginis: quasi danda sit unicuique ea portio gloriæ, quam illa suo ore statuerit. Dicitur autem funiculus hic coccineus: tum quia, ut ait Nyssenus hom. 7. in Cant. *per coccineum ad sanguinem Christi per quem redempti sumus, respicitur:* quem Christo communicatum à matre æquum est dispensari à matre. Tum quia funiculus hic coccineus est veluti vexillum purpureum: sub quo prædestinati hinc militant, ibi triumphant. Nimirum Christus est Dux, Maria vexillifera: atque adeo ii primum expectant à Christo, qui militant sub vexillo Mariæ. Quamobrem Bernardus sermone 4. in Salue. Mariam alloquens, *Tu, inquit, vexillifera in nobis, vexillifera Regis te ducente pro nobis.* Nempe è labiis Mariæ prodit signum, & vexillum salutis. Labia igitur Mariæ funiculus coccineus: ut qui signum suæ prædestinationis indagat, illi signum sit funiculus iste coccineus.

Sextum membrum à sponso laudatum in Virgine, est collum: *Sicut turris David collum tuum, quæ est adificata cum propugnaculis.* Cant. 4. In hac turri præsidium etiam peccatores reperiunt: quippe Maria, ut ait Hailgrinus, *fuit à Christo uero Dauide fabricata, ut peccatoribus esset refugium & munimen. Propugnacula huius turris sunt gratia, quibus peccatores protegit, & inimicum expugnat.* In Maria igitur signum prædestinationis inueniant etiam peccatores, modò confugiant ad hanc turrim: quandoquidem, ut dicitur Cant. 4. *mille clypei pendent ex ea omnis armatura fortium. Millenarius numerus,* ut ait Gregorius libro 9. Moralium cap. 2. *pro uniuersitate solet intelligi. Mille clypei, omnes clypei:* quia scilicet contra omnes dæmonum tentationes, contra omnium uitiorum insultus, contra omnes animi passionem reperitur clypeus in Maria. Ideo Bernardus hom. 2. super Missus est: *Si iactaris, inquit, superbia uindis, se ambitionis, se*

Psalm. 77.

Deut. 32.

Psalm. 15.

Psalm. 72.

Nyssenus.

Bernard.

CCLXXI.

Cant. 4.

Mariæ col-

lum turris

præsidii pec-

catoribus.

Hailgrinus.

Gregorius.

Bernard.

detractiois, si amulationis, voca Mariam. Si iracundia, aut auaritia, aut carnis illecebra nauiculam concusserit mentis, respice ad Mariam. Si criminum immanitate turbatus, barathro cæperis absorberi tristitia, cogita Mariam. Ecce in hac turri contra omnes hostes mille clypei, omnes clypei. Idcirco subdit, *omnis armatura fortium.* Illi igitur fortitudinem & victoriam sibi promittant, qui clypeis armantur ex hac turri. Ideo idem Bernardus sermone 4. super Salue, *Ex te*, inquit, *prodit omnis armatura fortium: quia nihil est virtutis, quod ex te non resplendeat.* Et sanctus Thomas opusc. 8. *Mille*, inquit, *clypei pendunt ex ea; quia in omni periculo obtinere potes salutem à Virgine gloriosa.* Obseruandum etiam est, quòd dicuntur solum *clypei omnis armatura fortium*, non enses, non iacula, non arma alia offensiuæ: quia certamen, quod gerunt electi, totum positum est in tolerantia, non inferendo malum, sed perferendo, iuxta illud Luc. 21. *in patientia vestra possidebitis animas vestras.* Denique adeo verum est repetiri in Maria *omnem armaturam fortium*, vt ipsemet Christus ad pugnandum contra diabolum, quando carnem suscipit, arma suscepit ex Maria. Ideo Methodius orat. in hypap. *Tu*, inquit, *potentem illum corpore, quasi panoplia (hoc est omni armorum genere) induis; per quem ignita omnia maligni tela extinguuntur.* Si Christus ipse, prædestinatorum caput, arma sumpsit ex Maria: si in ea est *omnis armatura fortium*; vtique Mariæ deuoti, qui ex ea clypeos sumunt, fortes sunt, & electi: qui verò non armantur ex Maria, imbecilles sunt, & reprobi. Ex accessu igitur ad Mariam maximum habetur prædestinationis signum, quia in Maria habentur omnia contra hostes arma, omnia prædestinationis media & præsidia.

Ex Maria
Christus arma
suscepit
ad pugnandum
cum
diabolo.

Cant. 8.

Mariæ vbera
turres dum
nos lactant,
& muniant.

Isa. 8.

Tertull.

Septimum membrum, de quo ipsamet Deipara gloriatur, sunt vbera, *Ego murus, & vbera mea turris*, Cant. 8. vt non deessent collo, tanquam turri Dauid præcipuæ, duæ hinc inde turriculæ, siue ad ornamentum, siue ad munimentum: quòd ii qui ad Mariam confugiunt, inueniant vndique turres, è quibus hauriant spem salutis. Dicuntur autem ipsamet Mariæ *vbera turres*; quia suos lactando protegit, protegendo lactat: dum iis & munimen exhibet, quo eripiat ab æterna morte; & alimentum præbet, quo alat ad æternam vitam. Lactauit Maria corporaliter Christum: & fuere illi matris *vbera sicut turris*, dum adhuc lactans inter ipsamet turrita vbera debellauit diabolum. Ideoque dicitur Isa. 8. *Antequam sciat puer vocare patrem suum & matrem, auferetur fortitudo Damasci, & spolia Samaria coram Rege Assyriorum.* Quæ de uictoria Christi pueri conuersione trium Magorum reportata à Diabolo explicant Athanasius libro de Incarnatione Verbi cap. 1. & Tertullianus libro 3. contra Marcionem cap. 3. & libro contra Iudæos cap. 9. Dum penderet Christus inter materna vbera, vt idem Tertullianus loquitur, *vagitu erat infans ad arma*

convocaturus, & signum belli crepitacillo veluti tuba daturus. Quippe ea de Gentilitate victoria non parva est à Christo in ligno Crucis, sed in gremio matris. Quod passim notarunt Patres. Chrysologus homilia 8. in Matth. *Invenerunt, inquit, Magi puerum cum Maria, quem in suo gremio collocavit.* Ambrosius sermone 1. de Epiphania, *Mater partu molli blanditur gremio, cum adorandum Magis ingerit.* Idem notant Hilarius homilia 1. de Epiphania, Emissenus & Euthymius in cap. 2. Matth. ut mirum non sit appellari à sponso Mariæ ubera turres, inter quas Christus puer victoriam de Gentibus reportavit: cum nondum suum funderet sanguinem, sed dum Mariæ lac sugeret. Lactat nunc quoque Maria spiritualiter suos lacte spiritualium consolationum; dumque eos inter lactandum victores reddit diaboli, præstat utique iis ubera sicut turres. Quamobrem Gulielmus in hunc locum, *Ego, inquit, murus, & ubera mea turris: idest tanta fortitudinis facta sum, ut omnibus ad me confugientibus non tantum murus sim ad muniendum, sed & mater ad nutriendum: & talis mater, cuius ubera sunt sicut turris, cuius maternum pectus non tantum parvulos nutriat, sed etiam dum adhuc in nutrimentis sunt & minus apti ad prælium, hostibus inaccessibiles faciat; cum creverint fiducialiter processuros ad campum, non tantum carnem & sanguinem, sed & spiritualia nequitia ad prælium provocaturos.* Ecce in uberibus omen victoriæ. Non arcentur ab his devoti Virginis, etiam peccatores. Nempe ad hoc duo gestat ubera, ut unum iustis, alterum peccatoribus præbeat. Ideo Riccardus Victorinus, *Beata Virgo, inquit, habet duo ubera gemina dilectionis lac fundentia, quia reis impetrat veniam, & iustis gratiam.* Porro numquam siccantur lacte hæc ubera: neque unquam iis deest lac uberrimum misericordiæ, quo succurrat miseriæ. Quamobrem Hugo de Sancto Victore: *Ubiunque, inquit, fuerit miseria, tua & currit & succurrit misericordia. Adeo ubertate replentur ubera tua, ut tacta alicuius miseriæ notitia, lac fundant misericordia: nec potes miseriæ scire, & non subvenire.* Præterea, tanta velocitate currit Maria ad præbendam suis lac prædictum misericordiæ, ut rursus ejus ubera comparentur à sponso hinnulis capræ: *duo ubera tua, sicut duo hinnuli capræ,* Cant. 4. quia illa ubera exiliunt ad lactandum velocitate hinnulorum. Quod advertens idem Riccardus, *hinnulorum, inquit, velocitati comparantur; quia velocius occurrit eius pietas, quam invocant; & causas miserorum anticipat.* Quod si per duo Virginis ubera accipiantur, ut vult Rupertus, Mariæ maternitas & virginitas; utroque hoc ubere suos illa nutrit, & pascit. Quippe maternitatem ad impetrandum pro suis: virginitatem exhibet ad eosdem purificandos. Quocirca studiosi Virginis, cum carnalibus tentationibus infestantur, solent ad puritatem Virginis confugere, signando ter lumbos, & dicendo, *per immaculatam Conceptionem, &*

Maria in suo gremio Christum Magis dedit adorandum. Chrysologus. Ambrosius.

Ricc. Vict.

Mariæ ubera numquam siccantur. Hugo Vict.

Cant. 4.

CCLXXII. *purissimam Virginitatem tuam manda cor, & carnem meam.* Quod experti testantur praesidium esse contra has tentationes praesentissimum, euadente Virginitatis vbera in turrim, qua arceatur impuritas. Idcirco assimilantur etiam vbera Virginis *hinnulis caprea, qui pascuntur in liliis*: quia eos maximè Virgo in suis claudit vberis, quasi intra se gestans, qui pascuntur inter candidissima lilia castitatis. Vbera igitur Mariae signum praedestinationis suis exhibent: tum quia media iis fuerunt salutis, ac proinde signa: tum quia vbera, quibus hinc Deipara suos lactat, praesagia sunt caelestis beatitudinis. Quippe deuotos Virginis, quos illa hinc suo pascit lacte, Christus in caelo admotos ad mammillas diuinæ essentiae pascet aeterno lacte. Ideo ait Riccardus Victorinus, *per hinnulos hos* (qui ad Mariae vbera hinc pendunt) *intelligi hominum animas ad caelum translatas ubi Christus pascit hinnulos caelesti lacte.*

Octauum membrum à sponso in sponsa celebratum, est venter:
Cant. 7. Venter tuus aceruus tritici, vallatus liliis, Cant 7. In hoc magnum Deipara praefert suis praedestinationis indicium; quia nomine tritici veniunt electi, sicut nomine zizaniae reprobi, ex Matth. 13. Colligite zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum: triticum autem congregate in horreum meum. Venter ergo Mariae aceruus tritici: quia ipsa electos omnes tanquam vera mater gestat in vtero. Quamobrem Epiphanius, sermone de laudibus Deiparae, *ipsa, inquit, Verbum veluti granum frumenti suscipiens, eius manipulos germinauit, nempe electos caeteros.* Quod clariùs tradens sanctus Bernardinus Senensis tomo 3. ser. 6. art. 2. cap. 2. *Virgo, inquit, omnium electorum salutem viscerosissimè expetiit, ita ut omnes, tanquam verissima mater filios, in suis visceribus bainlaret.* Qui igitur filiali affectu prosequuntur Mariam tanquam matrem, signum praedestinationis in hoc habent, quod eos Maria gestat in vtero tanquam filios, proinde tanquam electos. Quippe *venter eius aceruus tritici, idest cumulus electorum, Dicitur etiam vallatus liliis, quia lilius est spei symbolum.* Quapropter in moneta Antonini Pii, refert Valerianus in hierogl. lib: 55. ex vna facie sculptum apparebat lilius: ex altera, inscriptio, *spes perfecta.* Venter igitur Mariae vallatur liliis; ut iis, quos ipsa materno gestat affectu, *spem perfectam* faciat aeternae vitae. Potest etiam dici Mariae *venter aceruus tritici vallatus liliis*: quia in ventre illo virgineo compactus est panis ille Eucharisticus, quo nutrimur ad aeternam vitam. Quippe, ut ait Ambrosius libro de instit. Virg. cap. 14. *in Virginis vtero aceruus tritici germinabat. Hoc granum omnes homines perpetua caelestium munerum esca saturauit.* Et Epiphanius sermone de laudibus Mariae, *Virginis, inquit, vterus panem vitae Christum per nouem menses decoquendum accepit.* Basilius etiam Seleucia Episcopus orat. de Annunc. *Virgo, inquit, caelestem panem, qui fidelibus in cibum*

Cant. 7.

Matth. 13.

Maria electos gestat in vtero. Epiphanius. Bernard.

Valerian.

Ambrosius.

Epiph.

Basilius.

& potum exhibetur, utero complexa est. Venter igitur Mariæ exhibet suis prædestinationis pignus, dum euadens aceruus tritici exhibet panem vitæ. *Vallatus liliis*, veluti candidis hostiolis circumseptus: quæ, dum præferunt speciem lili, & spem & odorem afflant immortalitatis. Ideo Eucharistiam appellat Ambrosius, *lilium in quo est splendor æternitatis*: nimirum, *qui manducat hunc panem, viuet in æternum*, Ioan. 6. In hoc igitur *acerno tritici* nutrimentum à Maria exhibetur nobis æternæ vitæ: in hoc liliorum vallo spes nostræ prædestinationis figitur.

Nonum membrum, quod sponsus in sponfa prædicat, est vmbilicus: *Vmbilicus tuus crater tornatilis, numquam indigens poculis*, Cant. 7. Sicut adumbrat Eucharistiam sub specie panis in ventre, *Venter tuus aceruus tritici*; ita eandem sub specie vini in vmbilico, *Vmbilicus tuus crater tornatilis*. Alludit ad quod dicitur Prou. 9. *Sapientia miscuit vinum*; siue, vt alii, *miscuit in cratere vinum, & proposuit mensam*. Quamobrem Ambrosius de instit. Virg. cap. 4. *Verè aluus ille Mariæ crater tornatilis: in quo erat sapientia, qua miscuit in cratere vinum*. Ex hoc cratere in aureos Ecclesiæ scyphos transfunditur sanguis sub specie vini, idque indeficienter, ac perenniter: & ideo dicitur *crater nunquam indigens poculis*. Quamobrem Gulielmus, *nunquam, inquit, indigens poculis; quia quotlibet inde hauriant, & quantumlibet hauriant, nequit exhauriri*. In hoc ergo etiam Maria prædestinationis affert pignus, iuxta id quod dicitur Ioan. 6. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam*: dum Maria in ventre carnem, in vmbilico exhibet sanguinem. Vtrumque conjunxit Zach. cap. 9. *Quod est bonum eius, & quod est pulchrum eius? Frumentum electorum, & vinum germinans Virgines*. Frumentum electorum: & ideo Mariæ dicitur *venter tuus aceruus tritici*. Additur præterea, *vinum germinans virgines*: & ideo dicitur *vmbilicus tuus crater tornatilis, numquam indigens poculis*. Et ratio est, quia sicut *caro Christi est caro Mariæ*, vt ait Augustinus sermone de Assumptione; ita sanguis Christi est sanguis Mariæ: quia, vt ait Emissenus hom. 1. de Natiuitate Domini, *sanguinem, quem etiam pro matre obtulit, de sanguine matris accepit*. Et ideo in sacro Altari non solum Christi, sed etiam Mariæ carnem haurimus & sanguinem. Quod Mariæ deuotis specialem affert perceptione Eucharistica voluptatem, & specialem spem salutis; tanquam Mariæ quoque carni & sanguini concorporatis. Quamobrem Petrus Dam. serm. 45. cum dixisset manare aliquid ex vberibus Virginis, & in carnem verti Saluatoris; mox subdit, *Illud absque vlla dubietate, non aliud, nunc de sacro Altari percipimus: & eius sanguinem (Mariæ) Sacramentum nostræ redemptionis haurimus*. Ideo sicut Eucharistia per manna signatur; ita ipsamet Virgo manna dicitur. Quare Ambrosius in Ps. 21. *Ambrosius.*

Cant. 7.

Prouerb. 9.
Ambrosius.
Mariæ aluus
crater torna-
tilis, è quo
vinum san-
guinis Chri-
sti transfun-
ditur.

Gulielmus.

Ioan. 6.

Zach. 9.

Emissen.

Mariæ car-
nem & san-
guinem in
Eucharistia
haurimus
cum Chri-
sto.

Petr. Dam.

Ambrosius.

Ipsam, inquit Mariam manna dixerim, quæ velut calitus veniens cunctis Ecclesiarum populis cibum dulciorem melle defluxit. Si igitur in Eucharistia, ut canit Ecclesia, futuræ gloriæ nobis pignus datur; Mariæ umbilicus crater tornatilis exhibet nobis prædestinationis signum in poculo Eucharistico. Ideo Alanus in eum locum, Maria, inquit, umbilicus plenus poculis, mundo propinans vinum salutis, vinum latitæ, poculum vitæ. Et ante illum Gulielmus, umbilicus ille, inquit, virgineus vitam mundo quasi crater tornatilis propinavit. Ex hoc cratere spes hauritur salutis.

Alanus.
Mariæ umbilicus prædestinationis signum exhibet.

Cant. 7.

Maria, quos spiritualiter generat, ornat & coronat.
Ambrosius.

CCLXXIII.

Cassiodor.

Cant. 7.

Theodor.

Honor.

Decimum membrum sunt femora, *Iunctura femorum tuorum sicut monilia*; siue, ut alii, *sicut torques*, Cant. 7. Ita enim legunt Ambrosius, Gregorius, & alii, ubi aliqui codices, *iunctura femorum tuorum*, Per femora spiritualia, ut notat Alanus, generatio spiritualis intelligitur: sicut per femora corporalia generatio corporalis. *Iunctura igitur femorum Virginis sicut monilia*; quia eos, quos Maria spiritualiter generat, quali monilibus ornat, & coronat. Quamobrem Ambrosius libro de instit. Viig. cap. 4. *Quam pulchra, inquit, illa, quæ in figura Ecclesie de Maria prophetata sunt; si tamen non membra corporis, sed mysteria generationis eius intendas: Dicitur enim ad eam; Moduli femorum tuorum similes torquibus. Et infra; Sicut victores solent secularibus præliis strenuorum virorum donatas torquibus honorare cervices; ita iugum nostrum leuavit, ut fidelium colla virtutis insignibus coronaret. Coronis igitur assimilat Mariæ femora sponsus, & torquibus triumphantium: quia iis, quos tanquam sui studiosos specialius pia mater gestat in femore, pollicetur torques aureos ac triumphalia ornamenta. Quando, ut notat idem Ambrosius in Psal. 116. serm. 17. *Sponsæ femora ornamentis pretiosissimis comparantur, & torquibus triumphantium. Ex his omnibus iam habentur membra omnia, quæ à sponso describuntur, in Virgine non aliud exhibere quam prædestinationis auspicia, æternæ salutis pignora, victorias, coronas, triumphos; ut non immeritò dicatur tota eius statura assimilata palmæ, Cant. 7. Quo significatur Mariam, quanta quanta est, præmonstrare victorias, & præmium ipsum cælesti. Ideo Cassiodorus in eum locum. Palma, inquit, victricem onerat manum: & ideo præmium illud significat, quod victoribus sanctis in celestibus dandum est. Quid clarius, ad ostendendum nostræ prædestinationis signum reperiri in Maria? Denique nihil in ea aliud contineri, præter victorias & triumphos, satis indicauit sponsus, cum dixit, *Quid videbis in Sunamite nisi choros castrorum?* Cant. 7. Castra quidem propter auxilium, quod Maria fert in hac vita pugnantibus: choros, propter cantica & præanas, quæ Maria præbet triumphantibus. Idcirco Theodoretus: *Quid videbis, inquit, in Sunamite nisi choros castrorum? Ex castris enim fiunt chori. Nam, ut addit Honorius, cum in castris virtutis vicerint***

vicerint milites, paena canentes redeunt; & choros ducentes victoria praconium celebrant. Ideo quicquid est in Maria, castra sunt, & chori: castra in praesenti vita ad pugnandum, choros promittentia aeternae vitae ad canendum. Dicitur autem non videri in Maria nisi choros castrorum; non autem dicitur castra chororum: quia ita illa certum fert suis alleclis praedestinationis auspiciam, ut in iis prius videantur chori, quam castra; antea triumphus, quam pugna. Haec ex Canticis: qui totus liber, ut ait Andreas Cretensis in Cant. Virginem praemonstrabat. Multa de Virgine tanquam praedestinationis praenuncia e sacris literis hausimus, plura praetermisimus: quippe, ut affirmat sanctus Vincentius serm. 2. de Nativitate Virginis: *Maria in omnibus libris sacrae Scripturae, & in omnibus Canticis, immo etiam in singulis versibus directe vel indirecte, mystice designatur.* Atque haec quoad probationem e Scripturis.

Canticorum liber totus Virginem praemonstrat. Andr. Cret. Vincent.

Probatur idem secundò ex Patribus: quorum testimonia quamplurima adteximus Scripturis; alia intermiscenda sunt rationibus: hic paucissima seligemus.

Primum testimonium sit celeberrimum illud Germani Constanti-
nop. sermone de zona Virginis, ubi, *si tu, inquit, nos deserueris, quidnam de nobis fiet, o sanctissima Deipara, spiritus & vita Christianorum? Quomodo enim corpus nostrum vitalis signum operationis habet respirationem: ita sanctissimum tuum nomen, quod in ore servorum tuorum versatur assidue, in omni tempore, loco, & modo, vita & laetitia non solum est signum; sed etiam ea conciliat, & procurat.* Sicut igitur respiratio causa est, & signum vitae corporalis: ita affectus in Mariam causa est & signum vitae spiritualis, nempe vitae gratiae, ex qua vita gloriae. Observandum est dici nomen Maria, quod in ore servorum tuorum (deuotorum Virginis) assidue versatur in omni tempore, loco, & modo signum esse vitae. Quapropter magnum praedestinationis signum est apud Virginis studiosos assidue habere in ore Mariam: sive eam laudando, sive precando, sive alios propter eam obtestando, sive ejus auxilium iis imprecando, sive ad ejusdem amorem & studium alios cohortando: quia nomen Maria assidue in ore servorum suorum versari, signum est vitae. Quod si per momenta fit respiratio; & si intervallo temporis aliquo prohibeatur, signum est & causa mortis: idem proportionaliter censeretur de nomine Mariae, ita ut saltem dies non transeat, absque eo quod servi Mariae, aliquo ex praedictis modis, etiam apud alios Mariae nomen non spirent: praesertim inferendo in aliorum auribus atque animis Mariae laudes, & studia in Mariam. Denique, ut ait Bernardus serm. 2. super Missus est, *Maria non recedat ab ore, non recedat à corde:* quia scilicet respiratio fit ore & corde. Non praetermittam hic, quod narrat Antonius de Balinghem in Ephemeris de B. Virg. die primo Nouemb. nempe reper-

Mariae patrocinium signum esse praedestinationis e Patribus probatur. Germanus.

Mariam assidue in ore habere, praedestinationis signum.

Bernardus.

Mira res
cujusdam
religie.

tam fuisse in Insula Iaponia anam quandam ita suæ superstitioni addictam, ut singulis diebus Amidæ nomen pronunciaret centies quadragies millies. Quod ut exequi posset, solem surgendo præveniens, antelucanas horas occupabat. Hæc postmodum ad Christi fidem traducta, totidem vicibus, nempe centies quadragies millies, Iesu & Mariæ nomen quotidie proferebat. Profectò non pluries respirabat: ut nuper in extremo terræ margine una impleteret neophyta, quod tot antè sæculis Germanus Episcopus docuit, de respiratione assidua in nomine Mariæ. Iure Bonaventura in *Plat. Respirate*, inquit, *ad eam perdit peccatores*. Inter hæc eadem dulcissima nomina Iesu & Mariæ non modo spiritum ducere, sed etiam extremum spiritum ducere (quod vehementer optare, & enixè à Deo petere, adhibito intercessore Iosepho, solent viri pii) maximum duco prædestinationis auspiciam. Quippe inter vitalia nomina intercedere non potest mors nisi vitalis. Ita non solum signum vitæ est, juxta testimonium allatum Germani, in hoc nomine respirare, sed etiam expirare.

Inter Iesu & Mariæ nomina spiritus semper ducendus: & extremus mittendus.

Maria expectatio præmiorum.
Augustinus.

Secundum testimonium est Augustini ser. 2. de Domin. Annunc. ubi, *Tu es*, inquit, *spes unica peccatorum: in te nostrorum est expectatio præmiorum*. Quid est expectatio præmij, nisi prædestinationis auspiciam?

D. masc.

Tertium est testimonium Damasceni in Annunc. Dei Genitricis, *Spem*, inquit, *tuam habens, ô Deipara, servabor: defensionem tuam possidens, non timebo. Persequar inimicos meos, & in fugam vertam habens ut thoracem protectionem tuam, auxilium tuum: nam devotum tibi esse est arma quadam salutis, que Deus iis dat, quos vult salvos fieri*. Ita Damascenus apud Binettum in tessera num. 12. Hoc testimonio nihil clarius.

Bernardus

Quartum testimonium est Bernardi sermone de Nativit. Virg. ubi, *Si quid*, inquit, *spei in nobis est, si quid salutis ab ea (Maria) noverimus redundare*. Si tota spes salutis in Maria, utique majus aut minus prædestinationis signum est per majorem, aut minorem accessum ad Mariam. Clarius idem sermone super Missus est, *Hæc*, inquit, *peccatorum scala: hæc maxima mea fiducia: hæc tota ratio spei mea*. Si Bernardo tota ratio, sive totum fundamentum spei est Maria, apertè hinc colligitur, quod totale fundamentum salutis reponi debeat in protectione Mariæ: non quod excludatur Christus, ut imperitè calumniantur hæretici; sed quod Maria sit fundamentum immediatum, Christus ultimum: sitque illa, ut ait idem Bernardus sermone in signum magnum, *mediatrix ad mediatorem*.

In Maria tota ratio nostra spei.

CCLXXIV.

Quintum testimonium est ejusdem serm. 2. de Pentec. *Ad illam (Mariam) sicut ad medium, sicut ad arcam Dei, sicut ad rerum causam, sicut ad negotium seculorum respiciunt & qui in celo habitant, ut resarciantur: & qui in inferno (in infero loco Purgatorii) ut eripiantur*.

tur : & qui precesserunt ut Propheta fideles inueniantur : & qui sequuntur , ut glorificentur. Respicere igitur in Mariam , quod fit siue imitando , siue deprecando , habet pro fine glorificationem : & sic prædestinationis est signum : sicut iis , quibus inter medias tempestates conspiciendum se præbet stella polaris veluti commonstrans portum , habent in ea signum salutis. Idcirco : ut monet idem Bernardus sermone 2. super Missus est, *Si insurgant venti temptationum , si incurras scopulos tribulationum : respice stellam , voca Mariam. Quemadmodum igitur tota nauigantium spes posita est in ligno & in stella ; ita tota viatorum spes est posita in cruce , & in Maria. Quod animaduertens Innocentius , apud Bonauenturam in spec. cap. 3. Quibus , inquit , auxiliis possunt naues inter tot pericula pertransire vsque ad litus ? Certè per duo , per lignum & stellam : idest per fidem crucis , & per virtutem lucis , quam peperit nobis maris stella Maria.*

Sextum testimonium est Anselmi apud Bonauent. in spec. Virg. cap. 5. *Sicut , o beatissima Virgo , omnis à te auersus , & à te despectus necesse est ut intereat ; ita omnis ad te conuersus , & à te respectus , impossibile est ut pereat.* Hoc testimonio nihil illustrius. Quippe Anselmus pronunciat verè studiosos Mariæ , quos illa benigniore censetur respicere oculo , impossibile esse ut pereant. Ad hoc explicandum , apprimè facit quod refert sanctus Epiphanius in Physiologo c. 23. esse quandam auem charadriam appellatam , hac proprietate præditam , quod si quis morbo laboret , sitque hominis ægrotudo lethalis , prospectum suum auis ab illo auertit : sin verò morbus vitæ securitatem promittat , tunc auis in ægrum intendit visum , & vicissim æger in auem. Signum igitur futuræ mortis est auersio prospectus ab ægro ; signum futuræ salutis est prospectus auis in ægrum , ægri in auem. Hoc , quod ibi Epiphanius Christo applicat , aptissime quoque quadrat in Virginem. Signum quippe æternæ mortis & reprobationis , est neque benignè respici à Maria , neque vicissim deuotè respicere Mariam : & sic , ut dictum est ex Anselmo , *omnis ab ea auersus necesse est ut intereat.* Contra verò , cum Maria in hominem intendit oculos , & vicissim homo in Mariam ; tunc , sicut ibi ex Epiphanio vitæ securitas promittitur , ita hinc *omnis ad eam conuersus* , ac proinde respiciens Mariam , *& ab ea respectus , impossibile est ut pereat* : & sic habet signum potissimum prædestinationis. Exemplum huius etiam peti potest à sacris literis : Nam ex Dei mandato imago serpentis erecta est ; quam , cum percussi aspicerent , sanabantur , Num. 21. Serpens autem ille non solum Christi , ut habetur Ioan. 3. sed etiam Mariæ typum gessit. Quippe , ut notauit Clemens Alexandrinus in ad. horr. ad Gentes , erat *serpens fœmina ; quam cum aspicerent , sanabantur.* Quod non sine mysterio factum est ; ut significaretur , iuxta testimonium Anselmi , *conuersum ad Mariam , impossibile esse ut*

In ligno crucis , & stella Maria viatorum spes posita. Bernardus. Innoc.

Anselmus.

Epiph.

Num 21. Serpens auis Maria figura. Clem. Alex.

*Reuel. B.
Gertr.**Maria studiosos animi
possibile sit
damnari.**Gulielm
Par.*

CCLXXV.

Bonavent.

pereat. Et ratio à priori est, quia qui respicit Mariam, respicitur à Maria, ex cujus oculis hauritur salus. Quamobrem eadem Virgo, ut habetur in *revelat. B. Gertrudis* libro 4 cap. 53. dum caneretur *Salve Regina*, deventumque esset ad ea verba, *illos tuos misericordes oculos ad nos converte, Hi sunt*, inquit, *misereticordiosissimi oculi mei, quos ad omnes me invocantes possum salubriter inclinare: unde & uberrimum fructum consequuntur salutis aeternæ.* Et hoc est, quod modò diximus ex Anselmo, impossibile esse ut pereat respectus à Maria. Respicit autem specialiter suos clientes ac devotos, qui eam specialiter respiciunt, ut dictum est. E quibus infert Mendoza in *Viridario* libro 2. probl. 9. *periculosam non esse, sed securam huiusmodi loquutionem, Impossibile est damnari eum, qui beatam Virginem colit: Quia scilicet conformis est propositioni supradictæ Anselmi, & intelligitur in sensu composito cum gratia congrua & efficaci, quam Virgo suo patrocinio suis cultoribus impetrat.*

Septimum testimonium sit Gulielmi Parisiensis de Rethor. divina cap. 18. ubi ostendens quanta prædestinationis fiducia reponi possit in patrocinio Virginis, *Adibo te*, inquit, *immo etiam conveniam, gloriosissima Dei Genitrix, quam Matrem misericordiæ, & Reginam pietatis vocat, immo clamat omnis Ecclesia Sanctorum. An poteris denegare peccatoribus interpellationis tuæ gratiam apud benedictum filium tuum. Tu, cujus gratiositas nunquam repulsam patitur, cuius misericordia nulli unquam defuit, cuius humilitas nullum unquam deprecantem, quantumcumque peccatorem, despexit? Totum quod habes gratia, totum quod habes gloria, & etiam hoc ipsum quod es Mater Dei, si fas est dicere, peccatoribus debes. Cui igitur dubium esse potest quin preces tuas, quantumcumque necessaria esse possunt, peccatoribus debeas? Non denegabis ergo mihi quod debes: quin potius superaddes, maiora mihi impendens quàm debeas. Et intendo quod maiori instantia ac devotione orabis pro me, quàm ego auderem petere: & maiora etiam impetrabis mihi, quàm petere presumam. Et infra post multa: *Necessè ut totam te possideat misericordia. Ne steteris igitur pro iustitia contra illam: & propter hoc ne allegaveris illam (iustitiam) contra me, qui soli misericordia tuæ, post filium tuum, innitor: spemque meam, post illum, totaliter in ipsa posui atque fixi.* Hoc de spe salutis post Christum totaliter reposita in patrocinio Virginis haurire potuit Parisiensis ex sancto Francisco Assisinate, de quo ita Bonaventura in eius vita cap. 9. *In Matre Domini post Christum præcipuè fidens, eam sui & suorum Advocatam constituit.* Si spes salutis à Gulielmo Parisiensis Episcopo, post Christum, totaliter reposita est in Maria: si fiducia præcipua Francisci non collocabatur in mun. i contemptu, non in tot. asperitatibus pœnitentiæ, sed in Matre Domini; perspicuum est haberi speciale signum ac spem salutis ex eo quòd quis specialiter adha-*

rescat Maria. Quod comprobavit ipsemet Franciscus, dum suos affectas, qui cadebant è scala rubra, in cuius culmine Christus erat, ad Scalam albam mittebat, in cuius fastigio erat Maria: per quam omnes ad cælum ascendebant incolumes, vt notatum est supra.

Octauum testimonium sumitur ex reuelatione facta sanctæ Birgittæ, quæ habetur libro 6. reuel. cap. 10. vbi ipsamet Deipara tam alloquens, ; *Nullus est inquit, adeo maledictus, qui, quandiu vinit, careat misericordia. Nullus est ita alienus à Deo: nisi omnino fuerit maledictus, qui si me innocauerit, non reuertatur ad Deum, & misericordiam habeat.* Idem reuelauit eidem Birgittæ sancta Agnes lib. 4. reuel. cap. 11. vbi; *Sicut, inquit, Sole illuminantur, & inflammantur caelestia & terrestria; sic ex dulcedine Maria nullus est, qui non per eam si petitur, pietatem se fiat.*

Birgitt.
Maria n. mi-
né excludit à
misericor-
dia.

Nonum testimonium sumitur à reuelatione facta sanctæ Catharinæ Senensi: quam Æternus Pater alloquens, *Maria, inquit, vniuersi Filii mei gloriosa Genitrici à bonitate mea concessum est, propter incarnati Verbi reuerentiam, vt quicumque etiam peccator ad eam cum deuota veneratione recurrit, nullo modo diripiatur à demone infernali.* Recursus & confugium ad Virginem eo modo, quo pat est, signum est quod talis deuotus non diripietur à demone: & sic, quod saluabitur. Ideo sanctus Ephrem de laudibus Virginis, eam appellat *spem desperantium, portum naufragantium, & auxilio destitutorum vnicam adiutricem.* Quod non præstabit sperantibus, quæ etiam adiuuat desperantes.

Catha. Sen-
en.
Mariæ priui-
legium ab æ-
terno Patre
concei

Decimum testimonium conflatur ex dictis eorum Patrum, qui Mariæ appellationem tribuunt Paradisi. Sanctus Iacobus in Liturg. appellat *Paradisum spiritualem.* Andreas Cretensis orat. de Annunc. *intellectualem vniuersi salutis nostræ ligni Paradisum.* Basilius Seleuciæ Episcopus orat. in Annunc. *perpetuo virentem castitatis Paradisum, in quo vitæ lignum plantatum omnibus fundit fructum salutis.* Damascenus orat. de dorm. *Paradisum, in quo sublata est condemnatio.* Bonauentura in spec. cap. 5. *Paradisum Dei in benedictionibus multiplicium deliciarum.* Procopius in Genesim, *Secundum Paradisum, in quem descendit Deus.* Quod autem maius prædestinationis signum, quam per deuotionis affectum iungi Mariæ, quod est iungi cum paradiso? ideo Augustinus sermone 10 de tempore, appellat Mariam terram promissionis, ex qua exploratores in signum possessionis botrum vix attulerunt, Num. 13. *Sicut, inquit, vna illa Christum figuravit; ita & terra promissionis Maria videtur imaginem prætulisse.* Sicut per quadraginta duas mansiones deuentum est ad terram promissionis: ita per quadraginta duas generationes deuentum est ad Mariam, vt patet ex Matth. 1. *Liber generationis Iesu Christi &c. Abraham genuit &c.* Quod expendens Hieronymus epistola ad

Mariæ Para-
disi appella-
tiones attri-
butæ.

Augustinus.

Maria per
terram pro-
missionis
adumbrata.
Hieronymus.

Fabiolam de quadraginta duabus mansionibus: *Quadraginta dua,* inquit, *mansiones, per quas Israëliticus populus venit ad Iordanem, sunt quadraginta due generationes Abraham usque ad Christum: in quo numeri Sacramento verus Hebraeus, qui de terra transire festinat ad calum, terram repromissionis ingreditur. Nec mirum si in huius numeri mysterio perueniamus ad Regna calorum, sub quo Saluator à primo Patriarcha peruenit. Iam igitur quodammodo peruenit ad Regnum calorum: qui per affectum habitat in Maria. Idcirco dicitur Psal 86. Sicut latantium omnium habitatio est in te. Quod Ecclesia aptans Virgini, Sicut, inquit, latantium omnium nostrum habitatio est in te, sancta Dei Genitrix. Iure sicut latantium: quia per hanc inhabitationem in Virgine, per spem salutis hauritur læticia Paradisi. Quippe Deipara, vt ait Hieronymus de laudibus Virginis apud Binettum in tessera num. 31. *Thesaurus est omnis læticia, origo nostra felicitatis, custos æternæ vitæ, Paradisus celestis æterni Patris.* Et, vt addit Damascenus orat. de Assumptione, *inexhaustum est gaudii pelagus, unica mœroris obliteratio.* Denique non immeritò ab Epiphanio orat. de Arn. appelletur *radix gloriæ.* Hæc pauca delecta seorsim ex Patribus. Quoad rationes, sit*

CCLXXVI.
Rationes pro
prædestina-
tionis signo
in affectu
Mariæ recep-
sio.

Augustinus.

Prima ratio à priori. Quotiescumquē datur medium necessarium; aut saltem valde conducens ad finem: quò magis acceditur ad tale medium: maius signum habetur asssecutionis futuræ finis. Sed Maria est medium necessarium, aut saltem valde conducens ad finem salutis. Ergo quò magis ad eam acceditur, maius signum habetur asssecutionis futuræ finis. Per affectum autem erga Mariam acceditur ad Mariam. Quippe, vt ait Augustinus enarrat. in Psalm. 94. *Pedes nostri in hoc itinere affectus nostri sunt. Prout quisque affectum habuerit: ita accedit, vel recedit.* Maior probatur, quia asssecutio finis pender à mediis. Ergo, quò magis acceditur ad media necessaria aut valde conducentia ad finem, magis acceditur ad finem. Ergo in hoc accessu ad media, habetur & causa & signum asssecutionis futuræ finis. Quod verò Maria tale sit medium in ordine ab finem salutis, probatur, quia per illam dantur omnia dona gratiæ: quæ sunt media planè necessaria ad salutem, vt ostensum est tomo priore libro 6. q. 38. num. 29. & 30. Sicut igitur Maria se habet in ratione medii: ita se habet in ratione signi iis qui sibi applicant tale medium, impetrando, & merendo eius patrociniū speciale.

Confirmatur primò ex propinquitate, quam habet Maria ad finem. Quia hoc postulat ordo hierarchicus, vt ea, quæ sunt remotiora à fine, subordinentur illi, quod est proximus fini. Sed Deipara est proximior fini: cùm ratione maternitatis Dei attingat Christum, qui est principium, & finis prædestinationis omnium aliorum. Ergo ordo hierarchicus postulat, vt cæteri prædestinati ad eundem finem, in hoc

subordinentur Deipara, quæ est proximior fini. Hæc autem subordinatio maximè apparet in Deiparæ studiosis: qui ad eam confugiunt, in ea spem collocant, ab ea regi se sinunt. Ergo etiam in his maximè apparet accessus ad prædestinationis finem: ac proinde in his maximè apparet prædestinationis signum.

Confirmatur secundò ex contrarietate, quam habet Maria ad omnia, quæ sunt impeditiva hujus finis. In hoc autem, præter superius adducta, advertenda est Mariæ singularis potentia contra dæmones. Nam contra exercitus dæmonum immitti solent exercitus numerosiores Angelorum, juxta id quod dicitur 1. Reg. 4. *Plures nobiscum sunt, quam cum illis.* Sed contra omnes omnium dæmonum vires sola satis est Maria: sive quia, ut notant Bernardus in deprec. ad Virg. *innumerabilium beatorum spirituum multitudinem ad eius ministerium delegatam fuisse non ambigitur*: atque adeo nunquam potest prodire in aciem ita sola, ut Angelorum exercitibus non sit stipata. Sive quia ipsa etiam sola habet vires integri exercitus: & ideo Cant. 6. dicitur *terribilis ut castrorum acies ordinata.* Quare Bonaventura in spec. beatæ Virginis, lect. 2. ex D. Bernardo: *Non sic, inquit, timent hostes visibiles castrorum multitudinem copiosam: sicut aërca potestates Maria vocabulum, patrocinium, exemplum. Flunt sicut cera à facie ignis, ubi inveniunt hujus nominis recordationem, devotam invocationem, sollicitam imitationem.* Iure ergo dicitur *ut castrorum &c.* Adeo dæmonibus terribilis, ut, quemadmodum affirmat Riccardus Victorinus in Cant. 4. cap. suo 26. *ad eam dæmones accedere, eamque tentare non præsumpserint.* Dicitur quidem de Christo Matth. 4. *Accedens ad eum tentator*: sed ad Mariam dæmones, ex Riccardo, *accedere non præsumpserunt*: quasi magis sibi à Maria timerent, quam à Christo: Non quòd illa potentior; sed quia, cum Maria sit pura creatura, Christus sit homo Deus; majori sibi ducunt contemptui, dum vincuntur à pura creatura, & fœmina, quam dum subduntur homini Deo. Ideo maximè timent congressum cum Maria, experti ejus tot victorias, quot pugnas. Immo congressurus in deserto dæmon cum Christo, hæc illum cogitatio deterrebat, quod congregiebatur cum filio Virginis. Quod notans sanctus Maximus hom. 1. de jejun. *Animabat, inquit, dæmonem præsumere congressum partus fœmineus: sed terrebat virginitas parientis.* Ita dæmon etiam in Christo exhorrebat umbram Mariæ. Præterea, adeo terribilis fuit dæmonibus, ut non solum *ad eam tentandam accedere non præsumpserint*, ut dictum est ex Riccardo: sed etiam, ut addit sanctus Bernardinus Senensis tom. 2. serm. 5 1. art. 3. cap. 2. *non ausi sint in modico respicere mentem ejus, nec de magno spatio illi appropinquare.* Denique adeo Maria dæmonibus est terribilis, ut, quemadmodum notat Idiota libro de con-

Mariæ singularis potentia contra dæmones.
1. R. g. 4.
Bernardus.

Ricc. Vict.

Dæmon etiã in Christo Mariam exhorrebat.
S. Maxim.

Idiota.

videat, Angeli gaudeant, terra lateatur, conturbetur infernus. Quo in genere non praetermittam id quod mihi superioribus annis quidam Iudex narrauit de reo, qui ad quaestionem adductus, falsus est se cum daemone familiari, quem ab haereticis mercatoribus emerat, multo tempore esse versatum. Hunc a se missum saepe ad alliciendas ad sui amorem mulieres, rediisse identidem conatu irrito, opere non infecto solum, sed ne quidem tentato. Quippe qui diceret talem, vel talem mulierem, ad quam fuerat destinatus, inuentam a se recitantem Officium beatæ Virginis, aut Rosarium: *In hac nihil sibi, aut suis esse potestatis, aut virium.* Ex hac veritate vel ab ipso hostium testimonio extorta facile apparet, non solum daemones non praesumpsisse accedere ad tentandam Mariam, ut dictum est ex Riccardo: sed neque accedere ad tentandos veros deuotos Mariæ: & ad solam eius inuocationem daemones contremiscere, ut modò diximus ex Bernardino Senensi. Vnde fit ut non solum Maria, sed etiam deuotus Mariæ sit daemonibus terribilis: ac proinde deuotio erga Mariam sit praedestinationis signum, & medium.

Mariæ studiosos daemones tentare non audent.

CCLXXVII. Secunda ratio. Omnis affectus in Christum, est signum praedestinationis. Sed omnis affectus in Mariam, est affectus in Christum, Ergo omnis affectus in Mariam est signum praedestinationis. Maior patet ex probatis cap. 16. Minor probatur, quia omnis affectus in Mariam fertur in illam, siue secundum quod est mater Christi, siue secundum dona dependentia à tali maternitate Christi; quod vltimatè in eandem maternitatem resoluitur. Ergo ratio formalis amandi Mariam, est Christus. Ergo affectus, qui fertur in Mariam, fertur in Christum, id est in Saluatorem; ac proinde non potest non esse signum salutis.

Petrus Dam. Confirmatur primò ex eo quod, ut notat Petrus Dam. sermone de nat. Mariæ: *Christus est in Virgine per identitatem, quia idem est quod ipsa.* Siue ex physica identitate filii ad matrem, propter communionem eiusdem carnis: siue quia in morali aestimatione faciunt vnum: & ut notat Rupertus libro 6. in Cant. *Totus honor impensus matri, in gloriam redundat filii.* Ita ut, teste Arnolde libro de laudibus Virg. *matris & filii non tam sit gloria communis, quam eadem:* Ergo qui per affectum accedit ad Mariam, accedit ad Christum; & amor Christi & Mariæ non tam est communis, quam idem. Ergo in Maria exhibetur nobis Christus, & sic exhibetur beatus & salus. In hoc autem obserua quod amor in Christum non est hoc ipso amor in Mariam: Nam, licet aliquando studiosi Mariæ Christum ament ut filium Mariæ: tamen filiatio, quæ principalior est in Christo, est illa, secundum quam est filius Dei: ideo secundum hanc, amor in Christum non redandat formaliter in Mariam: cuius filiatione Christus praescindit secundum quod est filius Dei. Contra verò amor Mariæ, secundum quod

quod est mater Dei, hoc ipso redundat in Deum, ut terminum talis relationis: ex quo resultat summa amabilitas in Maria. Vnde fit ut amans matrem Dei, qua talis est, unico affectu duplici obligationi satisfaciat erga matrem, & erga filium. Sic solent sancti viri aliquos actus amoris super omnia exhibere Deo in amore Mariæ super omnia pura creata, ut matris Dei, optando omne bonum Mariæ matri Dei: summe dolendo offendisse se in suis culpis una cum Christo Mariam matrem Dei: summe gaudendo de gloria, quam habet ut mater Dei: qua quisque libenter se spoliaret, si opus esset, ut eam vestiret tanquam matrem Dei. Quo in genere non prætereundus videtur silentio actus ille eximius erga Virginem, ob quem saluatus est Carolus sanctæ Birgittæ filius: Qui ductus post obitum ad iudicium, & à dæmonibus acriter accusatus, à Dei matre acerrimè defensus est: quia, ut ipsamet Virgo dixit sanctæ Birgittæ reuel. libro 7. cap. 13. *Dum eius anima in corpore erat, magnam charitatem habuit ad me, revoluens hoc sapiens in corde suo, quod me Deus suam matrem dignatus est facere: & quod super omnia creata me sublimiter voluit exaltare. Et ex hoc tanta charitate cœpit Deum diligere, quod in corde suo dicebat sic: Intantum ego gaudeo, quod Deus Virginem Mariam matrem suam habet super omnia charissimam, ut nulla corporalis delectatio sit in mundo, quam ego in permutationem huius gaudii reciperem: immo illud gaudium omnibus terrenis delectationibus præferrem. Et si possibile esset quod ipsa in uno puncto minimo à dignitate, in qua est, à Deo remotior fieri posset; ego magis mihi in permutationem eligerem in profundo inferni æternaliter cruciari. Idcirco sit Deo pro gratia, & gloria, quam dedit matri suæ dignissima, infinita gratiarum actio.* Ecce actum amoris super omnia erga matrem Dei, qua talis est, redundantem in amorem super omnia circa Deum. Hi maxime actus circa Mariam, & media prædestinationis sunt, & signa, Quippe Mariam diligens à Maria diligitur, juxta illud Prou. 8. *Ego diligentes me diligo*: & qui diligitur à Maria, diligitur à Christo. Sicut enim Christus dixit, *Qui diligit me, diligitur à Patre meo*, Ioan. 14. ita dicere potest Maria, *Qui diligit me, diligitur à filio meo*. Confirmatur, quia hic ipse modus ascendendi ad Deum, mediante Maria, est juxta voluntatem ipsius Dei. Sicut enim Deus sibi complacuit ut omnia dona ad nos descenderent per Mariam, ut probatum est priori tomo libro 6. q. 38. num. 29. & 30. ita sibi complacet ut omnes nostræ preces ac vota ad eum ascendant per Mariam. Et sicut Mariam elegit, per quam daretur Christo donum substantiale unionis, & per quam darentur nobis omnia alia dona supernaturalia, veluti dimanantia à Christi unione; ita eandem Mariam elegit, per quam omnes nostræ preces, & affectus refunderentur in Christum. Idcirco Bernardus sermone de aquæductu, *Quidquid, inquit, offerre Deo paras,*

In Mariæ amore Dei amor includitur.

Birgittæ.

Proverb. 8.

Ioan. 14.

Maria mediatrix Dei, & hominū.

Maria commendare memento : ut eodem aluco ad largitorem gratia redeat, quo fluxit. Ita sicut est mediatrix donorum Christi ad Ecclesiam, sic est mediatrix votorum Ecclesiæ ad Christum : ac proinde hic, ut ita dicam, recursus, & confugium ad Deum per Mariam, magis consonat ordini hierarchico ab ipso Deo præfixo, quàm recursus, & confugium immediatè ad Deum.

Exemplum,
quo explicatur
ad Deipatam esse
recurrendum
immediatè.

Exemplum peti potest ab eo, qui maximè pollet gratia apud Principem, Italicè appellant, *il privato del Principe*. Huic ita Princeps Regni totius administrationem tradit, ut negotia non transigantur nisi per ipsum : ita ut neque libelli supplices subditorum deferantur ad Principem, nisi mediante, ut ita dicam, privato Principis : neque gratiæ à Principe deferantur ad subditos, nisi eodem mediatore. Unde fit, ut qui pollet magis gratia apud privatam, magis etiam polleat gratia apud Principem : cum unum censeantur velle & posse Principis, & privati. Ac proinde, signum majus aut minus doni alicujus maximi à Principe impetrandi, est major aut minor gratia apud privatam Principis. Eodem modo philosophandum est de signo prædestinationis, prout quisque magis vel minus pollet gratia apud Mariam, cui Christus perfectissimo modo in administratione Ecclesiæ militantis & triumphantis tradidit primatum, Italicè *la privanza*. Si igitur uniuscujusque negotium benè aut meliùs dirigitur, prout majore aut minore conatu suscipitur à privato : ita negotium nostræ salutis benè aut meliùs dirigitur, prout id minus aut magis suscipitur à Maria : quippe habet idem posse, & velle cum Christo. Nam, ut ait Arnoldus tractatu de laudibus Mariæ, *una est Maria & Christi caro, unus est spiritus ; ex quo dictum est ei, Dominus tecum*. Quia igitur libelli supplices, qui ad Principem per manus non deferuntur privati, patiuntur repulsam ; ideo, ut monet Bernardus sermone de Nativ. Virg. *quod Deo offerre vis, Maria manibus tradas, si non vis sustinere repulsam*.

CCLXX
VIII.
Arnold.

Bernard.

In hoc autem Deus optimus Princeps optimè nobis consulit. Primò, quia elegit ad id muneris inter puras creaturas præstantissimam, quæ longissimo intervallo cæteras antecelleret. Secundò, quia elegit creaturam nostri generis, nempe puram creaturam, & naturæ humanæ : cui possit dicere unusquisque, ex Gen. 29. *os meum, & caro mea*. Tertio, quia elegit matrem. Matri autem Regis nullus dignari potest subesse subditorum Regis.

Gen. 29.

Canisius.

Illustratur hoc ex antiqua Hebræorum traditione. Nam, ut testatur Canisius de B. Virgine lib. 1. *Hebrai inter arcana sua celeberrimum ducunt, unam inter creaturas omnes longè præstantissimam esse, quam ipsi miraton, hoc est Principem facierum, appellant : eò quod semper stat ante faciem summi Imperatoris, & jus habet ad ejus præsentiam benemeritos introducendi. Animadversum est autem ab eruditiss,*

Mariae nomen cum illo mirraton haud perperam conuenire. Non poterat clarius explicari munus, vt vocant, *Privati* totaliter commissum Mariae. Quia igitur aeternus Pater filio omnia dedit in manus, Ioan. 13. Filius ordine quodam, vt dictum est, hierarchico omnia dedit in manus matris: ita vt sicut filius mediator est apud Patrem, ita mater mediatrix sit apud filium. Quippe, vt notat Bernardus sermone Bernard. in signum magnum, *opus est mediatore ad mediatorem: nec alius nobis utilior quam Maria.* Prout igitur quisque maiorem aut minorem accessum habet ad Mariam; maiorem aut minorem accessum habet ad Christum, à quo vltimatè pendet praedestinatio. Ergo mentura signi maioris aut minoris nostrae praedestinationis sumenda potissimum est à maiori vel minori accessu ad Mariam.

Tertia ratio ducitur à pari, siue à fortiori. Affectus insignis erga alios sanctos praedestinationis est signum. Ergo multò magis affectus insignis erga Mariam. Antecedens probatum est cap. 9. Consequentia patet à fortiori. Primò quia oratio aliorum sanctorum fundatur tantum in misericordia ex parte Dei: oratio Deiparae fundatur in aliquo iure quasi iustitiae ex parte ipsius. Quod discrimen notans sanctus Antoninus 4. p. tit. 15. cap. 17. §. 4. *Oratio, inquit, Sanctorum non innititur alicui rei ex parte sui, sed tantum misericordiae ex parte Dei. Oratio autem Virginis innititur gratiae Dei, iuri naturali, & iustitiae Euangelii. Nam filius non tantum tenetur honorare matrem, sed obedire: quod est de iure natura. Et infra subdit, orationem Deiparae habere rationem iussionis, & imperii.* Quod idem dicit Petrus Damianus Petr. Dam. serm. 1. de Nat. Virg. vbi: *Accedit, inquit, ad aureum humanae conciliationis altare non rogans, sed imperans; domina, non ancilla.* Quod si preces Principum sunt iussa; vtrique erunt veluti iussa preces Mariae, quae Deo quodammodò principatur. Quippe, vt ait Bernardus homil. 1. super missus est, *Maria sublimitas est sine socio, quod Deo femina principetur.* Bernard.

Secundò, oratio aliorum sanctorum potest aliquando esse inefficax: oratio verò Deiparae semper est efficax. Idcirco idem S. Antoninus loc. cit. *Impossibile est, inquit, Deiparam non exaudiri, iuxta illud quod in figura eius dixit Salomon matri suae: Pete mater mea, neque enim fas est vt avertam faciem meam.* Quod si Christus dicitur ad Hebr. 5. à Patre exauditus esse pro sua reuerentia, ratione filiationis: etiam Maria exauditur à filio pro sua reuerentia, ratione maternitatis. Quantam reuerentiam matri exhibeat Christus, facile intelligi potest ea, quam matri exhibuit Salomon Christi figura. Habetur enim 3. Reg. 2. *surrexit Rex in occursum eius, (matri) adoravitque eam: & sedit super thronum suum. Positusque est thronus matri Regis: quae redit ad dexteram eius.* Quae S. Bernardus tom. 3. serm. 1. art. 2. applicans Virgini in Assumptione: *Contem.* Bernard.

plare, inquit, mirificam obaiationem: quia surrexit Salomon in occursum matris sue. Mirificam adorationem: quia adorauit eam. Altissimam sublimationem: quia positus est thronus matri Regis. Immediatissimam coniunctionem: quia sedit ad dexteram eius.

Germanus.
Georg. Nic.

Mariæ effi-
caciior ora-
tio quam
totius cæle-
stis curiæ.
Suarez.

Augustinus.

E quibus apparet discrimen inter patrociniū Mariæ, & aliorum sanctorum. Siquidem cæteri patrocinantur adorantes: hæc autem patrociniatur adorata, sedens ad dexteram filii: sicut Filius sedet ad dexteram Patris. Idecirco patrociniū Mariæ est altioris ordinis: & vt ait Germanus serm. de zona, patrociniū Virginis maius est, quam vt intelligentia apprehendi possit. Quamobrem Georgius Nicomed. or. de obl. deiparæ, dixit eam in petitione habere vires, & robur inexpugnabile: nihil eius resistere potentia: omnia eius obedire imperio: omnia eius potestati seruire. Ideo etiam, vt aduertit Suarez tom. 2. in 3. part. disp. 23. sect. 2. si fingamus Beatam Virginem aliquid postulare, totamque celestem curiam illi resistere, potentior esset, maiorisque efficacie, & valoris apud Deum Virginis, quam reliquorum omnium sanctorum oratio. Et oratio à priori est, quam tradit Damascenus or. 1. de dorm. quia matris Dei, & seruatorum Dei infinitum est discrimen. Ergo multò maius signum prædestinationis constituitur in patrociniū Virginis, quam in patrociniū non solum vnus, aut alterius; sed etiam omnium simul sanctorum: quos tamen adhibere possumus vt patronos apud eandem Virginem, vt notatum est tomo priore lib. 6. quæst. 38. num. 43. Quamobrem Augustinus apud Bonauenturam in spec. cap. 6. Mariam alloquens: Vnam ergo, inquit, ac te solam pro nobis fatemur in celo esse sollicitam. Siue quia tanta est pro nobis sollicitudo Mariæ, vt respectu illius aliorum sanctorum sollicitudo perinde sit, ac si non esset. Siue quia sollicitudo sanctorum pro nobis non est nisi mediatrice Maria: & ideo tota in solam refunditur Mariam.

CCLXXIX.

Tertiò cæteri sancti non possunt nobis patrocinari ad salutem, nisi per modum impetrationis: Deipara verò, præter efficaciam impetrandi, affert ad salutem ius merendi. Quippe meruit de congruo omnibus prædestinatis omnia, & singula dona gratiæ, vt probatum est tom. 2. theol. lib. 3. quæst. 7. num. 10. Habuit præterea quasi ius præsentandi certum numerum prædestinatorum, quos ipsa determinasset, vt probatum est ibid. quæst. 10. num. 12. Ergo, si plus à Deipara ad prædestinationem confertur, quam à sanctis omnibus etiam simul acceptis; multò maius in Patrociniū eius reponitur ad prædestinatorum præsidium. Patrociniū autem hoc maxime debetur Deiparæ studiosis: & sic studium erga Deiparam prædestinationis est signum multò maius, quam studium quantumuis insigne erga sanctos cæteros.

Quartò, proprium & speciale est Deipara impetrare perseverantiam.

tiam finalem, vt ostensum est tomo priore lib. 6. quæst. 38. Ex hac autem pendet vltimatè prædestinatio, iuxta illud Matth. 10. *Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit.* Ergo signum speciale perseuerantiæ finalis futuræ est specialis coniunctio cum Deipara, per quam tale donum confertur. Patet id in Carolo illo S. Birgittæ filio, de quo supra. Cui studiosissimo Virginis illa astitit in articulo mortis, vt loco cit. reuelauit S. Birgittæ, *sicut mulier alteri mulieri parienti astans, vt iuuet infantem: ne in illo arcto spatio, per quod exit, suffocaretur: custodiens animam à demonibus, quod nullus eorum eam posset attingere.* Deipara igitur circa suos studiosos munus exercet obstetricis in exitu animæ à corpore: qui est dies natalis electorum, eos pariens aternæ vitæ. De hoc Deiparæ patrociniò erga suos clientes, quos adiuvat in vita, in morte, & post mortem, Idiota in Complet. Virginis: *Adiuuat, inquit, in vita præsentì tam bonos quàm malos: bonos in gratia conseruando, vnde canimus, Maria mater gratia: malos ad misericordiam reducendo, ideo dicitur, Mater misericordia. Adiuuat etiam in morte ab insidiis diaboli protegendo, ideo dicitur, Tu nos ab hoste protege. Adiuuat quoque post mortem animas suscipiendo, ideo dicitur, Et hora mortis suscipe.*

Birgitta.

Quarta ratio. Omnis prædestinatus est Christi frater, iuxta id quod dicitur ad Rom. 8. *vt sit ipse primogenitus in multis fratribus.* Ergo omnis prædestinatus est filius Mariæ, quæ mater est Christi. Ergo signum prædestinationis est affectus filialis in Mariam: per quem quis cognoscitur eius filius, & sic frater Christi.

Confirmatur primò, quia Maria dicitur à Sanctis Patribus *mater viuentium*, idest electorum, qui in Scripturis dicuntur *vinemes*, vt notatum est supra num. 247. Ergo, qui signum habet filiationis erga Mariam, signum habet quod adnumeretur inter viuentes, idest inter electos.

Confirmatur secundo, quia cum vnicus filius Mariæ sit Christus; qui per affectum euadit filius Mariæ, transformatur quodammodò in Christum: ita vt possit dicere cum Paulo ad Gal. 2. *Viuo ego, iam non ego: viuit vero in me Christus.* Quod animaduertens Origenes Præfat. in Ioannem: *Maria, inquit, filius est Dominus Iesus Christus, & omnis is qui perfectè est Christianus. Qui enim huiusmodi est, non amplius viuit ipse, sed in ipso viuit Christus: & ideo de eo dici potest Maria, Ecce filius tuus Christus.*

Origenes.

Confirmatur tertio, quia qui habent Mariam vt matrem, habent Deum vt patrem. Quippe respectu cuiuslibet creaturæ nomen patris correlatiuum ad matrem: & ideo, cum in Oratione Dominica Deum inuocamus vt patrem, tacitè Mariam agnoscimus vt matrem. Quod acute aduertens Tertullianus libro de or. cap. 21. *Sic ergo, inquit, vos orabitis, Pater noster. In Patre filius inuocatur: nec mater*

Tertull.

Mariam in
Oracione
Dominica,
tacitè agnos-
cimus ut ma-
trem.
CCLXXX

Sinus Abra-
hæ in Mariæ
sinu est
permutatus.
Guerricus.

Bernard.

quidem præteritur. Siquidem in Patre & filio recognoscitur mater.

Confirmatur quartò, quia electi assimilantur parvulis, juxta id quod dicitur Matth. 18. *Nisi efficiamini sicut parvulus, non intrabitis in regnum calorum.* Affectus autem tenerior puerorum magis est circa matrem quàm circa patrem: cum in hoc interdum alperitatem ac minas, in matre semper blanditias experiantur. Ideo deterriti, & pulsati à patre, confugiunt ad sinum matris: illi querelas exponunt, illi lachrymas exhibent: illi, dum mulcentur, arrident. Similia præstant Virginis studiosi: qui, si teneriorem affectum experiuntur in Mariam quàm in Christum, signum in hoc exhibent, quod agnoscunt Christum ut patrem, Mariam ut matrem. Ad cujus maternum sinum dum sive in prosperis, sive in adversis confugiunt, signum in hoc prædestinationis præferunt, quòd in ejusdem sinu æternaliter requiescent. Sinus quippe Abrahamæ, in quo priùs conquiescebant electi, in sinu Mariæ multò feliciùs permutatus est. Ideo Guerricus Abbas hom. 1. de Assumptione: *Nullatenus, inquit, censendum est majoris esse felicitatis habitare in sinu Abrahamæ, quam in sinu Mariæ: cum thronum in ea posuerit Rex gloria.*

Confirmatur quintò, quia Maria filiorum suorum salutis curam gerit, ut circa eisdem non matris solùm, sed patris etiam munus exerceat. Sicut enim illa est quodammodò respectu Christi matris pater, ita etiam respectu electorum, qui sunt fratres Christi: ut hi in omnibus Christi imaginem præferant. Idcirco fortasse dicitur Prov. 4. *mulierem fortem, sive, ut alii, mulierem masculam quis inveniet?* & Cant. 6. *pulchra ut Luna.* Nam, ut dicit Plato in convivio, *Luna utriusque sexus particeps:* èd quòd propter proximos influxus, quos Luna habet ad generationem, maris & fœminæ vices suppleat. In quo observandum, etiam si Sol in ordine ad generationes principaliùs se habeat, quàm Luna: tamen hæc sublunaria agnoscere sua incrementa & decrementa à Luna magis quàm à Sole. Sive quia Luna proximior: sive quia influxus ipsi Solis ad nos transeunt attemperati per Lunam. Quod idem proportionaliter dici potest de Christo & Maria, in ordine ad generationes spirituales. Quamvis enim Christus principaliùs se habeat, nempe ut sol, Maria minùs principaliter, nempe ut Luna: tamen incrementa aut decrementa spiritualia magis sensibiliter apparent per influxus Mariæ, quàm Christi, Lunæ, quàm Solis. Sive quia Maria nobis proximior, tanquam pura creatura: sicut Luna orbi sublunati proximior est quàm Sol. Sive quia influxus & dona ipsiusmet Christi ad nos transeunt per Mariam. Siquidem, ut ait Bernardus sermone 3. de Nativitate Virginis, *Nihil nos Deus habere voluit, quod per Mariæ manus non transiret:* sicut nihil à Sole ad nos demittitur, nisi transeat per cælum Lunæ. Sicut igitur effectus sublunares, quasi totaliter referuntur ad Lunam, tanquam ad causam

proximiorum ; mediante qua , communicatur virtus inferioribus : ita effectus supernaturales , qui *descendunt à Patre luminum* , Iacobi i. quoad ultimum complementum , quasi totaliter referri possunt ad Mariam , tanquam ad causam proximiorum , mediante qua à Deo ad nos transeunt. Vnde fit ut signum prædestinationis valde proximum sumatur ex affectu & subordinatione ad Mariam , tanquam ad causam salutis minùs principalem quàm Christus , sed magis proximam , modo explicato. Et ideo dixi , quod Maria in ratione causæ proximæ , est veluti matripater respectu electorum : cum ipsamet dona aeterni Patris ad nos deveniant per Mariam.

Confirmatur sextò hoc signum prædestinationis fundatum in filiatione Mariæ : quia matri huic nostræ , quæ simul mater est Dei , neque voluntas deest salvandi suos speciales filios , neque potestas. Quod perpendens Bernardus serm. i. de Assumptione : *Nec facultas* , inquit , *illi deesse potest , nec voluntas ; nisi fortè aut non creditur Dei filius honorare matrem , aut dubitare quis potest omnino in affectum charitatis transisse Maria viscera : in quibus ipsa , qua ex Deo est , charitas nouem mensibus corporaliter requieuit.*

Mariæ neque voluntas deest ad salvandos nos , neque potestas.

Quod ad voluntatem spectat , omnes affectu salvandi complectitur : & eo majori affectu misericordiæ , quo videt miseros , & ab aliis omnibus derelictos. Ideo Bernardus apud Bonaventuram in spec. cap. 5. *Maria* , inquit , *Tu peccatorem toti mundo despectum materno affectu amplecteris , foves nec deseris , quousque horrendo iudici miserum reconcilies.* Hæc ex parte Mariæ. Ex parte verò peccatorum satis est Mariæ affectuosa invocatio. Nam , ut ipsam alloquens ait Bernardus sermone 4. de Assumptione : *Sileat misericordiam tuam , Virgo beata , si quis est qui invocatum te necessitatibus suis sibi meminerit defuisse.* Eutychianus etiam in vita Theophili , *O domina* , inquit , *mea , defensio generis humani , portus & protectio eorum qui ad te confugiunt. Quis unquam tuam fideliter rogavit opem , & fuit deiectus ; reverà nullus unquam.* Ideo meritò concludit sanctus Bernardinus Senensis tomo 3. serm. i. art. 14. *quod omnes , qui volunt , participes fiunt gratiæ eius.* E quibus patet non deesse ex parte Mariæ affectum salvandi.

Bernard.

Eutychia.

Bernardin.

Quod verò attinet ad potestatem , ut notat Petrus Dam. serm. i. de Nat. *Data est illi (Mariæ) omnis potestas in celo & in terra. Nihil illi impossibile , cui possibile est revelare in salutis spem desperantes.* Anselmus etiam libro de laudibus Virginis cap. 12. *Te* , inquit , *Deus sic exaltavit , ut omnia tibi secum possibilia esse donaverit. Tu velis , & nequaquam fieri non poterit.* Idem tradit Bonaventura in spec. cap. 5. ubi , *Quia Dominus* , inquit , *potentissimus tecum , ideo tu es potentissima secum : potentissima per ipsum , potentissima apud ipsum.* Quamobrem sancta Birgitta in revel. libro 4. cap. 74. *Quid* , inquit ,

Anselmus.

Bonavent.

est: quod poteris? Quod enim tu vis, hoc factum est. Non dicit *fit*, sed *factum est*. Satis quippe est quod Maria velit, ut id quod vult, non tam sit faciendum quam factum. Vnde infert Anselmus libro de excellentia Virg. cap. 12. impossibile esse, eum esse reprobum, cuius Maria velit salutem. *Tantummodo,* inquit, *velis salutem nostram, & verè nequaquam salui esse non poterimus.* Quo in genere circumfertur effatum illud ex Damiano; *Aeternum va non sentiet, pro quo semel orauerit Maria.* Quam ex hoc prædestinationis spem concipiet, qui affectum filialem habet circa Mariam; cum videat prædestinationem suam sitam esse in manu matris, cui ita est facile, ut vel

CCLXXXI.

unica eius petitio sufficiat ad salutem? Affui cuidam Patri nostræ Societatis morti proximo, qui cum in procuranda animarum salute fuisset valde sollicitus, ita Virginem moriens est alloquutus. Ego effeci pro meo modulo, ut tibi sapius genua flecterent plurimi: Tu semel genu flecte pro me, & saluus ero. Ita igitur secum ratiocinari potest, Virginis studiosus. Maria mater mea est, etiam si ego peccator sim. Quippe, ut ipsamet reuelavit S. Birgittæ lib. 4. reu. cap. 138. *mater est omnium peccantium se emendare volentium.* Si igitur ab ea humiliter petiero ut pro mea salute oret, repulsam non patiar filius à matre. Nempe, ut loquar cum Episcopo Parisiensi, *hoc procul dubio peto, quod illi maxime gratum ac placitissimum certissimè scio.* Non poterit igitur mihi denegare quod peto. Si illa pro mea salute orabit, non poterit illi filius denegare quod petit: cum sit communis vox & sensus Ecclesiæ, nunquam Mariæ petitionem à filio passam, esse repulsam. Nempe, ut ait Arnoldus, *securum accessum homo habet ad Deum, ubi mediatorem sua causa filium habet ante Patrem, & ante filium matrem.* Christus Patri ostendit latus, & vulnera. Mater Christo pectus, & vbera. Non poterit esse repulsa, ubi concurrunt & orant omni lingua disertius hæc clementiæ monumenta, & charitatis insignia: quando videlicet petitur ut pro nostra causa loquantur sanguis Christi, & lac Mariæ. Hæc de ratione petita ex affectu filiali erga Mariam.

Birgitta.

Mariæ oratio nunquã passã est repulsam.
Arnold.

Probatum idem quartò principaliter à posteriori, idque quadrupliciter. Apparet enim id primò à posteriori, animaduertendo quanti fecerint sancti viri deuotionem erga Virginem: & quantum in ea constituerint præsidium salutis. De hoc plurima Spinellus lib. de B. Virg. toto cap. 35. & nos supra num. 273. & seq. Satis nunc sit reperere illud Bernardi ser. super missus est. *Hæc (Maria) est tota mea fiducia: hæc est tota ratio spei meæ.*

Bernardus.

Apparet secundò animaduertendo, quanti fecerit ipse Christus filiationem Mariæ. Sicut enim Maria ex dignitate maternitatis, ut notat S. Thomas 3. part. qu. 28. art. 3. ad 6. *in Euangelio non consuevit nominari nisi cum cognominatione huius dignitatis, quod sit mater Iesu:* ita

S. Thom.
Maria ut mater Iesu in E-

Ita Christus non consuevit nominari nisi cum cognominatione huius dignitatis, quod sit filius Mariæ. Quippe Christus, ut notat Augustinus lib. 2. de conf. Evang. cap. 1. *filium hominis se ipse sapissimè appellat, commendans nobis, quid misericorditer sit dignatus esse pro nobis.* Cum autem esset & Dei filius, & Dominus uniuersorum, prætermisissis sexcentis clarissimis titulis, quibus à propheticis oraculis insignitur, vix unquam alio se titulo appellat, quàm *filium hominis*, nempe filium Mariæ: ex qua adæquatè carnem atque humanitatem desumpsit.

uangelio
semper co-
gnominata.
Augustin.

Observandum etiam est à protomartyre Stephano Christum appellatum esse filium hominis, cum dixit, *ecce video celos apertos, & filium hominis stantem à dextris virtutis Dei.* Act. 7. cum potiùs visus ut *stans à dextris Dei* appellari debuisset filius Dei. Quod advertens S. Maximus hom. de S. Steph. *Considerate*, inquit, *attentiùs, cum Christum ad dexteram Dei Patris stare vidisset, cur se filium hominis videre testatus est, & non potiùs filium Dei.* Huius duplex ratio reddi potest, sive quia surrexerat Christus ad auxilium præstandum Stephano ut filius Mariæ: nempe motus eius precibus. Quæ ut habetur in monumentis terræ sanctæ apud Adricomium, Brochardum, & alios, genuflexa orabat, cum Stephanus lapidaretur: referatis cælis non tam ad Stephani lapides, quàm ad preces Mariæ. Sive filium hominis appellavit, ut in hoc se Christi beneplacito conformaret: qui hoc maximè titulo gloriabatur, sapissimè se filium hominis appellans, idest filium Mariæ. Idque tanti Christus fecit, ut quoniam hæretici insurrecturi erant asserentes Christum fuisse ex materia impassibili cælesti, & sic negantes desumpsisse carnem passibilem ex Maria: ex hoc motivo, inter cætera, passionem, & mortem subiit, ut ostenderet se filium Mariæ. Quod affirmans Ildesonus serm. de Nat. Mariæ: *Vt Mariam, inquit, veram matrem ostenderet, verum se hominem patiendo tormenta monstravit.* Si tanti fecit filiationem Mariæ Christus caput & dux prædestinatorum, ut pro hac filiatione mortem subierit: hoc profectò prædestinatorum est proprium ut quodlibet patiantur, quo se ostendant veros filios Mariæ.

Apparet idem tertio animadvertendo quanti idem Christus fecerit in aliis hanc filiationem Mariæ; idque tum in iustis, tum in peccatoribus. In iustis quidem convinci potest ex eo, quod cum Petro post trinam negationem dederit primatum Ecclesiæ; Ioanni, qui per antonomasiam dicebatur *discipulus ille, quem diligebat Iesus*, dedit filiationem Mariæ, cum in cruce pendens dixit, *Mulier ecce filius tuus: deinde discipulo, ecce mater tua.* Quamobrem maioris dilectionis fuit signum tradita discipulo dilecto filiatio Mariæ, quàm commissa Petro paternitas totius Ecclesiæ. Vnde patet quanti debeat ab unoquoque æstimari hæc devotio erga Mariam: quod idem est, ac

CCLXXXII

Ioannes pro-
pter Mariæ
filiationem
in monte
Thabor pi-
gnus habuit
gloriæ.
Ambrosius.

Origenes.

Mariæ erga
latronem
quendam pa-
triosinum.

specialis eius filiatio: quæ à Christo antefertur ipsi primatui Ecclesiæ. Et signanter dicitur tradi *discipulo, quem diligebat Iesus*: ut ostendatur deuotio filialis erga Mariam esse signum dilectionis specialis Christi erga deuotum: & sic signum prædestinationis. Quamobrem idem Christus, cum aliquod gloriæ pignus exhibere vellet in monte Thabor, *assumpsit Petrum, Iacobum, & Ioannem* Matth. 17. Petrus cui daturus erat primatum Ecclesiæ: Iacobum, cui daturus erat inter Apostolos primatum martyrii: & Ioannem, cui daturus erat primatum filiationis Mariæ. Hanc rationem tangit Ambrosius in cap. 9. Lucæ, licet discrepet in Iacobo. *Assumpsit, inquit, Petrum, & c. Petrus ascendit, qui clauis celorum accepit. Iacobus, qui primus solium sacerdotale conscendit.* (Hoc videtur competere potius Iacobo minori qui primus Hierosolymorum Episcopus creatus est) *Ioannes, cui committitur mater.* Filiatio igitur Mariæ destinata Ioanni ratio fuit, ut illi exhiberetur prædestinationis pignus in monte Thabor. Addit Origenes tom. 5. præf. in Ioan. ideo Ioanni reuelata esse specialius altissima diuinitatis Verbi mysteria, quia filius erat specialis Mariæ, *Nullus, inquit, adeo purè manifestauit Christi diuinitatem ut Ioannes. Audeamus dicere primitias Scripturarum omnium Euangelium esse: Euangeliorum verò primitias Euangelium à Ioanne traditum: cuius sensum percipere nemo potest nisi qui super pectus Iesu recubuerit, vel acceperit à Iesu Mariam: quæ etiam ipse mater fiat.* E quibus liquet quanti fiat à Christo hæc filiatio specialis Mariæ: quam ipse iustis omnibus tradidit in Ioanne.

Quanti etiam Deus faciat in peccatoribus deuotionem, seu affectum filialem in Mariam, animaduerti potest recensendo quot peccatores vel perditissimi per hoc medium prædestinati, & saluati sint. De his innumerabilia suppetunt exempla, quibus integri referti sunt libri. Antiquitatem decorat Maria Ægyptiaca. Quæ, ut narrat Sophronius in eius vita, ex flagitiosissima meretrice ad fastigium euecta est sanctitatis. Quia diuinitus reiecta ne cum cæteris intraret in templum, ad imaginem Mariæ conuersa eam enixè rogauit, ut pro se fideiuberet apud filium de nouitate vitæ, quam spondebat. Recentius est id, quod de Innocentio Tertio traditur à Thoma Cantipratensi in vita B. Lutgardis lib. 2. ubi dicitur is apparuisse Lutgardi testatum se *tres ob causas cruciari: quæ etiam æternis suppliciis iustissimè addixissent: nisi, inquit, per intercessionem piissimæ matris, cui monasterium condidi, in extremis me poenitisset: sed vsque ad diem iudicii poenis atrocissimis cruciabor.*

Non omitam recentissimum exemplum, quod mihi tanquam sibi compertum narrauit Episcopus spectatissimæ fidei, de quodam duce latronum. Cui, cum paucis ante annis prope urbem Italiæ celeberrimam in ditone Pontificia grassaretur, adducta est à sodalibus egre-

giæ formæ adolescentula. Hæc ab illo supplex petiit, ne circa eam impurum aliquid attentaret, idque postulauit enixè propter amorem Mariæ. Vicit ardorem libidinis quidam in latrone erga Mariam religiosus igniculus: neque solùm intactam dimisit, sed etiam ne ab aliis vllam subiret injuriam, ad certos vsque fines duxit incolumem: illud, cum dimitteret, rogans vt se illi commendaret Mariæ, cui tantopere esset addicta. Nocte proxima per quietem apparuit illi augustissimo vultu Regina; quæ benignis intuens eum oculis, & comiter alloquens, placuisse sibi dicebat id quod ipse pridie in sui gratiam gesserat: seque illius opportunè, & in loco recordaturam. Euanuit mox somnus ab oculis, somnium è mente: quod ille inane & fortuitum existimauit. Paulò pòst captus, atque in carcerem coniectus est. Nocte, quæ antecessit supplicium, iterum Regina eadem se in somnis exhibens interrogauit, an eam agnosceret? Respondenti meminisse se aliquando eandem imaginem sibi obseruatam, reuocauit in mentem, quæ antea dixerat: apparuitque illi se Mariam esse cæli ac terræ Reginam: in cuius obsequium ab adolescentulæ sui studiosæ contactu religiosè abstinerat. Aduenisse se vt operi præmium redderet, nempe post supplicium, æternam gloriam. Excussit rei magnitudo somnum ex oculis: & iam diuino ille instinctu factus certior, & Reginam sibi cælorum apparuisse, & æternam salutem esse pollicitam præ lætitiæ exiliens vrgebat vt quamprimùm duceretur ad suspendium ac trabem, quam nouerat euasuram sibi esse pontem ad vitam. Mirari omnes in eo mixtum summo dolori pat. gaudium: cum & incredibilem pœnitudinem exhiberet de culpis, & non imparem alacritatem afferret ad pœnam. Duci ad necem crederes non latronem, sed martyrem: commutato in triumphum supplicio. Detexit ille confessatio causam insoliti tum doloris, tum gaudii: potestate facta vt rem omnibus aperiret. Quod mox ille è scalis præstitit, summa populi gratulatione effusi in lætitiæ lachrymas, ac summam Deiparæ misericordiam acclamantis: cum interea cadauer pendere conspiceretur è trabe, vultu quodam augustiore ac beatitatem spirante. Hæc & his similia sæpissimè Virgo præstitisse legitur peccatoribus, præsertim latronibus, qui eximio aliquo eam affectu sint prosequuti: vt narrant Anselmus in lib. mirac. Thomas Cantipr. lib. 2. Ap. cap. 29. part. 18. & Pelbartus in stellario Virginis lib. 2. part. 2. art. 1. ex quo Spinellus lib. de B. Virg. cap. 34. num. 24.

Neque id mirum. Hereditaria enim est Mariæ misericordia in latrones: ex quo Iesus è Cruce Latronem vocauit ad Regnum. Quem etiam conuersum fuisse ob beneficium Mariæ præstitum, cum fugeret in Ægyptum, refert Anselmus libro ad sororem, Landulphus de vita Christi part. 1. cap. 13. Dionisius Richelius tom. 2. in Reg. annot. 12. sect. & alii. Nec desunt, qui tradant eum ad lumen fidei venisse

ex umbra Mariæ, dum cruci astaret, versus eum proiecta, ut notatum est supra num. 266. Certè conuersionem boni Latronis Mariæ tribuit Epiphanius sermone de laudibus Mariæ, ubi, *Hæc*, inquit, *Paradisum clausum aperuit, & per Latronem rursum Adamum complantauit*: quia scilicet post Adamum eiectum è Paradiso, Latio primus audiuit, *Hodie mecum eris in Paradiso*: quod totum Mariæ operâ factum hîc asserit Epiphanius. Hæc pauca libassè satis de peccatoribus prædestinatis per pietatem, & studium in Mariam.

Contra prædicta argui potest sic. Si deuotio erga Virginem prædestinationis est signum, etiam in peccatoribus; nemo, aut ferè nemo inuenitur scelestis inter fideles, qui deuotionem aliquam non habeat erga Virginem. Ergo nemo, aut ferè nemo est inter fideles, qui non sit prædestinatus. Hoc autem est contra id quod docent Patres de paucitate prædestinatorum etiam inter fideles: quod nos quoque probaturi sumus tract. seq.

Respondeo primò, transeat antecedens; nego consequentiam. Aliud est enim habere signum aliquod prædestinationis: aliud est esse prædestinatum. Sumus enim in signis conjecturalibus: è quibus vnum vel alterum non satis est ad infallibilem veritatem rei. Sicut igitur in rebus medicis signa sunt multa recuperandæ sanitatis, quæ seorsim accepta sunt valde conjecturalia & fallibilia: si verd plura ex iis adueniunt; faciunt certitudinem moralem, ita &c. Respondeo secundò, Nego quamlibet deuotionem erga Virginem, esse signum prædestinationis. Vt enim tale sit, requiritur aliqua ex his tribus conditionibus.

Deuotio erga Mariam ad hoc vt sit prædestinationis signum, quæ requirantur. Primò vt deuotio sit constans. CCLXX XIV.

Prima conditio, vt obsequiû quod aliqua in re exhibetur Virgini, sit constans & perseuerans, etiam cum adsunt circumstantiæ arduæ. v. g. vt recitetur illi Rosarium, vel Corona, vel Officiû diebus singulis: ita vt obstante quotidie impedimento superabili talis deuotio non interrumpatur, sed fiat etiam à semisomni. Idem dicitur aut de ieiunio singulis Sabbatis: aut de ieiunio in solo pane & aqua in septem vigiliis septem festorum Virginis, & similibus abstinentiis: ita vt hæc nunquam neque occasione conuiuii, neque suasionè amicorum violentur. Perseuerantia in his, & constantia etiam in circumstantiis difficultatè augentibus, non potest esse sine pugna & speciali Dei auxilio eiusdem Dei paræ precibus impetrato: ac proinde signum est specialis amoris, quo Virgo eam prosequitur, cui talem perseuerantiam in sui obsequium impetrat non nisi largissimè remuneratura. Obsequia igitur erga Virginem, quæ fiunt interdum, & frigidè, ita vt facillè omittantur, non videntur pertinere ad signum prædestinationis, nisi continuationem & perseuerantiam inducant: cum præsertim ex interruptione sensim dilabantur ad non gradum, & tandem totaliter omittantur: quod magnum reprobationis est signum. Paucis

ante diebus dum hæc scriberem, iucidi in iuuenem mulierculæ am-
ribus implicatum, qui mihi pene cum lachrymis affirmavit se antea
singulis sabbatis ieiunare solitum, laudabilem hanc consuetudinem
violasse post impura flagitia: vnde ipsemet inferebat à muliere illa se
aperte duci ad perditionem. Contrà verò, cum obsequium erga
Virginem retinetur serio, & constanter, facile eiusdem Virginis be-
neficio ex ipsismet sceleribus euaditur ad emendationem, ac veniam.

Secunda conditio, vt deuotio sit affectuosa, idest coniungit cum
amore erga Deiparam. Quod fit, gaudento sincerè de eius gloria :
compatiendo ex corde eius doloribus : optando vehementer, & cu-
rando eius obsequium : dolendo acriter, & indignando de blasphemis
contia ipsam: confugiendo ad eam fiducialiter: sæpe de ea loquendo,
atque eius affectum in aliarum animis inferendo. Hæc signa amoris
erga Virginem, argumenta sunt quod quis amatur à Virgine. Quippe
ipsa dicit Prou.8. *Ego diligentes me diligo.* Ille autem æternum Dei
odium non incurret, quem specialiter amat Maria. Plura de his
exempla suppetunt. Carolus sanctæ Birgittæ filius creptus est è dæ-
monum faucibus, quia gaudere solebat de bono Mariæ plusquam de
suo, vt supra notatum est num. 277. Alius quoque Princeps, cum
totam vitam in flagitiis traduxisset, prope mortem ter à Sacerdote
admonitus, tandem peccata magno animi dolore confessus, saluatus
est : quia, vt Christus reuelauit sanctæ Birgittæ lib.6. cap. 97. *Consue-*
tudo illius fuit compati delori matris Dei, quoties considerabat, &
nominari auebatur : ideo compendium suæ salutis inuenit, & saluatus
est. Non desunt qui quotidie Mariam apud alios nominant, eiusque
quoad possunt laudes prædicant, opportunè, importunè. Ideo, vt
supra notatum est num. 273. dicitur à Germano sermone de zona,
Nomen Mariæ in ore seruorum eius versari assidue in omni tempore,
loco, & modo: quemadmodum respiratio in corpore, vt signum vitæ.
Quamobrem diem integrum, in mo horam aut momentum sine hoc
sanctissimo nomine veluti sine respiratione transigere, mortiferum
fere est, ac lethale. Sunt qui manè post excussum ex oculis somnum
hos tres actus circa Dei matrem exercent : *Gaudeo de tuo bono plus*
quam de meo. Darem tibi, si haberem. Regni tui non sit finis. Con-
sueuerunt alii ter Salutationem, Angelicam recitare in gratiarum
actionem Patri, Filio, & Spiritui sancto, pro beneficiis collatis in
Virginem. Quod tradunt ab ipsamet Virgine beatæ Mechtildi reue-
latum, tanquam obsequium sibi pergratum, & aptum ad impetran-
dum effectum bonæ mortis. Alii quotidie fiducialiter ad Virginem
confugientes, vsurpant verba supra citata ex Damiano, *Æternum va-*
non sentiam si semel pro me oraueris, Maria. Denique alii omnia sua
bona opera, eorumque satisfactionem reponunt in manibus Mariæ,
vt eam iis Purgatorii animabus impendat, quibus velit. Hi sunt actus

Secundò, vt
deuotio sit
affectuosa.

Birgittæ.

amoris circa Deiparam : qui sunt signa non vulgaria prædestinationis & salutis.

Tertio, vt
deuotio sit
emendatiua
vitæ.

Gregorius.

CCLXXXV

Tertia conditio, vt sit deuotio erga Virginem emendatiua vitæ. Hæc signum est prædestinationis potissimum : quia omnia circa Virginem obsequia, quæ fiunt extra statum gratiæ, sunt signa valde remota salutis : cum sint ad summum dispositiones ad gratiam intermediam, quæ signum est magis proximum gratiæ finalis infallibiliter ducentis ad gloriam. Neque verò Virgo acceptare potest tanquam ab amico obsequia, quæ illi exhibentur à filii inimico. Quamobrem Gregorius VII. libro 1. epist. 47. *Pone, inquit, finem in voluntate peccandi : inuenies Mariam (indubitanter promitto) promptiorem carnali matre in tui dilectione.* Idcirco maximè illi placent obsequia, quæ sunt emendatiua & melioratiua vitæ. Talia sunt abstinere ab aliquo peccato in eius honorem, Confiteri, & Eucharistiam percipere in eius Festis, & prima ac tertia mensis Dominica, iuxta leges præscriptas in Rosario : adscribi in aliquo Sodalitio dicato Virgini, ibique seruare præscriptas sub tutela Virginis regulas. Præterea, offerre Virgini in holocaustum consolationem, quam quis culpabiliter capiebat ex illicito, aut nimio amore alicuius creaturæ. Elicere in eius obsequium varios actus mortificationis, humilitatis aut patientiæ, quos aliqui flores appellant, quotidie colligendos, & veluti in coronam ad texendos, offerendos Deiparæ vesperi ante cubitum.

Denique si quis in peccato sit, respirare ad spem veniæ, & confugere sub eius tutela ad pœnitentiam. Talis fuit conuersio Theophili, qui cum Satana operâ Christo ac Matri renunciaffet, ad eam confugiens, non veniam modò post quadraginta dierum lachrymas impetrauit ; sed etiam chirographo, quo se diabolo deuouerat, Deiparæ opere restituto, publicè coram Episcopo & populo crimen confessus, percepta Eucharistica, facie instar Solis coram omnibus collucente, paulò post inter Deiparæ laudes animam Deo reddidit. Cuius facti meminit Petrus Damascenone 1. de Natiuitate Virginis, sanctus Bernardus in deprec. ad Virginem, sanctus Antoninus 3. part. sum. tit. 3. r. cap. 4. §. vlt. & alii.

E quibus omnibus liquet, quod deuotio erga Virginem, vt sit signum prædestinationis eximium, debet esse constans, affectuosa, emendatiua ; & saltem aliquam ex his conditionibus habere debet, vt habeat respectu prædestinationis aliquam rationem signi. Et quia sæpè in his conditionibus deficit, ideo sæpè est inutilis & vana deuotio ; non solida & vera, non profecta ex aliquo sensu pietatis erga Virginem ; sed ex mero affectu peccandi, sub spe veniæ impetrandæ per Virginem. Quando autem talis deuotio neque constans est neque affectuosa, neque emendatiua ; tunc nullam habet respectu prædestinationis rationem signi. Consonant his, quæ eadem Virgo reue-

lavit sanctæ Birgittæ libro 1. revel. cap. 9. ubi, *Sicut, inquit, avis, quæ Birgitta.*
in prædam unguis & rostrum habet, si audierit sonum aliquem, relin-
quit prædam; & cum nihil operis sequi videt, statim revertitur ad
eandem: sic demones, audito nomine meo, statim relinquunt animam,
quasi territi, sed iterum advolant, & revertuntur ad eam, quasi sa-
gitta velocissima, nisi aliqua emendatio subsequatur. Contra verò
cum sequitur emendatio, nihil obstant ejus clementiæ peccata præ-
terita. Quod animadvertens Gregorius VII. libro 1. epistola 47. ad
Mechtildem, Mater, inquit, Domini, quantò altior & sanctior est
omni matre, tantò circa peccatores conversos clementior. Atque hæc
de devotione erga Virginem, secundùm quod prædestinationis est
signum.

Ex his per modum corollarij collige indevotionem erga Virginem
 signum esse reprobationis: cum contrariorum sit eadem disciplina, ut
 sæpius notatum est.

Indevotio
 erga Virgi-
 nem repro-
 bationis est
 signum.

Patet etiam id primò è Scripturis Prou. 8. *Qui me inveniet, in-*
veniet vitam: & hauriet salutem à Domino. (Ecce signum prædesti-
 nationis in devotione erga Virginem.) *Qui peccaverit in me, ledit*
animam suam: omnes qui oderunt me, diligunt mortem. Ecce signum
 reprobationis in irreligione erga eandem.

Patet secundò ex Patribus. Ignatius martyr apud Celadam in *Ignat. Mar-*
Esther in Appendice cap. 10. Impossibile, inquit, est aliquem salvari tyr.
peccatorem, nisi per tuum Virgo auxilium & favorem: quia, quos non
salvat Dei justitia, salvat sua intercessione Maria infinita misericor-
dia. Germanus sermone de zona, Si tu, inquit, nos deserueris, quid
de nobis fiet, ô spiritus & vita Christianorum? Damascenus orat. de Damas.
dormit. Virginis, Nobis, inquit, quomodo erit vita vitalis, si Mariam
non habemus, cum qua verseremur. Bernardus sermone de aquæductu, Bernardus.
Tolle, inquit, hoc corpus solare, ubi dies? Tolle Mariam hanc maris
stellam, quid nisi caligo involvens, umbra mortis, & densissima tenebra
relinquentur? Anselmus apud sanctum Antoninum 4. part. tit. 15. Anselmus.
cap. 14 §. 7. Sicut impossibile est, inquit, quod illi à quibus Maria ocu-
los sua misericordia avertit, salventur: ita necessarium ut hi ad quos
convertit oculos pro eis advocans, glorificentur. Vide quæ supra dixi-
mus num. 277. de ave illa avertente oculos à morituris. Idiota libro Idiota.
contemplationum cap. 5. Maria, inquit, spiraculum es hominis, quia
peccator per te respirat. Sublato igitur hoc vitæ spiraculo, signum
evidens habetur mortis. Gulielmus Parisiensis apud Binettum in Gulielmus.
tessera num. 8. Non præsumat, inquit, aliquis Deum se posse habere
propitium, qui benedictam matrem offensam habuerit. Claudam hæc
omnia testimonia quod veritas extorsit ab hoste, nimirum ab Occo-
lampadio sermone de laudibus Virginis, ubi, Nunquam, inquit, de
me audiatur quasi averfer Mariam: erga quam minus benè affici, re-

probata mentis certum existimem indicium esse. Nollem è cultu Mariae aliquid diminui. Discant vel ab hoc hæretici, tanquam ab uno eorum antesignanis, quid sentiendum sit de iis qui in imagines, in invocationem, in cultum & venerationem Mariæ tam impiè debacchantur.

Patet id tertio, ratione: quia omnis recessus à medio adæquato ad finem, est recessus à fine. Sed recessus à Maria, est recessus à medio adæquato ad finem salutis: cum per ipsam conferantur omnia dona gratiæ perducentia ad salutem. Ergo recessus à Maria, est recessus à fine salutis, & sic reprobationis est signum. Quemadmodum igitur, quando membra inferiora separantur à collo, evidens est signum interitus: ita &c. Quippe, ut ait sanctus Bernardinus Senensis serm. 5. de gloria Mariæ, *sicut per collum spiritus vitales è capite diffunduntur in corpus, sic per Virginem &c.*

Confirmatur primò, quia Maria dicitur Cant. 6. *suavis, & terribilis*: suavis amicis, terribilis hostibus. Ideo figurata fuit per columnam, quæ duxit populum ad terram promissionis per desertum, ut notatum est supra num. 258. Columna autem illa lucem & ductum præbebat Hebræis, fulmina & neces Ægyptiis, juxta id quod innuitur Habacuc 3. *In luce sagittarum tuarum ibunt, in splendore fulgurantis haste tue: & nos supra probavimus num. 234.* Hoc autem Maria præstitit etiam vivens. Nam in visitatione Elisabethæ, cum primam gratiam contulit Joanni, primos ictus intulit contra Antichristum. Qui, ut notat Hieronymus in Dan. 11. *figet tentoria, ubi incipiunt surgere montana Judææ.* Statim autem post Incarnationem Verbi *exurgens Maria abiit cum festinatione in montana.* Lucæ 1. quæ infra appellat *montana Judææ.* Vbi igitur ultima tentoria fixurus est Antichristus, ibi prima tentoria fixit Maria propugnatura pro suis, pugnatura contra hostes.

Confirmatur secundò, quia sæpe Christus plus ulciscitur injurias Matris, quàm suas: quod maximè apparuit in excidio Hierosolymitano. Nam, cum Christus passus sit Hierosolymis die vigesimo quinto Martij; Maria verò octavo die Septembris (teste Damasceno or. 1. de dorm.) prope probaticam piscinam nata sit Hierosolymis: voluit Christus in suppuratione temporum ostendere quanti faceret injurias illatas Matri. Siquidem, ut refert Iosephus de bello Judaico, *octavo die Septembris Hierosolyma capta est.* Quod non sine mysterio evenisse credendum est. Quippe, ut ostenderetur Hierosolymitanum excidium specialiter in ultionem fuisse ingratiitudinis à Judæis impen-
sæ in Mariam, eo die Hierosolyma periit, quo nata est Maria. Præterea carnifices, qui injurii fuere in Christi corpus, non illico puniti sunt. Qui autem injurii fuere in corpus Virginis cum efferretur ad tumulum, repente manibus privati sunt, ut narrat Damasc. de dorm.

Virg.

Hierosolymitanum excidium in ultionem ingratiitudinis erga Mariam.

Virg. or. 2. Constantinus Copronymus, cum in imagines tam Christi, quam Mariæ, sanctorumque omnium desæuisset, sub noctem miserè vociferatus est se propter Deiparam inextinguibili igni traditum esse, vt notat Canisius lib. 5. Deipara cap. 17. Plures hæreticos, qui in Virginem Hallensem fuere blasphemi, statim pœnas dedisse testatur Lipsius opusc. de D. Virg. Hall. cap. 7.

Claudam hæc memorali exemplo, quod nuperrimè hoc eodem anno contigit in hac vrbe. Quidam ex lusu alexæ actus in rabiem, in imaginem Virginis coniecerat pileum. Hic, cum fortè nostrum concionatorem audiret, qui hoc anno in ea vrbis regione missionibus, vt aiunt, vacabat; religione tactus ad confessorem accessit. crimen etiam sponte aperuit Inquisitori, detestatus est solutus est. Non multò post in prioris vitæ relapsus crimina, hoc anno septimo die Septembris, in priuigilio Natiuitatis Mariæ repertus est mortuus, triginta & amplius confossus vulneribus, amputata etiam dextera tanti sceleris rea, icti in Deiparam pilei administra. Præstitere hostes, quod præstare debuerat carnifex: neque vnquam resciri potuere homicidæ, impunitate iis data, fortasse in præmium, quod vltiores extiterunt Mariæ In hoc planè ad litteram impletum est illud ex Mariæ persona Prou. 8. *qui oderunt me, diligunt mortem.*

Similes exitus sortiuntur, qui sodalitia B. Virginis, quibus antea nomen dederunt, deserunt. Quorum non paucos experientia didici occisos infelicitè mori; alios in miserabiles ærumnas incidere, in pœnam desertæ matris. Cuius derelictio sicut reprobationis est signum, ita patrociniū prædestinationis. Ideo nos cum Damasceno orat. de dorm. in *Dei genitrice animas nostras tanquam ad firmissimam anchoram alligantes, mentem, corpus, totos nos denique illi dicamus, & consecramus.* Hæc de signo prædestinationis, aut reprobationis ex deuotione, aut in deuotione in Mariam. In cuius hæc dicta sint laudem, vt ego quoque in summa mea spiritali egestate, veluti illa vidua Euangelica, *mittam duo minuta in gazophilacium: cum Maria, vt ait Damianus serm. 45. gazophilacium sit thesauri, quo sumus de nefarii prædonis seruitio comparati.* Atque hæc etiam vniuersim de signis prædestinationis, & reprobationis. Quippe in hoc veluti zodiaco, inter hæc duodecim signa, solem vnusquisque poterit suæ prædestinationis agnoscere.

CCLX
XXVII.

FINIS TRACTATVS PRIMI.

110